

Woordenboek Nederlands - Na'vi v. 14.1

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by Puvomun and Kayle Boessen
www.LearnNavi.org

Laatst bijgewerkt op: 19.6.2019

Dit is het Nederlands naar Na'vi woordenboek. **Vette** tekst geeft Nederlandse woorden aan. *Cursieve* tekst geeft het Na'vi equivalent aan. Gewone tekst markeert de grammaticale categorie: haakjes bevatten verdere notities. «x» geeft een invoegsel aan, waarbij t«pre-eerste»«1»ar«2»on de posities zijn. Eigennamen zijn met een hoofdletter geschreven. – en + geven aan dat een adpositie aan eender zijde van een woord geplaatst kan worden. Kennis van lenitie wordt verwacht.

Afkortingen:

– = morfeemgrens	get. = getal
+ = morfeemgrens met lenitie	avm. = alleen voor mensen
<> = invoegsel morfeem	part. = partikel
bn. = bijvoeglijk naamwoord	vn. = voornaamwoord
adp. = adpositie	eigenaam = eigenaam
bw. = bijwoord	ww. = werkwoord
vw. = voegwoord	wwsn. = statief niet-overgankelijk werkwoord
sam. = samenstelling	wwo. = overgankelijk werkwoord
avn. = aanwijzend voornaamwoord	wwn. = niet-overgankelijk werkwoord
tw. = tussenwerpsel	wwmo. = modaal overgankelijk werkwoord
vvn. = vragend voornaamwoord	wwmn. = modaal niet-overgankelijk werkwoord
zn. = zelfstandig naamwoord	ond. = ondergeschikt
nvm. = niet voor mensen	

Bronnen

We hebben de bron van elk woord zo goed mogelijk aangegeven. De bron staat in een subscript achter de IPA transcriptie en geeft aan waar het woord voor het eerst gevonden werd. Begin maart 2010 stuurde Frommer ons een lijst met ongeveer 500 woorden: deze wordt nu gezien als de definitieve bron, en niet de ASG. Sommige woorden staan niet in die lijst maar zijn bevestigd door Dr. Frommer via zijn blog en emails. Dr. Frommer heeft samen met de LearnNavi.org community het **Lexical Expansion Project** opgezet om met nieuwe woorden te komen. Dit project wordt nu nog voortgezet en veel voorgestelde woorden worden gecanoniseerd en verschijnen in dit woordenboek. Woorden die veranderen door onproductieve invoegsels zijn hier opgenomen als Dr. Frommer ze heeft gebruikt: woorden die een veranderde semantische betekenis hebben vanwege een productieve toevoeging zijn ook opgenomen. De volgorde van canon, van belangrijkste naar minst belangrijk, is als volgt:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = Het Filmscript
- JC = James Cameron
- G = De Avatarspellen
- ASG = De Activists Survival Guide
- PND = Pandorapedia.com

A

- aan de overkant, tegenover:** [ˈfɛw.tu.sokʰ] PF bn. *fewtusok* (afgeleid van **few-** *tegenover*) (In spreektaal, *fewtsok* (few.ʔsok))
- aanbieden:** [ˈstʰɛ.nu.t.ɪŋ] PF WWO. *stxenutɪŋ* (afgeleid van **stxenu** *aanbod*)
- aanbod:** [ˈstʰɛ.nu] PF zn. *stxenu* (sam. van **stx-eli** *gift, geschenk* en **lonu** *loslaten*)
- aangenaam (fysiek, plezierig, sexueel):** [mo.ˈwan] PF bn. *mowan*
- aangenaam aanhorend, mooi klinkend:** [mik.ˈlor] PF bn. *miklor* (afgeleid van **mi-kyun** *oor* en **lor** *mooi*)
- aangenaam voor de zintuigen, mooi:** [lor] PF bn. *lor*
- aangenaam, blij, vredig, plezierig:** [lɛ.ˈfpom] PF bn. *lefpom* (afgeleid van **fpom** *blijheid, vrede*) nvm.
- aangenaam, met plezier:** [ni.ˈpɪ.tɛʔ] PF bw. *nɪprteʔ* (afgeleid van **prteʔ** *plezierig*)
- aangenaam, mild:** [ˈtʰsja.fɛ] PF bn. *tsyafe*
- aangezicht, zicht, uitzicht:** [ʔur] PF zn. *ʔur*
- aankomen (op een plaats), arriveren:** [ˈp.a.t.ɛ] ZS ww. *pate*
- aankomen, arriveren:** [ˈp.æ.h.ɛm] PF WWN. *pāhem*
- aankomst:** [ti.ˈpæ.hɛm] PF zn. *tipāhem* (afgeleid van **pāhem** *arriveren*)
- aannemen:** [sɛ.ˈfp.ɪl] PF WWO. *srefpɪl* (afgeleid van **sre+** *voor* en **fpɪl** *denken*)
- aanpassing, verandering (moment van), wijziging:** [sæ.ˈla.tɛm] PF zn. *sālatem* (afgeleid van **latem** *veranderen*)
- aanraken:** [ʔ.am.p.i] PF WWO. *ʔampi*
- aanraken (doelbewust):** [ˈt.ɪŋ ˈzɛk.wæ] PF WWN. *tɪŋ zekwä* (afgeleid van **tɪŋ** *geven* en **zekwä** *vinger*)
- aanraking, gevoel, tekstuur:** [zir] PF zn. *zir*
- aansprekende wijs markeerder:** [ma] PF part. *ma*
- aantal:** [hɪm.ˈtʰan] PF zn. *hɪmtxan* (sam. van **hɪm** *klein* en **txan** *veel*)
- aantrekken (kleding):** [j.ɛm.stokʰ] PF WWO. *yemstokx* (sam. van **yem sɪn** *aantrekken* en **tokx** *lichaam*)
- aanval:** [kʰ] PF zn. *kxll*
- aanvallen:** [ʔ.ɛ.k.o] PF WWO. *ʔeko*
- aanvoerder, iemand die autoriteit over anderen heeft:** [kʰɪm.ju] PF zn. *kxɪmyu* (afgeleid van **kxɪm** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)
- aanvullen, passen, verbeteren:** [h.aʔ] PF WVN. *haʔ*
- aanwezigheid, persoonlijke stijl:** [ˈsno.lupʰ] PF zn. *snolup* (sam. van **sno** *zelf* en **lupra** *stijl*)
- aanwijzen:** [v.ɪ] PF WVN., WWO. *vll*
- aardbeving:** [kl.ˈrikʰ] PF zn. *klrikx* (sam. van **klte** *grond* en **rikx** *bewegen*)
- aardig:** [ti.ˈstun.wi.ŋaʔ] PF bn. *tɪstunwɪŋaʔ* (sam. van **tɪstunwi** *vriendelijkheid* en **ŋaʔ** *bevatten*) (nvm.)
- aarzelen, voor een korte tijd terughouden:** [hi.p.ɛj] PF WVN. *hipey* (afgeleid van **hɪʔi** *klein* en **pey** *wachten*)
- aarzelend:** [ni.ˈhi.pɛj] PF bw. *nihipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- aarzelend, in een staat van aarzelings:** [lɛ.ˈhi.pɛj] PF bn. *lehipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- aarzelings:** [ti.ˈhi.pɛj] PF zn. *tihipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- abstract, verbetering (algemeen):** [ti.ˈtsan.ʔul] PF zn. *titsanʔul* (afgeleid van **tsanʔul** *verbeteren*)
- abstract, verslechtering (algemeen):** [ti.ˈfɛ.ʔul] PF zn. *tifeʔul* (afgeleid van **feʔul** *slechter worden*)
- accent:** [li.ʔu.pam] PF zn. *liʔupam* (sam. van **liʔu** *woord* en **pam** *geluid*)

acceptatie: [tɪ.m].ʔan] *PF* zn. *tìml' an* (afgeleid van *mll'an* *accepteren*)

accepteren: [m.ʔ.ʔ.an] *PF* ww. *mll'an*

acht: [vol] *PF* get. *vol*

achter: [ʔ.u.o] *PF* adp. *uo-*

achteraf, na, later: [ʔ.maw.kɾ] *PF* bw. *mawkrr* (sam. van *maw na* en *krr tijd*)

achterbaks (van een persoon): [lɛt.'wan] *PF* bn. *letwan* (afgeleid van *tute* *persoon* en *wan* *verbergen*)

achterkant (deel of sectie): [kæ.'p'i] *PF* zn. *käpxì* (sam. van *kä ga* en *hapxi* *deel*)

achterlaten: [t'ɪŋ] *PF* ww. *txìng*

achterste, kont: [t'ɪm] *PF* zn. *txìm*

achtervolgen met de intentie te vangen: [n.oŋ.'sp'ɛʔ] *PF* ww. *nongspe'*

achtste (rangtelwoord): [ʔ.vol.vɛ] *PF* bn. *volve* (afgeleid van *vol* *acht*)

actie uitstellen, wachten: [fp.akʔ] *PF* ww. *fpak*

actie, daad: [kɛm] *PF* zn. *kem*

actief, energiek: [ʔ.wa.lakʔ] *PF* bn. *walak*

activisme (van grassroots), burgerinitiatief: [ʔŋɾ.po.ŋu] *PF* zn. *ngrrpongu* (sam. van *ngrr* *wortel* en *pongu* *groep*)

activiteit die je bezig houdt: [tɪm] *PF* zn. *tin* (afgeleid van *'in* *bezig zijn*)

adem: [ʔsje.ha] *PF* zn. *syeha*

ademen: [ʔsje.ha.s-i] *PF* ww. *syeha si* (afgeleid van *syeha* *adem*)

adpositie: [ʔstaɾ.li.ʔu] *PF* zn. *starli'u* (sam. van *sätare* *connectie, relatie* en *li'u* *woord*)

advies: [mo.'waf] *PF* zn. *mowar*

adviseren: [mo.'waf.s-i] *PF* ww. *mowar si* (afgeleid van *mowar* *advies*)

adviseur: [mo.'waf.si.ju] *PF* zn. *mowarsiyu* (afgeleid van *mowar* *adviseren*)

advocaat: [pæŋ.'k'o.ju lɛ.ko.'ɾɛn] *PF* zn. *päng-kxoyu* *lekoren* (sam. van *pängkxoyu* *prater* en *lekoren* *volgens de wet*)

afbakening, grens, omtrek: [p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van *pxaw* *rondom* en *pa'o* *zij-kant*)

afbreken over tijd, rotten, vergaan: [sn.æm] *PF* ww. *snäm*

af dalen, omlaag gaan: [kl.'k.æ] *PF* ww. *klkã* (sam. van *klpa* *bodem* en *kã* *gaan*)

affix: [li.ʔu.vi] *PF* zn. *li'uvi* (afgeleid van *li'u* *woord*)

afval, vuilnis, troep: [sŋɛl] *PF* zn. *sngel*

afvalhoop, vuilnisbelt: [ʔsŋɛl.tɛŋ] *PF* zn. *sng-eltseng* (sam. van *sngel* *afval* en *tseng* *plaats*)

afwijken, divergeren, koers wijzigen: [j.akʔ.s-i] *PF* ww. *yak si* (afgeleid van *yak* *vork*, *punt van afwijking*)

afwijzen, verwerpen: [tsj.æɾ] *PF* ww. *tsyär*

afwijzing: [tɪ.'tsjæɾ] *PF* zn. *titsyär* (afgeleid van *tsyär* *afwijzen, verwerpen*)

afzichtelijk, lelijk: [naɾ.'væʔ] *PF* bn. *narvã'* (afgeleid van *nari* *oog* en *vã'* *onaangenaam voor de zintuigen*)

akkoord (muziek): [ʔwaj.tɛ.lɛm] *PF* zn. *wayte-lem* (sam. van *way* *lied* en *telem* *akkoord*)

al, reeds: [li] *PF* bw. *li*

alarm-roep (alarm): [ʔraw.kɛ] *PF* tw. *rawke*

alfabet: [sna.pam.'ɾɛl.vi] *PF* zn. *snapamrelvi* (afgeleid van *pamrelvi* *letter (fonetisch symbool)*)

alhoewel: [hu.'fwa] *PF* vw. *hufwa*

alleen: [ni.'ʔaw.tu] *PF* bw. *ni'awtu* (sam. van *'aw* *een* en *tute* *persoon*)

alleen, in z'n eentje; eenzaam: [lɛ.'ʔaw.tu] *PF* bn. *le'awtu* (sam. van *'aw* *één* en *tute* *persoon*)

alleen, slechts: [ni.'ʔaw] *PF* bw. *ni'aw* (afgeleid van *'aw* *een*)

allergeen: [fnɛ.'t'um] *PF* zn. *fnɛtxum* (afgeleid van *txum* *vergift*)

alles: [ʔfra.ʔu] *PF* zn. *fra'u* (afgeleid van *'u* *ding*)

alles (van), compleet: [ni.'wot'] *PF* bw. *niwotx* (afgeleid van *wotx* *totaliteit, geheel*)

alles in de hand hebbend, georganiseerd: [ʔvɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *venga'* (sam. van *ve'o* *orde, organisatie* en *nga'* *bevatten*)

alles is goed: [fraw.'zo] *PF* tw. *frawzo* (afgeleid van *fra'u* *alles* en *zo* *goed zijn*)

Alpha Centauri B: [ʔsaw.kɛ.'naɟ] *PF* zn. *Tsaw-kenay* (afgeleid van *Tsawke* *zon*)

Alpha Centauri C, Proxima Centauri: [taw.'snɾ.'tsjipʔ] *PF* zn. *Tawsnrtsyip* (afgeleid van *taw* *lucht* en *sänrr* *lichtbron*)

Alpha Centauri C, Proxima Centauri (informeel): [ʔsnɾ.'tsjipʔ] *PF* zn. *Snrtsyip* (afgeleid van *Tawsnrtsyip* *Alpha Centauri C*)

alreeds, voordat, voor de tijd: [sɾɛ.'kɾ] *PF* bw. *srekrr* (sam. van *sre* *voor* en *krr* *tijd*)

als (contrafeitelijk gebruik): [zun] *PF* vw. *zun*

als altijd: [ni.'fra.kɾ] *PF* bn. *nifrakrr* (afgeleid van *frakrr* *altijd*)

als begin, oorspronkelijk: [ni.'sɲæ.ʔi] *PF* bw. *nɪsngä'i* (afgeleid van *sngä'i* *begin*)

als de Na'vi: [ni.'naʔ.vi] *PF* bw. *nɪNa'vi* (afgeleid van *Na'vi* *het Volk*)

als een kind, onvolwassen: [ni.'ʔɛ.vɛɲ] *PF* bw. *nɪ'eveng* (afgeleid van *'eveng* *kind*)

als een verplichting, plichtig: [ni.'t̪sɔn] *PF* bw. *nɪtson* (afgeleid van *tson* *plicht*)

als een volwassene, volwassen: [ni.'fjɛj.n.tu] *PF* bw. *nɪfyeyntu* (afgeleid van *fyeyntu* *volwassene*)

als laatste: [ni.'sjɛn] *PF* bw. *nɪsyen* (afgeleid van *syen* *laatst*)

als niet, anders: [t'o.kɛ.fjɔw] *PF* vw. *txokefyaw* (sam. van *txo-ke-fya'o-'aw* *als niet één pad*)

als voorbeeld, bijvoorbeeld: [nat.'kɛ.nɔŋ] *PF* vw. *natkenong* (sam. van *na* *net als* en *tike-nong* *voorbeeld*)

als voorheen, toch, nog: [mi] *PF* bw. *mi*

als, wanneer: [t'o] *PF* vw. *txo*

alsmede, ook, tegelijk met: [kop̪] *PF* bw. *kop*

alstublieft (beleefd vragen): [ru.'t'ɛ] *PF* tw. *rutxe*

altijd: [fra.kɾ] *PF* bw. *frakrr* (afgeleid van *kr* *tijd*)

amulet, totem: [lo.ʔa] *PF* zn. *lo'a*

amusant, humoristisch, leuk: [ʔi.pu] *PF* bn. *'ipu*

ander: [la.hɛ] *PF* vn. *lahe*

anders, als niet: [t'o.kɛ.fjɔw] *PF* vw. *txokefyaw* (sam. van *txo-ke-fya'o-'aw* *als niet één pad*)

angst: [t'o.pu] *PF* zn. *txopu*

antiek, heel oud: [t'an.lal] *PF* bn. *txanlal* (sam. van *txan* *veel* en *lal* *oud*)

antwoorden: [ti.'ʔɛjɲ] *PF* zn. *tɪ'eyng* (afgeleid van *'eyng* *antwoord*)

antwoorden: [ʔ·ɛjɲ] *PF* ww. *'eyng*

B

b.v. van een kleine groep als een jacht-groep), leider (tijdelijk: [ɛjk.ju] *PF* zn. *eykyu* (afgeleid van *eyk* *leiden*)

baarmoeder: [pɾ.ku] *PF* zn. *prrkku* (sam. van *prnen* *baby* en *kelku* *huis*)

baby drager: [pɾ.smuŋ] *PF* zn. *prrsmung* (sam. van *prnen* *baby* en *smung* *transportinstru-*

apart, speciaal: [zɛj] *PF* bn. *zey*

april: [vo.sp'i.'t̪sɪŋ] *PF* zn. *vospɪtsɪŋ* (sam. van *vospɪ* *maand* en *tɪŋ* *vier*)

arm: [p'un] *PF* zn. *pxun*

armband: [p'aw.p'un] *PF* zn. *pxawpxun* (sam. van *pxaw* *rondom* en *pxun* *arm*)

arriveren, aankomen: [p'æ.h·ɛm] *PF* wwn. *pähem*

arriveren, aankomen (op een plaats): [p'a.t·ɛ] *ZS* ww. *pate*

artiest, kunstenaar (algemene term): [t̪sɛ.o.tu] *PF* zn. *tseotu* (afgeleid van *tseo* *kunst*)

as: [t'ɛ.pi.va] *PF* zn. *txepiva* (afgeleid van *txep* *vuur* en *ilva* *vlok*)

aspect, onderdeel, attribuut, karaktertrek, facet: [sɲɔn] *PF* zn. *syon*

assistent, helper: [sruŋ.si.ju] *PF* zn. *srungsɪyu* (afgeleid van *srung* *help*)

assistentie, hulp: [sruŋ] *PF* zn. *srung*

attent, vriendelijk: [t̪stun.wi] *PF* bn. *tstunwi*

attribuut, onderdeel, karaktertrek, aspect, facet: [sɲɔn] *PF* zn. *syon*

augustus: [vo.sp'i.'vol] *PF* zn. *vospɪvol* (sam. van *vospɪ* *maand* en *vol* *acht*)

aurora, noorderlicht: [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* zn. *tawsyuratan* (sam. van *taw* *hemel* en *syu-ratan* *bioluminescentie*)

Avatar, droomwandellichaam: [u.nil.ti.'ran.tok̪] *JC, PF* zn. *uniltirantokx* (sam. van *uniltira-nyu* *droomwandelaar* en *tokx* *lichaam*)

Avatarbestuurder, droomwandelaar: [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* zn. *uniltiranyu* (sam. van *unil* *droom* en *tiranyu* *wandelaar*)

avond (voor schemering, late middag): [ka.jm] *PF* zn. *kaym*

avond voor zonsondergang: [sɾɛ.ton.'ʔɔŋ] *PF* zn. *sreton'ong* (sam. van *sre* *voor* en *txon-'ong* *vallen van de nacht*)

ment)

baby, kind: [pɾ.nɛn] *PF* zn. *prnen*

bal: [rum] *PF* zn. *rum*

bananenfruit: [u.tu.ma.u.ti] *PF* zn. *utumauti* (sam. van *utu* *bladerdak* en *mauti* *fruit*) (let. *bladerdakfruit*)

- band (neurale verbinding):** [t̂sa. 'hej.lu] *JC,PF* zn. *tsaheylyu*
- bang zijn:** [t'ʰo.pu 's-i] *PF* wwn. *txopu si* (afgeleid van *txopu angst*)
- bank; een voorwerp waarop gezeten kan worden, stoel, kruk:** [sɛjn] *PF* zn. *seyn* (afgeleid van *sä'o gereedschap* en *hey'n zitten*)
- baren:** [n·ok'] *PF* wwo. *nokx*
- barricade, obstakel:** [ɛ.'k'an] *PF* zn. *ekxan*
- beangstigen:** [t'ʰo.pu slɛj.'k-u] *PF* wwo. *txopu sleyku* (afgeleid van *txopu angst* en *sleyku produceren*)
- beangstigend, eng:** [t'ɛwm] *PF* bn. *txewm*
- bedanken, dank geven:** [i.'ra.jo 's-i] *PF* wwn. *irayo si* (afgeleid van *irayo dank*)
- bedankt, dank je:** [i.'ra.jo] *JC* zn., tw. *irayo*
- bedekken:** [lɛw 's-i] *PF* wwn. *lew si* (afgeleid van *lew bedekking*)
- bedekken, verdoezelen:** [ti.'wan] *PF* zn. *tīwan* (afgeleid van *wan verbergen*)
- bedienen:** [ki.tɛ.'ʔɛ 's-i] *PF* wwn. *kite'e si* (afgeleid van *kite'e bediening*)
- bedoelen; richten, doelen op, een wapen of object op een doel richten:** [k'an] *PF* wwo., wwo. *kan*
- bedreigen:** [k'ap s-i] *PF* wwn. *kxap si* (afgeleid van *kxap bedreiging*)
- bedreigend:** [k'ap.ɲaʔ] *PF* bn. *kxapnga'* (afgeleid van *kxap bedreiging*) nvm.
- bedreigend:** [ni.'k'ap'] *PF* bw. *nikxap* (afgeleid van *kxap bedreiging*)
- bedreigende kreet:** [sai] *LA* tw. *saa*
- bedreiging:** [k'ap'] *PF* zn. *kxap*
- bedwelvende drank, geestrijk vocht:** [swo.a] *PF* zn. *swoa*
- beeld:** [rɛl] *PF* zn. *rel*
- beeldende kunst:** [rɛl.t̂sɛ.o] *PF* zn. *reltseo* (sam. van *rel beeld* en *tseo kunst*)
- been:** [ki.'nam] *PF* zn. *kinam*
- beenbeschermers (gebruikt in oorlog/strijd):** [ra.'spuʔ] *PF* zn. *raspu'*
- beest, dier:** [i.'o.aŋ] *PF* zn. *ioang*
- beetje, kleine hoeveelheid:** [ʔit'] *PF* zn. *'it*
- begeleiding:** [ti.fj.a.win.'t'u] *PF* zn. *tifyawintxu* (afgeleid van *fyawintxu leiden*)
- begin, start:** [ti.t̂sjul] *PF* zn. *titsyul* (afgeleid van *tsyul beginnen, starten*)
- begin, start-positie, initiele plek:** [sɲæ.ʔi.t̂sɛŋ] *PF* zn. *sngä'itseng* (sam. van *sngä'i start* en *tseng plaats*)
- begin, start-tijd (tijd):** [sɲæ.ʔi.kr] *PF* zn. *sngä'ikrr* (sam. van *sngä'i beginnen* en *krr tijd*)
- beginnen, starten:** [sɲæ.ʔi] *PF* wwmn. *sngä'i*
- beginnen, starten:** [t̂sj·ul] *PF* wwo. *tsyul*
- beginner:** [sɲæ.ʔi.ju] *PF* zn. *sngä'iyu* (afgeleid van *sngä'i begin*)
- begraven:** [kɫ.'j·ɛm] *PF* wwo. *kllyem* (sam. van *klte grond* en *yem in doen*)
- begrensd, beperkt:** [t'ɛw.ɲaʔ] *PF* bn. *txewnga'* (sam. van *txew limiet* en *nga' bevatten*)
- begrepen, ik snap het:** [tslo.'lam] *PF* tw. *tsolam* (afgeleid van *tslam begrijpen* en «ol» perfectief aspect invoegsel)
- begrijpen:** [t̂sl·am] *PF* wwo. *tslam*
- begrip, intelligentie:** [ti.t̂slam] *PF* zn. *titslam* (afgeleid van *tslam begrijpen*)
- behalve:** [muŋ.'wɾ] *PF* adp. *mungwrr-*
- behulpzaam:** [sɬu.ɲaʔ] *PF* bw. *srunga'* (afgeleid van *srung helpen*) nvm.
- bekend om de oorverdovende en dodelijke kracht (telbaar, een brede bank krachtige watervallen, maar komt zelden voor):** [k'of] *PF* zn. *kxor*
- bekende (met potentieel een vriend te worden):** [ʔɛj.la.'naj] *PF* zn. *'eylanay* (afgeleid van *'eylan vriend*)
- beker:** [tsɲal] *PF* zn. *tsngal*
- beker (gemaakt van een kalebas):** [ʔɛ.'ʔin.fɛj] *PF* zn. *'e'insey* (sam. van *'e'in kalebas* en *sey beker, kom* (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- beker (gemaakt van een schelp):** [sum.sej] *PF* zn. *sumsey* (sam. van *sum schelp* en *sey beker, kom* (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen):** [sej] *PF* zn. *sey*
- beklimmen (gehele lichaam optillen), klimmen:** [t̂sj·il] *PF* wwo. *tsyil*
- belang, betekenis:** [wa.'wɛ] *PF* zn. *wawe*
- belangrijk:** [le.t̂sran.tɛn] *PF* bn. *letsranten* (afgeleid van *tsranten terzake doende*)
- belediging:** [zop.'lo] *PF* zn. *zoplo*
- belofte:** [pæ.nu] *PF* zn. *pānu*
- benaderen, naderen:** [l·ok'] *PF* wwo. *lok*
- benadering, systeem, proces, procedure:** [vɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van *ve'o orde*,

- organisatie en fya'o wijze, manier)*
benieuwd zijn, vreemd, onverwacht: [h·ɛkʷ]
PF WVN. hek
- benodigdheid, voorwaarde:** [sæ.'fiŋoʔ] *PF ZN.*
säfngo' (afgeleid van *fngo'* vereisen)
- bepaling attributieve markeerder:** [a] *PF, LN*
part. a
- beperken, vast(er) maken:** [sɪ·ɛw] *PF WVO.*
snew
- beperkt, begrensd:** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF bn. txewnga'*
 (sam. van *txew limiet* en *nga'* bevatten)
- berg:** [ram] *PF ZN. ram*
- bericht, boodschap:** [ʔu.'p'a.rɛ] *PF ZN. 'upxare*
- beroemd zijn:** [t'an.'t·o.ʔ·a] *PF WVN. txanro'a*
 (sam. van *txan veel* en *ro'a respect afdwingen*)
- bes:** [pa.sukʷ] *PF ZN. pasuk*
- beschadigde natuur/basis, iets dat slecht ontvangen wordt of beschadigd:** [fɛʔ.ran] *PF ZN. fe'ran* (sam. van *fe' slecht* en *ran natuur, essentie*)
- beschermen:** [h·aw.n·u] *PF WVO. hawnu*
- beschermen:** [ti.'haw.nu 's·i] *PF WVN. tihawnu si* (afgeleid van *tihawnu bescherming*)
- bescherming:** [ti.'haw.nu] *PF ZN. tihawnu* (afgeleid van *hawnu beschermen, beschutting*)
- beschrijven:** [sl·aʔ.t̄s·u] *PF WVO. sla'tsu*
- besef, opmerkzaamheid:** [ti.'t̄sɛ.ri] *PF ZN. titseri* (afgeleid van *tseri opmerken*)
- beslissen:** [p·ɛ.ʔ·un] *PF WVO. pe'un*
- beslissing:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF ZN. tipe'un* (afgeleid van *pe'un beslissen*)
- best, optimaal:** [ni.'swɛj] *PF bw. n̄iswey* (afgeleid van *swɛy best*)
- bestaan:** [fkej.t·okʷ] *PF WVO. fkeytok* (afgeleid van *kifkeyti tok in de wereld zijn*)
- beste:** [swɛj] *PF bn. swey*
- betekenis:** [ra] *PF ZN. ral*
- betekenis, belang:** [wa.'wɛ] *PF ZN. wawe*
- betekenisvol, instruerend, iets waar een les uit kan worden geleerd:** [ra.l.ŋaʔ] *PF bn. ralnga'* (sam. van *ral betekenis* en *nga'* bevat-ten)
- betekenisvol, significant:** [ni.wa.'wɛ] *PF bw. n̄iwawe* (afgeleid van *wawe betekenis*)
- beter worden, verbeteren:** [t̄san.ʔ·ul] *PF WVN. tsan'ul* (sam. van *siltan goed* en *'ul vermeerderen*)
- betreffende, over:** [tɛ.'ri] *PF adp. teri-*
- betrekking hebbend op taal:** [lɛ.'liʔ.fja] *PF bn. leli'fya* (afgeleid van *li'fya taal*)
- betrouwbaar:** [mal] *PF bn. mal*
- betrouwbaarheid:** [ti.'mal] *PF ZN. timal* (afgeleid van *mal betrouwbaar*)
- beurt, tijd, een van een herhalende actie:** [a.lo] *PF ZN. alo*
- bevatten:** [ŋaʔ] *PF WVO. nga'*
- bevelen, commanderen, taken uitdelen:** [k'·im] *PF WVO. kxim*
- bevestigen, valideren:** [ka.'ŋaj s·i] *PF WVN. kangay si* (afgeleid van *kangay valide, waar*)
- bevroren:** [ɛjɾ] *PF bn. leyr*
- bewijs (specifiek bewijs):** [sæ.wi.'ŋaj] *PF ZN. säw̄ingay* (afgeleid van *w̄ingay bewijzen*)
- bewijs, het bewijzen (abstract):** [ti.wi.'ŋaj] *PF ZN. tiw̄ingay* (afgeleid van *w̄ingay bewijzen*)
- bewijzen:** [w·i.'ŋaj] *PF WVO. w̄ingay* (afgeleid van *w̄intxu laten zien* en *ngay waar*)
- bewolkt:** [lɛp.'wopʷ] *PF bn. lep̄wopx* (afgeleid van *p̄iwopx wolk*)
- bewustzijn, verstand:** [ron.sɛm] *PF ZN. ronsem*
- bezig zijn (negatief), moe/overweldigd zijn door een activiteit:** [v·ɾ·im] *PF WWSN. v̄r̄in* (afgeleid van *'in bezig zijn*)
- bezig zijn (positief), iets doen wat je leuk en opwekkend vindt:** [s·u.l·im] *PF WWSN. sulin* (afgeleid van *'in bezig zijn*)
- bezig zijn, druk zijn:** [ʔ·im] *PF WWSN. 'in*
- bezigheid, primaire rol in de gemeenschap:** [t'in.t̄m] *PF ZN. txint̄in* (sam. van *txin hoofdzaak* en *t̄in activiteit die je bezig houdt*)
- bezoeken:** [f·ɾ·f·ɛn] *PF WVO. fr̄f̄en*
- bezoeker, gast:** [f̄ɾ.tu] *PF ZN. fr̄rtu*
- bezwaar, nadeel, keerzijde:** [fɛ.kum] *PF ZN. fekum* (sam. van *fe' slecht* en *kum resultaat*)
- beëindigen:** [ʔ·iʔ·a] *PF WVN. 'i'a*
- bidden:** [a.'ho] *PF WVN. aho*
- bijna:** [stum] *PF bw. stum*
- bijna-meester:** [tsul.fæ.tu.'naj] *PF ZN. tsulfätunay* (afgeleid van *tsulfätu meester*)
- bijten:** [fr·ipʷ] *PF WVO. fr̄ip*
- bijvoeglijk naamwoord:** [s̄jon.li.ʔu] *PF ZN. syonli'u* (sam. van *syon onderdeel, attribuut, karakter* en *li'u woord*)
- bijvoorbeeld, als voorbeeld:** [nat.'kɛ.noŋ] *PF vw. natkenong* (sam. van *na net als* en *tikenong voorbeeld*)

- bijwoord:** [ni] *PF* nì- afleidend toevoegsel
- bijwoord:** ['fja.li.ʔu] *PF* zn. *fyali'u* (sam. van *fya'o pad*, *manier* en *li'u woord*)
- binden:** [j·im] *PF* wwo. *yim*
- binnen:** ['mi.fa] or [mi.'fa] *PF* zn., bw. *mifa*
- binnenkomen:** ['fp'·æ.k·im] *PF* wwn. *fpxäkim*
- binnenkort:** [jɛʔ.rim] *PF* bw. *ye'rìn*
- bioluminescentie:** [sju.'ra.tan] *JC,PF* zn. *syuratan* (sam. van *syura energie* en *atan licht*)
- bitter:** ['sjæ.ʔæ] *PF* bn. *syä'ä*
- blaam, misvorming, vlek:** [fɛʔ.ran.vi] *PF* zn. *fe'ranvi* (afgeleid van *fe'ran beschadigde natuur*)
- blaasinstrument:** ['sjɛ.ʔo.t'əŋ] *PF* zn. *sy'e'otxang* (sam. van *syeha adem* en *'otxang muziekinstrument*)
- blaasinstrument, hoorn:** [pawkʰ] *PF* zn. *pawk*
- blaaslantaarn, nectar lantaarn:** [t̪smi.snɾ] *PF* zn. *tsmisnrr* (sam. van *tsmi nectar* en *nrr gloeien*)
- blad:** [rikʰ] *PF* zn. *rik*
- blad-groen:** ['ri.ke.an] *PF* bn. *rikean* (sam. van *rik blad* en *ean groen*)
- bladerdak:** ['u.tu] *PF* zn. *utu*
- bladrijk:** [lɛ.'rikʰ] *PF* bn. *lerik* (afgeleid van *rik blad*)
- blauw, groen:** ['ɛ.an] *PF* bn. *ean*
- blauw, groen:** ['ɛ.am.pin] *PF* zn. *eampin* (afgeleid van *ean blauw, groen*)
- blij (voor mensen):** [nit.'fam] *PF* bn. *nitram*
- blij, vredig, plezierig, aangenaam:** [lɛ.'fpom] *PF* bn. *lefpom* (afgeleid van *fpom blijheid, vrede*) nvm.
- blijde gebeurtenis, feestdag:** [ft'o.'zæ] *PF* zn. *ftxozä*
- blijkbaar:** [tat.'lam] *PF* bw. *tatlam* (afgeleid van *lam lijken*)
- blijkbaar:** [ni.'lam] *PF* bw. *nilam* (afgeleid van *lam lijken*)
- blijven:** [ʔ·i.'ʔ·awn] *PF* wwn. *'i'awn*
- bliksem (algemene uitdrukking):** [rawm] *PF* zn. *rawm*
- blind:** [kak.'rɛl] *PF* bn. *kakrel* (afgeleid van *rel afbeelding, plaatje*)
- blindheid:** [ti.kak.'rɛl] *PF* zn. *tikakrel* (afgeleid van *kakrel blind*)
- bloed:** ['rɛj.paj] *PF* zn. *reypay* (sam. van *rey leven* en *pay water*)
- bloeien:** [ʔ·oŋ] *PF* ww. *'ong*
- bloeien:** [ti.'ʔoŋ] *PF* zn. *tì'ong* (afgeleid van *'ong bloeien*)
- bloem:** ['sju.laŋ] *PF* zn. *syulang*
- blunderen, verkeerd doen:** [ti.k'ɛj 's·i] *PF* wwn. *tikxey si* (afgeleid van *tikxey incorrect*)
- bodem:** ['kl.pa] *PF* zn. *klpa*
- boem (onomatopoe):** ['k'aŋ.aŋ.aŋ] *PF* tw. *kx-angangang*
- bont, kleurrijk:** ['p'aj.o.pin] *PF* bn. *pxayopin* (sam. van *pxay veel* en *'opin kleur*)
- boodschap, bericht:** [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* zn. *'upxare*
- boog (wapen):** [t̪sko] *PF* zn. *tsko*
- boom:** ['ut.ral] *PF* zn. *utral*
- boomschors:** ['tan.lɛŋ] *PF* zn. *tanleng* (afgeleid van *tangek boomstam* en *ta'leng huid*)
- boomstam:** ['ta.ŋɛkʰ] *PF* zn. *tangek*
- boos:** [ni.'sti] *PF* bw. *nisti* (afgeleid van *sti boos zijn*)
- boot:** ['u.ran] *PF* zn. *uran*
- bord (voor voedsel):** ['jom.jo] *PF* zn. *yomyo* (sam. van *yom eten* en *yo tafel, verhoogd werkblad (spreektaal-vorm van fyanyo)*)
- bord uit bladeren:** ['jom.yo lɛ.'rikʰ] *PF* zn. *yomyo lerik* (sam. van *yomyo bord (voor voedsel)* en *lerik bladrijk*)
- borstelen, kammen:** [sl·ajkʰ] *PF* wwo. *slayk*
- borstkas:** [hɛjɾ] *PF* zn. *heyɾ*
- borstplaat (bewapening):** ['ma.sat] *PF* zn. *masat*
- bos, woud:** ['na.ʔ.rɪŋ] *PF* zn. *na'ring*
- bot (als bij mes):** ['tɛ.tɛ] *PF* bn. *tete*
- bot (gebeente):** ['t'æ.rɛm] *PF* zn. *txärem*
- bouwen:** ['t'·u.l·a] *PF* wwo. *txula*
- boven iemand staan (in hiërarchie):** [ti.k'ɪm s·i] *PF* wwn. *tikxim si* (afgeleid van *tikxim commanderen, bevelen*)
- boven tussen:** [fkipʰ] *PF* adp. *fkip-*
- boven, over:** ['i.o] *PF* adp. *io-*
- bovenkant, top:** ['fæ.pa] *PF* zn. *fäpa*
- boze kreet, 'kijk maar uit!':** [o.'iss] *LA* tw. *oïss*
- braken:** [·u.'ɛʔ] *PF* wwo., wwn. *ue'*
- brancard:** ['tut.sɛ.na] *PF* zn. *tutsena* (sam. van *tute persoon* en *sähena drager*)
- brandstof:** [rɛm] *PF* zn. *rem*
- breedte:** [slo.'snɛpʰ] *PF* zn. *slosnep* (afgeleid van *snep smal*)
- brein:** ['ɛl.tu] *PF* zn. *eltu*

breken, in twee delen breken: [k'·ak'] *PF* wwn. *kxakx*
brengen: [m·u.ŋ·ɛ] *PF* wwo. *munge*
brengen: [za.'m·u.ŋ·ɛ] *PF* wwo. *zamunge* (afgeleid van *munge gaan*)
breuk, opening: [mɛk.tɕɛŋ] *PF* zn. *mektseng* (sam. van *mek leeg* en *tseng plaats*)
bries, windje: [hu.'fwɛ.tɕjɪp'] *PF* zn. *hufwetsyɪp* (afgeleid van *hufwe wind*)
bril (gemaakt van insectenvleugels, gesneden uit hout etc.): [rɛn.tɛn] *PF* zn. *renten*
broer: [t̂smu.kan] *PF* zn. *tsmukan* (afgeleid van *tsmuk broer/zus*)
broer/zus (unisex aanduiding): [t̂smuk'] *PF* zn. *tsmuk*
broer/zus (unisex aanduiding): [t̂smuk.tu] *PF* zn. *tsmuktu* (afgeleid van *tsmuk broer/zus*)
bron: [ra.'mu.noŋ] *PF* zn. *ramunong*
bron van dispuut, reden van het argument: [sæ.wæ.'tɛ] *PF* zn. *säwäte* (afgeleid van *wäte redetwisten*)
bron van zorgen, iets wat je zorgen baart: [sŋum.t̂sim] *PF* zn. *sngumtsim* (sam. van *sngum zorg* en *tsim bron*)

C

camera: [sʃɛp.'rɛl] *PF* zn. *syeprel* (sam. van *syep vangen* en *rel beeld*)
cape, poncho, sjaal: [ʔa.rɛ] *PF* zn. *'are*
ceremonie, ritueel, rite: [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* zn. *sä'eoio* (afgeleid van *'eoio ceremonieel*)
ceremonieel: [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* bw. *nì'eoio* (afgeleid van *'eoio ceremonieel*)
ceremonieel: [ʔɛ.o.i.o] *PF* bn. *'eoio*
ceremonieel), lied (oud: [waj] *PF* zn. *way*
chaotisch, rommelig, ongeorganiseerd, puinhoop: [vɛl.ke] *PF* bn. *velke* (sam. van *ve'o orde, organisatie* en *luke zonder*)
cirkel: [jɔʔ.ko] *PF* zn. *yo'ko* (afgeleid van *yo' perfect zijn* en *ko'on ring*)
citaat, gezegde: [san] *PF* bw. *san*
clan of groep Avatars: [u.nil.ti.'ran.tok'.o.loʔ] *PF* zn. *uniltiranatokxolo'* (sam. van *uniltiran-tokx Avatar, droomwandelaar lichaam* en *olo' clan*)
clan, stam: [o.'loʔ] *PF* vn. *olo'*

bron, oorsprong: [t̂sim] *PF* zn. *tsim*
brug: [sɛm.'kæ] *PF* zn. *semkä* (afgeleid van *em-kä oversteken*)
bruikbaar zonder veel moeite, handig: [nik'] *PF* bn. *nik*
bruin (grond-donker): [kl.vawm] *PF* bn. *kl-vawm* (sam. van *klite grond* en *vawm donker*)
bubbel: [t'at'] *PF* zn. *txatx*
buigen: [i·l] *PF* wwn. *il*
buiten: [wɪ.pa] *PF* zn., bw. *wrrpa*
buitengewoon: [t'an.kɛl.trɪ.trɪ] *PF* bn. *txankeltrrrtr* (afgeleid van *txan veel* en *keltrrrtr ongewoon*)
buitengewoon: [ni.'t'an.kɛl.trɪ.trɪ] *PF* bw. *nìtxankeltrrrtr* (afgeleid van *txankeltrrrtr buitengewoon*)
buitensluiten, er uit houden: [ɛ.'k'an s·i] *PF* wwn. *ekxan si* (afgeleid van *ekxan barricade, obstructie*)
bukken: [z·uŋ] *PF* wwn. *zung*
bukken, duiken: [t·awŋ] *PF* wwn. *tawng*
burgerinitiatief, activisme (van grassroot): [ŋɪ.po.ŋu] *PF* zn. *ngrrpongu* (sam. van *ngrr wortel* en *pongu groep*)

collectie (doelbewust door iemand bij elkaar gebracht): [sæ.'star.sim] *PF* zn. *sästarsim* (afgeleid van *starsim verzamelen*)
collega: [lɛr.tu] *PF* zn. *lertu*
comfort: [ho.an] *PF* zn. *hoan*
comfortabel: [lɛ.'ho.an] *PF* bn. *lehoan* (afgeleid van *hoan comfort*)
comfortabel: [ni.'ho.an] *PF* bw. *nìhoan* (afgeleid van *hoan comfort*)
commanderen, bevelen, taken uitdelen: [k'·im] *PF* wwo. *kxim*
commentaar: [sæ.pɪ.'t'ɛ.vi] *PF* zn. *säplltxevi* (afgeleid van *säplltxe verklaring*)
competitie: [ti.'wæ.sul] *PF* zn. *tiwäsul* (afgeleid van *wäsul wedijveren*)
compleet: [ʔæn.'sjɛm] *PF* bn. *'änsyem*
compleet, alles (van): [ni.'wot'] *PF* bw. *nìwotx* (afgeleid van *wotx totaliteit, geheel*)
complex, ingewikkeld: [ɛp.'ʔaŋ] *PF* bn. *ep'ang*
componist, muzikant: [pam.t̂sɛ.o.ŋop.ju] *PF* zn. *pamtseongopyu* (sam. van *pamtseo mu-*

ziek en **ngopyu maker**) eg. James Horner
computer: [ɛl.tu lɛ.'fɲapʷ] *PF* zn. *eltu lefnagap*
 (sam. van **eltu brein** en **lefnagap metalen**)
concentreren, de aandacht focussen:
 [k'an.fɲil] *PF* wwn. *kanfpil* (sam. van **kan**
richten en **fpil denken**)
conclusie, einde: [ti.'ʔiʔ.a] *PF* zn. *tì'í'a* (afge-
 leid van **'í'a einde**)
conditie, situatie, staat: [ti.'fkej.tokʷ] *PF* zn.
tifkeytok (afgeleid van **fkeytok bestaan**)
conferentie: [tsawl.ul.'t'a] *PF* zn. *tsawlultxa*
 (sam. van **tsawl groot** en **ultxa bijeenkomst**)
constructie bedoeld om iets schoon en van de
grond te houden: [fjan] *PF* zn. *fyan*
constructie, gebouwd ding: [ti.'t'u.la] *PF* zn.
tìtxula (afgeleid van **txula bouwen**)
consumeren, verbranden: [n.ɛkʷ] *PF* wwo.
nekx
content, tevreden, vervuld, verzadigd: [jɛ] *PF*
 bn. *ye*
continu, doorlopend: [ni.'tutʷ] *PF* bw. *nìtut*
 (afgeleid van **tut voortgangsmarkeerder**)
controle: [ti.'hipʷ] *PF* zn. *tìhipx* (afgeleid van
hipx controleren)
controleren: [hipʷ] *PF* wwo. *hipx*
conversatie, discussie: [ti.pæŋ.'k'o] *PF* zn.
tìpängkxo (afgeleid van **pängkxo praten**)

CANNOT FIND OSLETTER

uiting, wat, welk (woord): [li.'ʔu.pɛ] *PF* vvn.
li'upe allomorf van **peli'u**

D

(de) ander (persoon of ding): [la.po] *PF* vn.
lapo (sam. van **lahe ander** en **po hij, zij**)
daad, actie: [kɛm] *PF* zn. *kem*
daar buiten: [kæ.'sa.tɕɛŋ] *PF* bw. *käsatseng*
 (sam. van **kä ga** en **tseng plaats**)
daar, die plaats: [tsa.'tɕɛŋ] or [tsa.tɕɛŋ] *PF*
 avn., zn. *tsatseng* (sam. van **tša dat** en **tseng**
plaats)
daarnaast, tevens: [ni.'suŋ] *PF* bw. *nìsung* (af-
 geleid van **sung toevoegen**)
daarom, om die reden: [ta.'fra] *PF* bw. *tafral*
dag: [tɻ] *PF* zn. *trr*
dag na zonsopgang: [tɻ.'ʔoŋ.maw] *PF* zn.
trr'ongmaw (sam. van **tr'ong zonsopgang** en

correct, juist: [ɛ.'jawɻ] *PF* bn. *eyawɻ*
correct, juist: [ni.'jawɻ] *PF* bw. *nìyawɻ* (afgeleid
 van **eyawɻ correct, juist**)
correcte pad, juiste manier (om iets te doen):
 [ɛ.'jawɻ.fja] *PF* zn. *eyawɻfya* (afgeleid van
eyawɻ juist, correct en **fya'o pad, wijze, ma-
 nier**)
correctheid: [ti.'jawɻ] *PF* zn. *tìyawɻ* (afgeleid
 van **eyawɻ correct**)
creatie: [sæ.'ŋopʷ] *PF* zn. *sängop* (afgeleid van
ngop creëren)
creatie (abstract idee): [ti.'ŋopʷ] *PF* zn. *tìngop*
 (afgeleid van **ngop creëren**)
creatuur, wezen: [swi.'tæ] *PF* zn. *swirä*
creëren, maken: [ŋ.opʷ] *PF* wwo. *ngop*
cultureel: [ɛ.'tɛj.fja] *PF* bn. *leryfyja* (afgeleid
 van **reyfyja manier van leven**)
cultuur, manier van leven: [tɛj.fja] *PF* zn. *rey-
 fya* (sam. van **rey leven** en **fya'o wijze, mani-
 er**)
cursus (serie lessen): [sna.nu.mul.'t'a] *PF* zn.
snanumultxa (afgeleid van **numultxa les (vo-
 or instructie)**)
cyclus: [joʔ.ko.fja] *PF* zn. *yo'kofya* (sam. van
yo'ko cirkel en **fya'o pad, wijze**)

uiting), wat, welk (woord): [pɛ.'li.'ʔu] *PF* vvn.
peli'u allomorf van **li'upe**

maw na)

dagelijks: [ɛ.'tɻ] *RL* bn. *letrr* (afgeleid van **trr**
dag)
dagelijks, elke dag: [fra.'tɻ] *PF* bw. *fratrr* (af-
 geleid van **trr dag**)
dagelijks, regelmatig: [ni.'tɻ.tɻ] *PF* bw. *nìtrr-
 trr* (afgeleid van **trr dag**)
dan (contrafeitelijk gebruik): [zɛl] *PF* bw. *zel*
dank geven, bedanken: [i.'ra.jo 's-i] *PF* wwn.
irayo si (afgeleid van **irayo dank**)
dank je, bedankt: [i.'ra.jo] *JC* zn., tw. *irayo*
dansen: [sɻ.ɛw] *PF* wwn. *srew*
dapper: [tstɛw] *PF* bn. *tstew* avm.

- dapper, moedig:** [ti.'tstɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *tistewnga'* (afgeleid van *tistew* *moed*, *dapperheid*) nvm. (b.v. een dappere daad)
- dapperheid, moed:** [ti.'tstɛw] *PF* zn. *tistew*
- dat:** [ʼfu.ta] *PF* vn., ond. *futa* (sam. van *fi'u* *dit* (*patientief*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat:** [ʼfu.ri.a] *PF* vn., ond. *furia* (sam. van *fi'uri* *dit* (*topicaal*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat:** [ʼtsa.wa] *PF* vn., ond. *tsawa* (sam. van *tsa'u* *dat* (*subjectief*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat:** [ʼtsa.ta] *PF* vn., ond. *tsata* (sam. van *tsa'u* *t* *dat* (*patientief*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat:** [satʔ] *PF* vn. *sat* (*lenitie*-vorm van *tsat*, *lenitie* *onregelmatig* *naftu* *van*)
- dat:** [ʼfu.la] *PF* vn., ond. *fula* (sam. van *fi'ul* *dit* (*agentief*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat :** [ʼtsa.ri.a] *PF* vn., ond. *tsaria* (sam. van *tsa'u* *ri* *dat* (*topicaal*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat (als een resultaat):** [ʼkum.a] *PF* vw. *kuma* (afgeleid van *kum* *resultaat*) deze vorm komt voor het resultaat, dus: 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (*Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.*); zie ook 'akum'
- dat (als een resultaat):** [a.'kum] *PF* vw. *akum* (afgeleid van *kum* *resultaat*) deze vorm volgt het resultaat, dus: 'Poe yawne slolu oer akum, niftxan lu sevin' (*Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.*); see also 'kuma'
- dat (ding):** [ʼtsa.ʔu] *PF* avn. *tsa'u* (sam. van *tsa* *dat* en 'u *ding*)
- dat (functie-woord):** [ʼtsni] *PF* ond. *tsni* (met *conjunctief* *werkwoord* in *afhankelijk* *zinsdeel*)
- dat (gesubordineerd zinsdeel markeerder):** [fwa] *PF* vn., ond. *fwa* (sam. van *fi'u* *dit* (*subjectief*) en *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder*)
- dat antwoord:** [ʼtejŋ.a] *PF* zn. *teynga* (*samentrekking* van *ti'eyng* *a*)
- dat antwoord (agentief):** [ʼtejŋ.la] *PF* zn. *teyngla* (*samentrekking* van *ti'eyng-il* *a*)
- dat antwoord (patientief):** [ʼtejŋ.ta] *PF* zn. *teyngta* (*samentrekking* van *ti'eyng-it* *a*)
- dat is voldoende, voldoen, oké:** [t.am] *PF* wwn., tw. *tam*
- dat is, met andere woorden:** [ʼa.lu] *PF* vw. *alu* (afgeleid van *a* *bepaling* *attributieve* *markeerder* en *lu* *zijn*) (Gebruikt voor bijstellingen)
- dat nieuws:** [fmawnta] *PF* zn. *fmawnta* (*samentrekking* van *fmawn-it* *a*)
- dat, die (actie):** [ʼtsa.kɛm] or [ʼtsa.'kɛm] *PF* avn. *tsakem* (afgeleid van *tsa-* *dat* en *kem* *actie*)
- dat, het (als lijdend voorwerp):** [ʼtsatʔ] *PF* vn. *tsat*
- dat, het (als niet-overgankelijk onderwerp):** [ʼtsaw] *PF* avn., vn. *tsaw*
- dat, het (overgankelijk onderwerp):** [ʼtsal] *PF* vn. *tsal*
- de aandacht focussen, concentreren:** [ʼk.an.fp.il] *PF* wwn. *kanfpil* (sam. van *kan* *richten* en *fpil* *denken*)
- de Balans van het Leven:** [rej.'ʔɛŋ] *PF* zn. *rey'eng* (afgeleid van *rey* *leven*)
- de dag en nacht cyclus van Pandora:** [tr.t'on] *PF* zn. *trrxon* (sam. van *trr* *dag* en *txon* *nacht*)
- de draad kwijtraken:** [ʼt.a.t.ɛpʔ] *PF* wwo. *tatep*
- de glottale stop, stoppen:** [ti.'ftaŋ] *PF* zn. *tiftang* (afgeleid van *ftang* *stop*)
- de grond bereiken, landen:** [kl.'p.æ] *PF* wwn. *klpə* (sam. van *klite* *grond* en *pəhem* *arriveren*)
- de staat van wakkerheid, wakker zijn:** [ti.'t'ɛn] *PF* zn. *titxen* (afgeleid van *txen* *wakker*)
- de studie van de fysieke wereld, wetenschap:** [ti.fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftia kifkeyü* (sam. van *tiftia* *bestuderen* en *kifkey* *wereld*)
- de tijd net na middag, vroege namiddag:** [k'am.tr.maw] *PF* zn. *kxamtrrmaw* (sam. van *kxamtrr* *middag* en *maw* *na*)
- de tijd voor middag (12 uur 's middags):** [srɛ.'kam.tr] *PF* zn. *srekamtrr* (sam. van *sre* *voor* en *kxamtrr* *midden van de dag*)
- de voorkeur geven aan (oi), verkiezen:** [nul.'n.ɛw] *PF* wwo. *nulnew* (afgeleid van *new* *willen*)
- december:** [vo.sp'i.vo.'sɪŋ] *PF* zn. *vospxivosing* (sam. van *vospxi* *maand* en *vosing* *twaalf*)
- deel:** [ha.'p'i] *PF* zn. *hapxi*

- deel v.e. school, klaslokaal:** [ˈnum.ʔsɛŋ.vi] *PF* zn. *numtsengvi* (afgeleid van **numtseng school**)
- deelnemen aan wedstrijd, wedijveren:** [ˈwæ.s·ul] *PF* wwn. *wäsul*
- deksel:** [lɛw] *PF* zn. *lew*
- delicaat, fragiel:** [su.ˈsjaŋ] *PF* bn. *susyang*
- demoon:** [ˈvɪ.tɛpˈ] *PF* zn. *vrtep*
- denkbeeldig:** [lɛ.ˈron.sɾɛl] *PF* bn. *leronsrel* (afgeleid van **ronsrelngop verbeelden**)
- denken:** [fɪp·il] *PF* wwo. *fɪl*
- derde (rangtelwoord):** [ˈpʰɛj.vɛ] *PF* bn. *pxeyve* (afgeleid van **pxey drie**)
- derde, een derde:** [pən] *PF* zn. *pan*
- deuropening, ingang:** [rawŋ] *PF* zn. *rawng*
- deze (actie), dit:** [fi.ˈkɛm] *PF* avn. *fikem* (afgeleid van **kem actie, daad**)
- deze (persoon of ding), dit:** [fi.po] *PF* avn. *fipo* (afgeleid van **po hij, zij**)
- deze plaats, hier:** [fi.ʔsɛŋ(ɛ)] *PF* bw., zn. *fitseng(e)* (afgeleid van **tseng plaats**)
- deze woorden:** [faj.ˈlu.ta] *PF* zn. *fayluta* (samentrekking van **fay+li'u-t a**, patientief.)
- dicht (voor bewolkte hemel), gesloten:** [tstu] *PF* bn. *tstu*
- dicht bij:** [l·okˈ] *PF* adp. *lok-*
- dichtbij zijn:** [s·im] *PF* wwsn. *sim*
- die (actie), dat:** [ˈtsa.kɛm] or [ˈtsa.ˈkɛm] *PF* avn. *tsakem* (afgeleid van **tsa- dat en kem actie**)
- die ene (alleen voor mensen):** [ˈtsa.po] *PF* vn. *tsapo* (sam. van **tsa- dat en po hij/zij**)
- die persoon:** [ˈtsa.tu] *PF* avn. *tsatu* (sam. van **tsa dat en tute persoon**)
- die plaats, daar:** [ˈtsa.ʔsɛŋ] or [ˈtsa.ʔsɛŋ] *PF* avn., zn. *tsatseng* (sam. van **tsa dat en tseng plaats**)
- die twee, zij:** [ˈmɛ.fo] *PF* vn. *mefo* (afgeleid van **me+ tweevoudmarkeerder en po hij, zij**)
- dienblad:** [ˈsju.smuŋ] *PF* zn. *syusmung* (sam. van **syuve voedsel en smung transportinstrument**)
- diens eigen, zijn eigen, haar eigen:** [ˈsnɛ.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van **sno hemzelf, haarzelf, hetzelf**)
- dienst:** [ki.tɛ.ˈʔɛ] *PF* zn. *kite'e*
- diep:** [ni.ˈtʰukˈ] *PF* bw. *nitxukx* (afgeleid van **txukx diep**)
- diep (fysiek):** [tʰukˈ] *PF* bn. *txukx*
- diepgaand, gedetailleerd (van een persoon):** [lɛ.ˈno] *PF* bn. *leno*
- diepgandheid, precisie, gedetailleerdheid:** [ti.ˈno] *PF* zn. *tino*
- dier, beest:** [i.ˈo.aŋ] *PF* zn. *ioang*
- dierlijk voedsel, vlees:** [vɛj] *PF* zn. *vey*
- dierlijke roep:** [zawɪ] *PF* zn. *zawr*
- dik:** [nutˈ] *PF* bn. *nutx*
- dik, visceus, gelatineachtig:** [kʰum] *PF* bn. *kxum*
- dikte:** [fli.ˈnutˈ] *PF* zn. *flinutx* (sam. van **fli dun en nutx dik**)
- ding (fysiek of tastbaar), voorwerp:** [zum] *PF* zn. *zum*
- ding (object, feit):** [ʔu] *PF* zn. *'u*
- dingen:** [a.ˈju] *PF* zn. *ayu* (afgeleid van **'u ding**) (nooit meervoud **u**)
- dinsdag:** [tɪ.ˈpʰɛj.vɛ] *PF* zn. *trrpexyve* (sam. van **trr dag en pxeyve derde**)
- direct (niet zo snel als pxiswaway):** [pʰi.ˈjɛʔ.rɪm] *PF* bw. *pxiye'rɪn* (sam. van **ye'rɪn binnenkort en pxi scherp**)
- direct, meteen terzake:** [ni.ˈjɛj] *PF* bw. *nɪyey* (afgeleid van **yey recht**)
- discussie, conversatie:** [ti.pæŋ.ˈk'o] *PF* zn. *tɪpängkxo* (afgeleid van **pängkxo praten**)
- discussieren, redetwisten:** [wæ.ˈt·ɛ] *PF* wwo. *wäte*
- dispuut, redetwist:** [ti.wæ.ˈtɛ] *PF* zn. *tɪwäte* (afgeleid van **wäte redetwisten**)
- dit (ding):** [fi.ˈʔu] *PF* avn. *fɪ'u* (afgeleid van **'u ding**)
- dit, deze (actie):** [fi.ˈkɛm] *PF* avn. *fikem* (afgeleid van **kem actie, daad**)
- dit, deze (persoon of ding):** [fi.po] *PF* avn. *fipo* (afgeleid van **po hij, zij**)
- divergeren, koers wijzigen, afwijken:** [j·akˈs·i] *PF* wwn. *yak si* (afgeleid van **yak vork, punt van afwijking**)
- doceren, leren:** [k·aɛ] *PF* wwo. *kar*
- dochter:** [ʔi.tɛ] *JC,PF* zn. *'ite*
- dochtertje (kooswoord):** [ʔi.tɛ.ʔsɪpˈ] *PF* zn. *'itetsyip* (afgeleid van **'ite dochter**)
- doden:** [ʔsp·aŋ] *PF* wwo. *tspang*
- doe niet (negatief imperatief, voor commando's):** [ɾæ.ˈʔæ] *PF* part. *rä'ä*
- doek; een stof stof geweven op een weefgetouw:** [sɾæ] *PF* zn. *srä*

- doel, goal:** [ti.'kan] *PF* zn. *tikan* (afgeleid van *kan* *doel*)
- doelen op, bedoelen; richten, een wapen of object op een doel richten:** [k.'an] *PF* WW-mo., wwo. *kan*
- doen:** ['kɛm 's-i] *PF* wwn. *kem si* (afgeleid van *kem* *actie, daad*)
- dom:** ['ja.j.makʔ] *PF* bn. *yaymak*
- domein van een stam of clan, land:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* zn. *txanlokxe* (sam. van *txan*; *olo'* veel; *stam, clan* en *atxkxe* *land*)
- donder en bliksem:** ['rawm.p'om] *PF* zn. *rawmpxom* (afgeleid van *rawm* *bliksem* en *'rrpxom* *donder*)
- donder, onweer:** ['ʔr.p'om] *PF* zn. *'rrpxom*
- donderdag:** [tr.'mɾ.vɛ] *PF* zn. *trrmrrvɛ* (sam. van *trr* *dag* en *mrrve* *vijfde*)
- donker:** [vawm] *PF* bn. *vawm*
- donkere kleur:** ['vawm.pin] *PF* zn. *vawmpin* (afgeleid van *vawm* *donker*)
- dood:** ['kɛ.ru.sej] *PF* bn. *kerusey* (sam. van *ke* *niet* en *r<us>ey* *levend* (*deelwoord* *invoegsel*))
- dood:** [k'itʔ] *PF* zn. *kxitx*
- dood (abstracte vorm):** [ti.'tɛr.kupʔ] *PF* zn. *titerkup* (afgeleid van *terkup* *sterven*) "De dood is onvermijdelijk."
- doodgaan:** ['t-ɛr.k-upʔ] *PF* wwn. *terkup*
- doof:** [kak.'pam] *PF* bn. *kakpam* (afgeleid van *pam* *geluid*)
- doofheid:** [ti.kak.'pam] *PF* zn. *tikakpam* (afgeleid van *kakpam* *doof*)
- door (via het midden van):** [k'am.læ] *PF* adp. *kxamlä-* (afgeleid van *kxam* *midden*)
- door middel van, met behulp van:** [fa] *PF* adp. *fa-*
- door te drinken:** [ni.'nækʔ] *PF* bw. *ninäk* (afgeleid van *näk* *drinken*)
- door te fluisteren, in een fluistering:** [ni.'tsi.sji] *PF* bw. *nitsisyi* (afgeleid van *tsisyi* *fluisteren*)
- door te fluiten, fluitend:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* bw. *nifwefwi* (afgeleid van *fwefwi* *fluiten*)
- door te klimmen:** [ni.'tsjil] *PF* bw. *nitsyil* (afgeleid van *tsyil* *klimmen*)
- door te lezen:** [ni.nan] *PF* bw. *ninan* (afgeleid van *inan* *lezen*)
- door te verbergen, heimelijk:** [ni.'wan] *PF* bw. *nivan* (afgeleid van *wan* *verbergen*)
- door te zwemmen, zwemmend:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* bw. *nislele* (afgeleid van *slɛle* *zwemmen*)
- door verbeelding:** [ni.'ron.sɛl] *PF* bw. *nironsel* (afgeleid van *ronselngop* *verbeelden*)
- doorgaan:** [s.a.'l-ɛw] *PF* WW. *salew*
- doorgeven van een naar een ander (zelden gebruikt zonder voorvoegsel):** [sɾ.in] *PF* wwo. *sɾin*
- doorlopend, continu:** [ni.'tutʔ] *PF* bw. *nitut* (afgeleid van *tut* *voortgangsmarkeerder*)
- doorsteken:** [ɾ-ipʔ] *PF* wwo. *ripx*
- dorp:** [tsɾaj] *PF* zn. *tsray*
- dorst:** [ti.'væŋ] *PF* zn. *tiväng* (afgeleid van *väng* *dorstig*)
- dorst gelest, geen dorst meer:** ['jɛ.væŋ] *PF* bn. *yeväng* (afgeleid van *ye* *tevreden* en *väng* *dorst*)
- dorstig:** [væŋ] *PF* bn. *väng*
- doven, uitmaken:** [t-ɔŋ] *PF* wwo. *tong*
- draad:** [kiŋ] *PF* zn. *king*
- draaien, roteren om een as:** [m.in] *PF* wwn. *mìn* *Mìn ne ftärpa* *Linksom draaien*
- draaiër:** [mim.ju] *PF* zn. *minyu* (afgeleid van *mìn* *draai*)
- dragen:** [h-ɛ.n-a] *PF* wwo. *hena*
- drager (b.v. een pot of mand):** [sæ.'hɛ.na] *PF* zn. *sähena* (afgeleid van *hena* *dragen*)
- drankje, iets dat gedronken kan worden:** [na.'ɛɾ] *PF* zn. *naer*
- drie:** [p'ɛj] *PF* get. *pxey*
- drie dagen geleden:** [p'ɛ.sɾ.'am] *PF* zn., bw. *pxesrram* (afgeleid van *trr* *dag*)
- drie keer:** [p'ɛ.lo] *PF* bw. *pxelo* (afgeleid van *pxe+* *drievoudmarkeerder* en *alo* *tijd, beurt*)
- drinken:** [n-ækʔ] *PF* wwo. *näk*
- droefheid, smart:** [jɛŋ.'wal] *PF* zn. *yengwal*
- droefheid, verdriet:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* zn. *tikeftxo* (afgeleid van *keftxo* *ongelukkig*)
- dromen:** [u.nil s-i] *PF* wwn. *unil si* (afgeleid van *unil* *droom*)
- dromen over, dromen van:** [u.nil.tɾ-a] *PF* wwo. *uniltsa* (afgeleid van *unil* *dromen* en *tɾe'a* *zien*)
- dromen van, dromen over:** [u.nil.tɾ-a] *PF* wwo. *uniltsa* (afgeleid van *unil* *dromen* en *tɾe'a* *zien*)
- dronken zijn of worden:** [ɾ-o.·u] *PF* wwn. *rou* (*voorbeeld:* *rou fa pxir*)
- droog:** [u.'k'o] *PF* bn. *ukxo*

droog land (op het droge): [fɛjɪm] *PF* zn. *reym*
droogte: [ˈtom.pa.kel] *PF* zn. *tompakel* (afgeleid van *tompa regen*)
droom: [ˈu.nil] *JC* zn. *unil*
droomwandelaar, **Avatarbestuurder:**
 [u.nil.ti.ˈran.ju] *PF* zn. *uniltiranyu* (sam. van *unil droom* en *tiranyu wandelaar*)
droomwandellichaam, Avatar: [u.nil.ti.ˈran.tok] *JC,PF* zn. *uniltirantokx* (sam. van *uniltiranyu droomwandelaar* en *tokx lichaam*)
druk (fysiek): [ti.ˈtʰapʰ] *PF* zn. *titxap* (afgeleid van *txap drukken*)
druk zijn, bezig zijn: [ʔ·m] *PF* wwsn. *ʔin*
drukken op, drukken, (fysieke) druk uitofen op: [tʰ·apʰ] *PF* wwo. *txap*
drukken, drukken op, (fysieke) druk uitofen op: [tʰ·apʰ] *PF* wwo. *txap*

E

‘et cetera’: [saj.ˈla.hɛ] *PF* bw. *saylahe* (afgeleid van *si alahe en andere*) (samentrekking)
echo: [ŋam] *PF* zn. *ngam*
echt, waarlijk: [ni.ˈŋaj] *PF* bw. *nɪngay* (afgeleid van *ngay waar*)
echter: [ŋi.ˈan] *PF,SW* bw. *ngian*
echtgenoot, man: [mun.ˈtʰa.tan] *PF* zn. *muntx-atan* (afgeleid van *muntxatu ega*)
echtgenoot/echtgenote, ega: [mun.ˈtʰa.tu] *PF* zn. *muntxatu* (afgeleid van *muntxa gepaard*)
echtgenote, vrouw: [mun.ˈtʰa.tɛ] *PF* zn. *muntxate* (afgeleid van *muntxatu ega*)
een air hebben jegens, gedragen (emotioneel): [z·ɛtʰ] *PF* wwo. *zet*
een aparte hoge smalle waterval die van een hoge klip of een zwevende berg stroomt (telbaar): [sɛ.ˈʔajl] *PF* zn. *seʼayl*
een beetje, kleine hoeveelheid (abstract):
 [ni.ˈʔitʰ] *PF* bw. *nɪʼit* (afgeleid van *ʼit een beetje, kleine hoeveelheid*)
een bezitting, iets dat verschaft/verkregen is:
 [sæ.ˈka.nom] *PF* zn. *säkanom* (afgeleid van *kanom verkrijgen*)
een brede bank krachtige watervallen, bekend om de oorverdovende en dodelijke kracht (telbaar, maar komt zelden voor):
 [kʰoɾ] *PF* zn. *kxor*
een competitie: [sæ.ˈwæ.sul] *PF* zn. *säwäsul* (afgeleid van *wäsul wedijveren*)

druppel, vlok: [ˈil.va] *PF* zn. *ilva*
duidelijk: [ni.ˈlaw] *PF* bw. *nɪlaw* (afgeleid van *law duidelijk, helder*)
duidelijk maken: [ˈlaw ˈs·i] *PF* wwn. *law si* (afgeleid van *law duidelijk*)
duidelijk, zeker: [law] *PF* bn. *law*
duiken, bukken: [t·awŋ] *PF* wwn. *tawŋ*
duisternis: [ti.ˈvawm] *PF* zn. *tɪvawm* (afgeleid van *vawm donker*)
dun: [fli] *PF* bn. *flɪ* nvm.
durven: [k·om] *PF* wwmn. *kom*
dus, in dat geval: [ha] *PF* bw. *ha*
duwen: [kæ.ˈʔ·æ.t·ipʰ] *PF* wwo. *käʼärɪp* (sam. van *kä gaan* en *ʼärɪp verplaatsen*)
duwen, trappen: [pʰ·ɛkʰ] *PF* wwo. *pxek*

een derde, derde: [pan] *PF* zn. *pan*
een enkele, of serie van kleinere watervallen, natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar): [ˈsja.nan] *PF* zn. *syanan*
een excessief, lawaai, onnodig, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid:
 [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van *hawng overloed* en *pam geluid*)
een feit accepteren, ergens overheen komen, zich ergens bij neerleggen, verder gaan:
 [w·a.ˈl·ɛw] *PF* wwn. *walew*
een gegronde gok doen: [ʔɛn ˈs·i] *PF* wwn. *ʼen si* (afgeleid van *ʼen raden*)
een gegronde gok doen, op intuïtie ageren:
 [ni.ˈʔɛn] *PF* bw. *nɪʼen* (afgeleid van *ʼen raden*)
een gesprek voeren, praten: [p·æŋ.ˈkʰ·o] *PF* zn. *pängkxo(F)*
een goede instelling hebbend, enthousiasme: [ti.ˈsoʔ.ha] *PF* zn. *tisoʼha* (afgeleid van *soʼha enthousiast zijn over*)
een groep mensen: [ˈpo.ŋu] *PF* zn. *pongu* (afgeleid van *po hij/zij*) avm.
een ingeving krijgen, een licht opgaan:
 [ˈv·iŋ.k·apʰ] *PF* wwo. *vingkap*
een klim, klim-evenement: [sæ.ˈtsjil] *PF* zn. *sätsyil* (afgeleid van *tsyil klimmen*)

- een klus doen, een taak uitvoeren:** [ˈtm.vi s-i] PF WVN. *tinvi si* (afgeleid van **tinvi taak**, *klus*)
- een knoop maken, knopen:** [fta s-i] PF WVN. *fta si* (afgeleid van **fta knoop**)
- een kort moment, seconde:** [ˈswaw.ʈsɿpʰ] PF ZN. *swawtsyip* (afgeleid van **swaw moment**)
- een licht opgaan, een ingeving krijgen:** [ˈv-iŋ.k-apʰ] PF WVO. *vingkap*
- een moment geleden, nu net:** [pʰi.swaw.ʰam] PF BW. *pxiswawam* (sam. van **swaw moment** en **-am geleden**)
- een moment van protesteren, protest:** [sæ.lejm.ʰkɛm] PF ZN. *säleymkem* (afgeleid van **leymkem protesteren**)
- een neurale verbinding maken met, verbinden met:** [tsa.ʰɛjl ʰs-i] PF WVN. *tsaheyl si* (afgeleid van **tsaheylu verbinding**)
- een ontdekkingsreis of onderzoek:** [sæ.ʰlaŋ] PF ZN. *säläng* (afgeleid van **lang onderzoeken**, *verkennen*)
- een paar, getrouwd:** [mun.ʰtʰa] PF BN. *muntxa*
- een relatie hebben met, verbinden, relateren aan:** [ʰt.a.ʰɛ] PF WVO. *tare*
- een ritueel doen, meedoen met een ceremonie:** [sæ.ʰɛ.o.i.o s-i] PF WVN. *sä'eoio si* (afgeleid van **sä'eoio ceremonie**)
- een taak uitvoeren, een klus doen:** [ˈtm.vi s-i] PF WVN. *tinvi si* (afgeleid van **tinvi taak**, *klus*)
- een toespraak houden, oreren:** [ftʰ.u.ʰli.ʰu] PF WVN. *ftxuli'u* (sam. van **täftxu weven** en **li'u woord**)
- een uitdaging aangaan:** [s.a] PF WVN. *sa*
- een uitzondering maken:** [ti.muŋ.ʰwɿ s-i] PF WVN. *timungwrr si* (afgeleid van **timungwrr uitzondering**)
- een van een herhalende actie, tijd, beurt:** [ʰa.lo] PF ZN. *alo*
- een verlies, verslaan:** [sæ.læ.ʰtʰajŋ] PF ZN. *sälätxayn* (afgeleid van **lätxayn verslagen**)
- een wapen of object op een doel richten, doelen op, bedoelen; richten:** [k.an] PF WVO. *kan*
- een water-stroom met veel lucht-contact terwijl het over rotsen van een geleidelijk neergaande stroom gaat (telbaar):** [ru.ʰrur] PF ZN. *rurur*
- een wedstrijd:** [sæ.ʰwæ.sul.ʰsɿpʰ] PF ZN. *säwäsul* (afgeleid van **säwäsul een competitie**)
- een worden met, samenkomen:** [ˈn.a.w.aŋ] PF WVN. *nawang*
- een ziekte hebben, ziek zijn:** [ti.ʰspʰin] PF ZN. *tispxin* (afgeleid van **spxin ziek**)
- een zijn met de natuur, harmonie:** [mɛ.o.a.u.ni.a.ʰɛ.a] PF ZN. *meoanuaia*
- een, men (ongespecificeerd onderwerp):** [fko] PF VN. *fko*
- eens:** [ʰaw.lo] PF BW. *'awlo*
- eens (in het verleden):** [ʰaw.ʰli.ɛ] PF BW. *'awlie*
- eenvoudig, simpel:** [fjin] PF BN. *fyin*
- eer:** [mɛ.ʰu.i.a] PF ZN. *meuia*
- eerbaar, geëerd:** [mɛ.ʰu.i.a.ŋaʰ] PF BN. *meui-anga'* (afgeleid van **meuia eer** en **nga' bevat**)
- eergisteren, twee dagen geleden:** [mɛ.sɿ.ʰam] PF ZN., BW. *mesrram* (afgeleid van **trr dag**)
- eerlijk, goed, terecht:** [mu.ʰi.æ] PF BN. *muiä*
- eerlijkheid, rechtvaardigheid:** [tm.ʰwi.æ] PF ZN. *timwiä* (afgeleid van **muiä eerlijk**, *fair*, *just*)
- eerst:** [ni.ʰaw.vɛ] PF BW. *ni'awve* (afgeleid van **'awve eerst**)
- eerste (rangtelwoord):** [ʰaw.vɛ] PF BN. *'awve* (afgeleid van **'aw een**)
- eerste in een serie, origineel:** [lɛ.ʰŋæ.ʰi] PF BN. *lesngä'i* (afgeleid van **sngä'i begin**)
- eerste, primaire:** [t'in] PF BN. *txin*
- eetbaar:** [tsuk.ʰjom] PF BN. *tsukyom* (afgeleid van **yom eten**)
- eetbare wrap (voedsel ingewikkeld in eetbare bladeren of lianen):** [ˈnik.ʰtsɿɛj] PF ZN. *niktsyey* (sam. van **nik handig** en **tsyey snack**, *lichte maaltijd*)
- ega, echtgenoot/echtgenote:** [mun.ʰtʰa.tu] PF ZN. *muntxatu* (afgeleid van **muntxa gepaard**)
- egoïsme, individualiteit (negatieve lading):** [ti.ʰaw.po] PF ZN. *ti'awpo* (afgeleid van **'awpo één individu**)
- eh (aarzeling), uhm:** [i:] PF TW. *ì*
- ei:** [ˈlo.i] PF ZN. *loi*
- eigenlijk (zichzelf corrigerend), ik bedoel:** [ko.ʰlan] PF TW. *kolan* (afgeleid van **kan richten**, *bedoelen*)
- eigenlijk, feitelijk:** [ni.fkɛj.to.ʰŋaj] PF BW. *nif-keytongay* (sam. van **tifkeytok situatie** en **ngay waar**)

- eiland:** [ˈspo.no] *PF* zn. *spono*
- einde citaat:** [sikˀ] *PF* bw. *sik*
- einde, conclusie:** [ti.ˈʔi.ə] *PF* zn. *tì'i'a* (afgeleid van 'i'a *einde*)
- einde, hoek, rand, limiet, grens:** [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
- eindelijk:** [ni.ˈʔi.ə] *PF* bw. *nì'i'a* (afgeleid van 'i'a *einde*)
- eindeloos (tijd):** [tiʔ.ˈi.lu.kɛ] *PF* bn. *tì'iluke* (sam. van *tì'i'a einde, conclusie* en *luke zonder*)
- eindeloos, zonder grenzen, zonder limiet:** [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* bn. *txewluke* (sam. van *txew limiet, grens* en *luke without*)
- ejectieve medeklinker:** [p'of.pam] *PF* zn. *px-orpam* (sam. van *pxor exploderen* en *pam geluid*)
- elegantie, gratie:** [lo.ran] *PF* zn. *loran* (sam. van *lor mooi* en *ran natuur, essentie*)
- elkaar:** [fi.ˈtsapˀ] *PF* bw. *fitsap* (sam. van *fipo deze (persoon)* en *tsapo die (persoon)*)
- elke dag, dagelijks:** [fra.ˈtɪ] *PF* bw. *fratrr* (afgeleid van *trr dag*)
- elke keer, elke tijd:** [ˈfra.lo] *PF* bw. *fralo* (afgeleid van *alo tijd, beurt*)
- elke nacht:** [fra.ˈt'on] *PF* bw. *fratxon* (afgeleid van *txon nacht*)
- elke tijd, elke keer:** [ˈfra.lo] *PF* bw. *fralo* (afgeleid van *alo tijd, beurt*)
- elleboog:** [p'un.til] *PF* zn. *pxuntil* (sam. van *pxun arm* en *til verbinding*)
- emotionele afknapper, teleurstelling, niet aan verwachting voldaan:** [jɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- en:** [si] *PF* vw. *sì* (verbindt twee dingen, can bevestigd worden als -sì: gebruik bij zinsdelen *ulte en*)
- en (verbindt zinsdelen):** [ul.tɛ] *PF* vw. *ulte*
- en als metafoor), openbaren, voortbrengen (letterlijk:** [k.u.l.atˀ] *PF* wwo. *kulat*
- en ook:** [kopˀ] *PF* vw. *kop*
- energie (fysiek of spiritueel):** [sju.ˈra] *PF* zn. *syura*
- energiek, actief:** [wa.lakˀ] *PF* bn. *walak*
- eng, beangstigend:** [t'ɛwm] *PF* bn. *txewm*
- eng, vreemd:** [snɛw.sjɛ] *PF* bn. *snewsye* (sam. van *snew beperken* en *syeha adem*)
- enigszins, min of meer, ja en nee, ongeveer:** [sran.ˈkɛ.he] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van *srane ja* en *kehe nee*)
- enkel:** [lɛ.ˈʔaw] *PF* bn. *le'aw*
- enkele, niet veel:** [ni.ˈhol] *PF* bw. *nihol* (afgeleid van *hol weinig*)
- enkele, verschillende:** [ʔa.ʔaw] *PF* bn. *'a'aw* (Gebruikt bij telbare zn. in enkelvoudige vorm)
- enorm genieten van, veel houden van:** [t'a.'su.nu] *PF* wwn. *txasunu* (afgeleid van *txan veel* en *sunu plezier brengen*) nfp.
- enorm, gigantisch:** [t'an.ˈtsawl] *PF* bn. *txant-sawl* (sam. van *txan veel* en *tsawl groot*)
- enthousiasme, een goede instelling hebben:** [ti.'soʔ.ha] *PF* zn. *tiso'ha* (afgeleid van *so'ha enthousiast zijn over*)
- enthousiast:** [ni.'soʔ.ha] *PF* bw. *niso'ha* (afgeleid van *so'ha enthousiast zijn over*)
- enthousiast:** [lɛ.'soʔ.ha] *PF* bn. *leso'ha* (afgeleid van *so'ha enthousiast zijn over*) avm.
- enthousiast zijn over, opgewonden zijn over:** [s-oʔ.h.a] *PF* wwo. *so'ha* (Noot: enthousiast zijn is altijd overgankelijk in Na'vi -PF)
- enthousiasteling), spreektaal voor txan-so'hayu (fan:** [ˈso.ju] *PF* zn. *so'yu*
- enthousiasteling, fan:** [t'an.'soʔ.ha.ju] *PF* zn. *txanso'hayu* (sam. van *txan veel* en *so'ha enthousiast zijn over*)
- er uit houden, buitensluiten:** [ɛ.'k'an s-i] *PF* wwn. *ekxan si* (afgeleid van *ekxan barricade, obstructie*)
- eren:** [mɛ.'u.i.a s-i] *PF* wwn. *meuia si* (afgeleid van *meuia eer*)
- erfgoed:** [sa.'tuʔ.li] *PF* zn. *satu'li* (Ook de naam van de kantine in Disney's Pandora)
- erg heet:** [t'a.som] *PF* bn. *txasom* (afgeleid van *txan veel* en *som heet*)
- erg koud:** [t'a.wɛw] *PF* bn. *txawew* (afgeleid van *txan veel* en *wew koud*)
- erg, veel (abstract):** [ni.'t'an] *PF* bw. *nìtxan* (afgeleid van *txan veel*)
- ergens:** [tʃɛ.ŋo] *PF* vn. *tsengo* (afgeleid van *tseng plaats*)
- ergens in gevangen raken, vast komen te zitten:** [n-ipˀ] *PF* wwn. *nip*
- ergens overheen komen, een feit accepteren, zich ergens bij neerleggen, verder gaan:** [w.a.'l-ɛw] *PF* wwn. *walew*
- ergeren (onovergankelijk), kwaad zijn:** [st-i] *PF* wwn. *sti*

ergernis, verveling (door iemand): [sæ.'sræt']
PF zn. *säsrätx* (afgeleid van *srätx* *vervelen*,
lastig vallen)

erin, naar binnen: ['nɛm.fa] *PF* adp. *nemfa-*
(sam. van *ne* *in de richting van* en *mifa* *bin-*
nen)

ervaren: ['li.ɛ s-i] *PF* wwn. *lie si* (afgeleid van
lie *ervaring*)

ervaring: ['li.ɛ] *PF* zn. *lie*

**essentie; basis natuur van iets wat volgt
uit het totaal van diens onderdelen; het
best vertaald als 'persoonlijkheid', natu-**
ur: [ran] *PF* zn. *ran*

eten: [j-om] *PF* wwo. *yom*

eten (het doen): [ti.ju.'som] *PF* zn. *tiyusom* (af-
geleid van *yom* *eten*)

F

**(fysieke) druk uitoefenen op, drukken,
drukken op:** [t'·ap'] *PF* wwo. *txap*

**facet, onderdeel, attribuut, karaktertrek,
aspect:** [sjon] *PF* zn. *syon*

**falen, fout gaan, niet het beoogde doel beha-
len:** ['n·u·i] *PF* wwn. *nui*

**falend, voor niets, vruchteloos, niet het
gewilde of verwachte eind halend:** [ni.'nu]
PF bw. *nīnu* (afgeleid van *nui* *falen*)

familiair zijn: [sm·on] *PF* wwn. *smon*

familie hangmat: ['swaj.ni.vi] *PF* zn. *swaynivi*
(sam. van *soaia* *familie* en *nivi* *slaap hang-*
mat) Noot: *soaia* trekt samen tot *sway*

fan, enthousiasteling: [t'an.'soʔ.ha.ju] *PF* zn.
txanso'hayu (sam. van *txan* *veel* en *so'ha* *ent-*
housiast zijn over)

fantastisch, geweldig: [ko.'sman] *PF* bn. *kos-*
man

februari: [vo.sp'i.'mun] *PF* zn. *vospxīmun*
(sam. van *vospxi* *maand* en *mune* *twee*)

feestdag, blijde gebeurtenis: [ft'o.'zæ] *PF* zn.
ftxozi

feestelijk: [lɛ.'ft'o.zæ] *PF* bn. *leftxozi*

feit, ding (object): [ʔu] *PF* zn. 'u

feitelijk, eigenlijk: [ni.fkɛj.to.'ŋaj] *PF* bw. *nif-*
keytongay (sam. van *tifkeytok* *situatie* en
ngay *waar*)

fiasco (abstract): [ti.'nu.i] *PF* zn. *tinui* (afgeleid
van *nui* *falen*)

eten gemaakt van meel: [ʔsjo.sju] *PF* zn.
tsyosyu (sam. van *tsyo* *meel* en *syuve* *eten*)

**eten uit het bos verzamelen; plukken;
oogsten:** [ʔs·awn] *PF* wwo. *tsawn*

Eureka!, ik heb het gevonden!: [ro.'lun] *PF*
tw. rolun

Eureka, ik heb het gevonden!, ik begrijp het!:
[to.'lɛl] *PF* *tw. tolel* (synoniem: *tslolam*)

**evalueren, proeven, uitproberen, testen, pro-
efdraaien:** [m·ajʔ] *PF* wwo. *may'*

excuus, verontschuldiging: [ʔsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF*
zn. *tsap'alute*

**expert, meester van een vak, kunst of vaar-
digheid:** [ʔsul.'fæ.tu] *PF* zn. *tsulfātu* (afge-
leid van *tsulfä* *meesterschap*)

exquise, subliem in stijl: [ʔjo.lup'] *PF* bn. *fyo-*
lup (sam. van *fyole* *subliem* en *lupra* *stijl*)

fiasco (specifiek incident): [sæ.'nu.i] *PF* zn. *sä-*
nui (afgeleid van *nui* *falen*)

fijn, precies, gedetailleerd (van dingen):
[hi.'no] *PF* bn. *hino*

film, video: [ʔrel a.ru.'sikk] *PF* zn. *rel arusikk*
(sam. van *rel* *afbeelding* en *rikx* *bewegen*)

filosofie: [sna.'fpil.fja] *PF* zn. *snafpilya* (sam.
van *sna'o* *groep* en *fpilya* *manier van den-*
ken) let.: 'een groep van manieren van den-
ken'

fluisteren: [ʔs-i.sy-i] *PF* wwn. *tsisyi*

fluistering, gefluister: [sæ.'ʔsl.sji] *PF* zn.
sätsisyi (afgeleid van *tsisyi* *fluisteren*)

fluiten: [ʔfw·ɛ.fw·i] *PF* wwn. *fwefwi*

fluitend, door te fluiten: [ni.'fwɛ.fwi] *PF* bw.
nifwefwi (afgeleid van *fwefwi* *fluiten*)

**focussen op, specialiseren in, geïnteresseerd
zijn in:** [ʔk·an.ʔ·m] *PF* wwo. *kan'in* (sam.
van *kan* *richten* en 'in *bezig zijn*)

formeel: [ʔskɛ.pɛk'] *PF* bn. *skepek*

fortuin, geluk: [ʔsja.j.vi] *PF* zn. *syayvi* (afgeleid
van *syay* *lot*)

fortuinlijkerwijs, gelukkig: [ʔnɛt.rɪp'] *PF* bw.
netrip

fout: [ʔk'ɛ.jɛj] *PF* zn. *kxeyey*

**fout gaan, falen, niet het beoogde doel beha-
len:** ['n·u·i] *PF* wwn. *nui*

fout, incorrectheid: [ti.'k'ɛj] *PF* zn. *tikxey* (af-
geleid van *kxeyey* *fout*)

fout, oneerlijk, onjuist, onterecht: [kɛm. 'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van **ke** *niet* en **muiä** *eerlijk, goed, terecht*)

fout, verkeerd, niet goed: [kɛ. 'jawɾ] *PF* bn. *keyawɾ* (sam. van **ke** *niet* en **eyawɾ** *correct*)

foutief: [ni. 'tslɛŋ] *PF* bw. *nìtsleng* (afgeleid van **tsleng** *fout*)

foutloos zijn, perfect zijn: [j. 'oʔ] *PF* wwsn. *yo'*

G

gaan: [k.æ] *PF* wwn. *kä*

galbak, schobbejak (vulgair): [von. 'væʔ] *PF* zn. *vonvö'* (sam. van **vitra** *ziel* en **onvä'** *slecht-ruikend*) (let. *stinkziel*)

gapen: [k' .a.ŋ.ɛ] *PF* wwn. *kxange*

gast, bezoeker: ['fɾ. tu] *PF* zn. *frtu*

gat (gaat dwars door object heen): [rop'] *PF* zn. *ropx*

gat, uitsparing, uitgraving met een bodem (zichtbaar of aangenomen): ['tsɔŋ. rop'] *PF* zn. *tsongropx* (sam. van **tsong** *vallei* en **ropx** *gat*)

gebed: [sa. 'ho] *PF* zn. *saho* (afgeleid van **aho** *bidden*)

gebed (abstract idee): [ti. a. 'ho] *PF* zn. *täho* (afgeleid van **aho** *bidden*)

gebeuren: [l.ɛn] *PF* wwn. *len*

gebeurtenis: [ti. 'lɛn] *PF* zn. *tälen* (afgeleid van **len** *gebeuren*)

gebied, territorium: [kl. 'p' il. tu] *PF* zn. *klpxil-tu*

gebogen, rond: ['ko. um] *PF* bn. *koum*

geboorte: [ti. 'ʔo. ŋok'] *PF* zn. *tì'ongokx* (afgeleid van **'ongokx** *geboren worden*)

geboren worden: ['ʔo. ŋ. ok'] *PF* wwn. *'ongokx* (sam. van **'ong** *ontvrouwen* en **nokx** *baren*)

gebouwd ding, constructie: [ti. 't' u. la] *PF* zn. *tìtxula* (afgeleid van **txula** *bouwen*)

gebrek: [ti. 'kɛ. lu] *PF* zn. *tikelu* (afgeleid van **ke** *niet* en **lu** *zijn*)

gebrek aan besef, (het) negeren: [ti. 'jæk'] *PF* zn. *tìyäkx* (afgeleid van **yäkx** *niet opmerken, negeren*)

gebrek aan besef, onopmerkzaamheid: [tik. 'tsɛ. ri] *PF* zn. *tiktseri* (afgeleid van **tseri** *besef, opwerkzaamheid*)

foutloos, perfect: [ni. 'joʔ] *PF* bw. *nìyo'* (afgeleid van **yo'** *perfect zijn*)

fragiel, delicaat: [su. 'sjaŋ] *PF* bn. *susyng*

fris, koel, kil: [wuf] *PF* bn. *wur*

fruit: ['ma. u. ti] *PF* zn. *mauti*

fundamenteel, in de basis/essentie: [ni. 'ran] *PF* bw. *nìran* (afgeleid van **ran** *natuur, essentie*)

fysiek, lichamelijk: [lɛ. 'tok'] *PF* bn. *letokx* (afgeleid van **tokx** *lichaam*)

gebroken hart, staat van gebroken hart hebben: [jawn. 'jɛw. la] *PF* zn. *yaawnyewla* (sam. van **yawne** *geliefd* en **yewla** *teleurstelling*)

gebruiken: [s. 'ar] *PF* wwo. *sar*

gebruikt om bedwelmende drank te drinken, grote sociale kava kom (gemaakt uit peulvruchten: ['swo. a. sej a. j] *PF* zn. *swoasey ayll* (sam. van **swoasey** *kava kom* (gemaakt uit *peulvruchten*, gebruikt om *bedwelmende drank te drinken*) en **yll** *gezamenlijk*)

gebruikt om bedwelmende drank te drinken, kava kom (gemaakt uit peulvruchten, hand-draagbaar): ['swo. a. sej] *PF* zn. *swoasey* (sam. van **swoa** *bedwelmende drank, geestrijk vocht* en **sey** *beker, kom* (minimaal *aangepaste natuurlijke bronnen*))

gecommandeer: [ti. 'k' im] *PF* zn. *tikxim* (afgeleid van **kxim** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)

gedaan, klaar: [ha. 'sɛj] *PF* bn. *hasey*

gedachtenpatroon, manier van denken: [fpil. fja] *PF* zn. *fpilfya* (sam. van **fpil** *denken* en **fya'o** *manier*)

gedetailleerd (van dingen), fijn, precies: [hi. 'no] *PF* bn. *hìno*

gedetailleerd (van een persoon), diepgaand: [lɛ. 'no] *PF* bn. *leno*

gedetailleerdheid, diepgaandheid, precisie: [ti. 'no] *PF* zn. *tino*

gedragen (emotioneel), een air hebben jengens: [z. 'ɛt'] *PF* wwo. *zet*

geduld: [tim. 'wej. pɛj] *PF* zn. *tìmweypey* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)

geduld: [lɛm. 'wej. pɛj] *PF* bn. *lèmwèypey* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)

- geduld hebben (oi):** [ma.'wɛj.p.ɛj] *PF* wwsn. *maweypey* (sam. van *mawey kalm* en *pey wachten*)
- geduldig:** [nim.'wɛj.pɛj] *PF* bw. *nimweypey* (afgeleid van *maweypey geduld hebben*)
- geel:** [rim] *PF* bn. *rim*
- geel:** ['rim.pin] *PF* zn. *rimpin* (afgeleid van *rim geel*)
- geen (voor zn.):** ['kɛ.a] *PF* bn. *kea*
- geen actie of activiteit:** ['kɛ.kɛm] *PF* vn., bw. *kekem* (sam. van *ke niet* en *kem activiteit*)
- geen beetje (gebruikt met ke; zie ke kaw'it helemaal niet in uitdrukkingen), helemaal niet:** [kaw.'ʔitʔ] *PF* bn. *kaw'it* (sam. van *ke 'aw niet een* en *'it beetje*)
- geen dorst meer, dorst gelest:** ['jɛ.væŋ] *PF* bn. *yeväng* (afgeleid van *ye tevreden* en *väng dorst*)
- geen honger meer, vol:** ['jɛ.hakʔ] *PF* bn. *yehakx* (afgeleid van *ye vol* en *ohakx honger*)
- geest, ziel:** [ti.'rɛ.a] *PF* zn. *tirea*
- geestdier, totem:** [ti.'rɛ.a.i.o.aŋ] *PF* zn. *tireaio-ang* (sam. van *tirea geest* en *ioang dier*)
- geestrijk vocht, bedwelmende drank:** ['swo.a] *PF* zn. *swoa*
- geeuw:** [sæ.'k'a.ŋɛ] *PF* zn. *säxange* (afgeleid van *kxange gapen*)
- gefluister, fluistering:** [sæ.'tsi.sji] *PF* zn. *sätsisyi* (afgeleid van *tsisyi fluisteren*)
- gehaast:** [lɛ.'t'i] *PF* bn. *letxi* (afgeleid van *txi haast*)
- gehaast, op haastige wijze:** [ni.'t'i] *PF* bw. *nitxi* (afgeleid van *txi haast*)
- gehaastheid, haast:** [t'i] *PF* zn. *txi*
- geheel, totaliteit:** [wotʔ] *PF* zn. *wotx*
- gehoor (zintuig):** ['stawm.tswɔ] *PF* zn. *stawmtswɔ* (afgeleid van *stawm horen*)
- gehoorzamen, luisteren naar:** [l.ɛkʔ] *PF* wwo. *lek*
- gehuil, roep van een slangewolf:** ['ŋu.waj] *PF* zn. *nguway* (afgeleid van *way lied*)
- gek, waanzinnig:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* bn. *lekye'ung* (afgeleid van *keye'ung waanzin*)
- gel, visceuse vloeistof:** ['k'um.paj] *PF* zn. *kxumpay* (afgeleid van *kxum visceus, gelatineachtig, dik*)
- gelaagd:** [lɛ.'frir] *PF* bn. *lefrir* (afgeleid van *frir laag*)
- gelatineachtig, visceus, dik:** [k'um] *PF* bn. *kxum*
- geldig:** [ka.'ŋaj] *PF* bn. *kangay* (verwant aan *ngay waar*)
- geleden:** [kam] *PF* adp. *kam-*
- geliefd:** ['jaw.nɛ] *PF* bn. *yawne*
- geliefde:** ['jaw.nɛ.tu] *PF* zn. *yawnetu* (afgeleid van *yawne geliefd*)
- geliefde:** ['jawn.tu] *PF* zn. *yawntu* (afgeleid van *yawne geliefd*)
- gelijk aan, terwijl:** [tɛŋ.'kr] *PF* vw. *tengkr* (sam. van *teng gelijk, hetzelfde* en *krr tijd*)
- gelijk aan, zoals:** [tɛŋ] *PF* bn. *teng*
- gelijk aan, zoveel als:** [kɛŋ] *PF* bw. *keng*
- gelijk, identiek:** [stɛŋ] *PF* bn. *steng*
- gelijk, op gelijk niveau:** [ni.'ʔɛŋ] *PF* bw. *n'eng* (afgeleid van *'engeng niveau*)
- gelijkend:** [ni.'stɛŋ] *PF* bw. *nisteng* (afgeleid van *steng gelijk, identiek*)
- geloven:** [sp'aw] *PF* wwo. *spaw*
- geluid:** [pam] *PF* zn. *pam*
- geluk, fortuin:** ['sja.j.vi] *PF* zn. *syayvi* (afgeleid van *syay lot*)
- geluk, vrede:** [fpom] *PF* zn. *fpom*
- gelukkig, fortuinlikerwijs:** ['nɛt.rɪpʔ] *PF* bw. *netrip*
- gemakkelijk:** [ni.'ftu.ɛ] *PF* bw. *niftue* (afgeleid van *ftue makkelijk*)
- gemiddeld niveau:** ['k'am.ji] *PF* zn. *kxamyi* (sam. van *kxam midden* en *yì niveau*)
- genezen, repareren:** [zɛj.'k'o] *PF* wwo. *zeyko* (afgeleid van *zo gezond zijn* en «*eyk*» *causatief invoegsel*)
- genezer:** [zɛj.'ko.ju] *PF* zn. *zeykoyu* (afgeleid van *zeyko genezen*)
- genoeg:** [ni.'tam] *PF* bw. *nitam* (afgeleid van *tam voldoen*)
- genoeg:** [lɛ.'tam] *PF* bn. *letam* (afgeleid van *tam voldoende*)
- georganiseerd zijn, in orde zijn:** [vɛ.'z'o] *PF* wwn. *vezo* (sam. van *ve'o orde* en *zo zoals het zou moeten zijn*)
- georganiseerd, alles in de hand hebbend:** [vɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *venga'* (sam. van *ve'o orde, organisatie* en *nga' bevatten*)
- gepassioneerd, met heel het hart:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* bw. *niftxavang* (afgeleid van *ftxavang gepassioneerd*)

- gepraat:** [pæŋ.k'o.ju] *PF* zn. *pängkxoyu* (afgeleid van *pängkxo* praten)
- gerechtelijk:** [lɛ.ko.'rɛn] *PF* bn. *lekoren* (afgeleid van *koren* regel)
- gereedschap:** ['sæ.ʔo] *PF* zn. *sä'o*
- geschiedenis (niet oud):** [ʔok.'vur] *PF* zn. *'okvur* (sam. van *'ok* herinnering en *vur* verhaal)
- geschiedenis (oud):** [ʔok.'rol] *PF* zn. *'okrol* (afgeleid van *'ok* herinnering en *rol* lied)
- geschokt zijn, geschrokken zijn:** ['ʔa.sap s-i] *PF* wwn. *'asap si* (afgeleid van *'asap* plotse schok)
- geschrift:** [pam.'rɛl] *PF* zn. *pamrel* (sam. van *pam* geluid en *rel* afbeelding)
- geschrokken zijn, geschokt zijn:** ['ʔa.sap s-i] *PF* wwn. *'asap si* (afgeleid van *'asap* plotse schok)
- gesloten, dicht (voor bewolkte hemel):** [t̪stu] *PF* bn. *tstu*
- gesneden uit hout etc.), bril (gemaakt van insectenvleugels:** ['rɛn.tɛn] *PF* zn. *renten*
- gespied:** [tsaw.'sɲɛm] *PF* bn. *tsawsngem* (afgeleid van *tsawl* groot en *tsngem* spier)
- gesproken gedicht (als melodieuze voordracht):** [waj a p̪.t'ɛ] *PF* uit. *way a plltxe* (afgeleid van *way* zingen (ceremonieel))
- gestaag (voor beweging), stabiel:** [lɛɾ] *PF* bn. *ler*
- gestaag, stabiel:** [ni.'lɛɾ] *PF* bw. *niler* (afgeleid van *ler* stabiel, *gestaag*)
- getalenteerd:** ['naw.ri] *PF* bn. *nawri*
- getrouwd, een paar:** [mun.'t'a] *PF* bn. *muntxa*
- geur:** [fa.'hɛw] *PF* zn. *fahew*
- geur van levende dieren, zoals bij een drinkgebied:** [a.'t'aɾ] *PF* bn. *atxar*
- geur van rottend dier/vlees:** ['k'æ.næŋ] *PF* bn. *kxänäng*
- geur van rottend hout en bladeren, muf (niet-dierlijk verval):** [ŋɛtʔ] *PF* bn. *nget*
- gevaar:** ['hɾ.apʔ] *PF* zn. *hrrap*
- gevaarlijk:** [lɛ.'hɾ.apʔ] *PF* bn. *lehrrap* (afgeleid van *hrrap* gevaar)
- gevangene:** [spɛ.'ʔɛ.tu] *PF* zn. *spe'etu* (afgeleid van *spe'e* vangen)
- geven:** [t-ŋ] *PF* wwo. *ting*
- gevoel:** [ti.'ʔɛ.fu] *PF* zn. *t'efu* (afgeleid van *'efu* voelen)
- gevoel van grote zorgen, wanhoop:** [t'an.'sɟum] *PF* zn. *txansngum* (sam. van *txan* veel en *sngum* zorg)
- gevoel van mysterie of verwarring:** ['iŋ.jɛn] *PF* zn. *ingyen*
- gevoel van trots, trots:** ['nɾ.a] *PF* zn. *nrra*
- gevoel, tekstuur, aanraking:** [zir] *PF* zn. *zir*
- gevorkte bliksem:** [a.'tan.zaw] *PF* zn. *atanzaw* (afgeleid van *atan* licht en *swizaw* pijl)
- gevreesd voelen, verwachten dat iets slechts gebeurt, vrezen (met tsni voor het gevreesde) (oi):** [fɛʔ.'p'ɛj] *PF* wwn. *fɛ'pey* (afgeleid van *fe'* slecht en *pey* wachten)
- geweldig (op een geweldige manier):** [nik.'sman] *PF* bw. *niksman* (afgeleid van *kosman* geweldig)
- geweldig, fantastisch:** [ko.'sman] *PF* bn. *kosman*
- geweldig, uitstekend:** [t'an.t̪san] *PF* bn. *txantsan*
- gewicht (fysiek):** [sjo.'kupʔ] *PF* zn. *syokup* (afgeleid van *syo* licht en *ku'up* zwaar)
- gewillig, vrijwillig, met genoegen:** [ni.'nɛw] *PF* bw. *ninew* (afgeleid van *new* willen)
- gewond:** [lɛ.'sk'ir] *PF* bn. *leskxir* (afgeleid van *skxir* verwonden)
- gewoon:** [lɛ.'tɾ.tɾ] *PF* bn. *letrrrtr* (afgeleid van *trr* dag)
- gewoon, veelvoorkomend:** [lɛ.'p'im.run] *PF* bn. *lepɣimrun* (afgeleid van *pɣim* vaak en *run* vinden)
- gewricht, scharnier:** [til] *PF* zn. *til*
- gezamenlijk:** [jɪ] *PF* bn. *yll*
- gezamenlijk vuur of vuurplek:** [jɪ.t'ɛpʔ] *PF* zn. *ylltxep* (sam. van *yll* communaal, *gezamenlijk* en *txep* vuur)
- gezamenlijk, op gezamenlijke wijze:** [ni.'jɪ] *PF* bw. *nìyll* (afgeleid van *yll* gezamenlijk)
- gezegde, citaat:** [san] *PF* bw. *san*
- gezicht:** [kɛj] *PF* zn. *key*
- gezichts-streep:** [pil] *PF* zn. *pil*
- gezichtsuitdrukking:** ['kɛj.rɛl] *PF* zn. *keyrel* (sam. van *key* gezicht en *rel* afbeelding)
- gezichtsverlies, vernedering, verlegenheid:** [fwɪŋ] *PF* zn. *fwìng*
- gezond (fysiek):** [lɛ.fpom.'tokʔ] *PF* bn. *lefpomtokx* (afgeleid van *fpomtokx* gezondheid (fysiek)) avm.

- gezond (fysiek):** [fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* bn. *fpom-tokxnga'* (sam. van **fpom** *welzijn, vrede, geluk* en **tokx** *lichaam*) nvm.
- gezond (mentaal):** [lɛ.fpom.'ron] *PF* bn. *lef-pomron* (afgeleid van **fpomron** *gezondheid, welzijn (mentaal)*) avm.
- gezond (mentaal):** [fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* bn. *fpom-ronga'* (sam. van **fpom** *welzijn, vrede, geluk* en **ronsem** *gedachten*) nvm.
- gezond zijn, goed functioneren, zijn zoals het hoort:** [z·o] *PF* WWSN. z0
- gezondheid (fysiek):** [fpom.'tok'] *PF* zn. *fpom-tokx* (sam. van **fpom** *welzijn* en **tokx** *lichaam*) avm.
- gezondheid of welzijn (mentaal):** [fpom.'ron] *PF* zn. *fpomron* (afgeleid van **fpom** *welzijn* en **ronsem** *gedachten*) avm.
- gezongen gedicht:** [waj a rol] *PF* uit. *way a rol* (afgeleid van **way** *zingen (ceremonieel)*)
- geëerd, eerbaar:** [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] *PF* bn. *meui-anga'* (afgeleid van **meuia** *eer* en **nga'** *bevat*)
- geïnteresseerd zijn in, focussen op, specialiseren in:** ['k.an.ʔ.m] *PF* WWO. *kan'in* (sam. van **kan** *richten* en **'in** *bezig zijn*)
- gids (persoon):** [fja.win.'t'u.ju] *PF* zn. *fyawin-txuyu* (afgeleid van **fyawintxu** *leiden*)
- gieten (v.e. vloeistof):** [sl.o.'an] *PF* WWO. *sloan*
- giftig:** ['t'um.ŋaʔ] *PF* bn. *txumnga'* (afgeleid van **txum** *vergif* en **nga'** *bevat*)
- gigantisch weefgetouw, moederweefgetouw:** [sa.'ʔɛw.raŋ] *PF* zn. *sa'ewrang* (afgeleid van **sa'nok** *moeder* en **'ewrang** *weefgetouw*)
- gigantisch, enorm:** ['t'an.t̩sawl] *PF* bn. *txant-sawl* (sam. van **txan** *veel* en **tsawl** *groot*)
- gil, schreeuw:** [z·awŋ] *PF* zn. *zawng*
- gisteren:** [tr.'am] *PF* bw. *trram* (afgeleid van **trr** *dag* en **ham** *vorig*)
- glad:** [fa.o.i] *PF* bn. *fai*
- glijden, uitglijden:** [fw·i] *PF* WWN. *fwi*
- glimlach:** ['lɪ.tok'] *PF* zn. *lrrtok*
- gloed; lichtbron, lamp:** [sæ.'nɪ] *PF* zn. *sänrr* (afgeleid van **nrr** *gloeien*)
- gloeien, lichtgevend zijn:** [n·ɪ] *PF* WWN. *nrr*
- goal, doel:** [ti.'kan] *PF* zn. *tikan* (afgeleid van **kan** *doel*)
- goed:** [nɪl.'tsan] *PF* bw. *niltan* (afgeleid van **siltan** *goed*)
- goed (abstract concept), goedheid:** [tsil.'tsan] *PF* zn. *tsiltan* (afgeleid van **siltan** *goed*)
- goed (in z'n soort), goed gedaan:** [sil.'tsan] *PF* bn. *siltan*
- goed functioneren, gezond zijn, zijn zoals het hoort:** [z·o] *PF* WWSN. z0
- goed gedaan, goed (in z'n soort):** [sil.'tsan] *PF* bn. *siltan*
- goed smakend, lekker:** [ft'i.'lor] *PF* bn. *ftxilor* (sam. van **ftxi** *tong* en **lor** *mooi*)
- goed uitziend, knap:** ['saj.rɪp'] *PF* bn. *sayrip* ofp. (mannelijk)
- goed zijn in:** [fn·an] *PF* WWO. *fnan*
- goed, eerlijk, terecht:** [mu.'i.æ] *PF* bn. *muiä*
- goed-ruikend:** [on.'lor] *PF* bn. *onlor* (sam. van **ontu** *neus* en **lor** *plezierig voor de zintuigen*)
- goedheid, goed (abstract concept):** [tsil.'tsan] *PF* zn. *tsiltan* (afgeleid van **siltan** *goed*)
- goedkoop, smakeloos:** ['fɛ.lup'] *PF* bn. *fe'lup* (sam. van **fe'** *slecht* en **lupra** *stijl*)
- gok, voorgevoel, intuïtie:** [ʔɛn] *PF* zn. *'en*
- golf (water):** [wɛ.'op'] *PF* zn. *weopx*
- golvend:** [lɛ.wɛ.'op'] *PF* bn. *leweopx* (afgeleid van **weopx** *golf (water)*)
- gooien:** ['tsr·ɛ.ʔ.i] *PF* WWO. *tsre'i*
- graad van complexiteit:** [fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* zn. *fyinep'ang* (sam. van **fyin** *simpel* en **ep'ang** *complex*)
- grapje, leuk verhaal:** ['haŋ.vur] *PF* zn. *hangvour* (sam. van **hangham** *lachen* en **vur** *verhaal*)
- grappig, vreemd:** ['hi.jik'] *PF* bn. *hiyik*
- gras:** ['zɛ.swa] *PF* zn. *zeswa*
- gras-spriet:** ['zɛ.swa.vi] *PF* zn. *zeswavi* (afgeleid van **zeswa** *gras*)
- grasachtig, grassig:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* bn. *lezeswa* (afgeleid van **zeswa** *gras*)
- grassig, grasachtig:** [lɛ.'zɛ.swa] *PF* bn. *lezeswa* (afgeleid van **zeswa** *gras*)
- gratie, elegantie:** ['lo.ran] *PF* zn. *loran* (sam. van **lor** *mooi* en **ran** *natuur, essentie*)
- grauw, grijs:** [ŋul] *PF* bn. *ngul*
- grazen (oi):** [j·om.'zɛ.swa] *PF* WWN. *yomzeswa* (sam. van **yom** *eten* en **zeswa** *gras*)
- grens, afbakening, omtrek:** [p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van **pxaw** *rondom* en **pa'o** *zij-kant*)
- grens, hoek, rand, limiet, einde:** [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
- grijpen:** [n·i.'æ] *PF* WWO. *niä*
- grijs:** [ŋul.pin] *PF* zn. *ngulpin* (afgeleid van **ngul** *grijs, grauw*)

grijs, grauw: [ɲul] *PF* bn. *ngul*
grind: [nikʰ] *PF* zn. *nikx*
groei: [ti.ˈpaw] *PF* zn. *tipaw*
groeien: [ˈtsawl ˈsl-u] *PF* wwn. *tsawl slu* (sam. van *tsawl groot* en *slu worden*)
groeien; ontkiemen en ontwikkelen (van een plant): [p.ˈaw] *PF* wwn. *paw*
groen, blauw: [ɛ.an] *PF* bn. *ean*
groen, blauw: [ɛ.am.pin] *PF* zn. *eampin* (afgeleid van *ean blauw, groen*)
groente (eten): [fkʰɛn] *PF* zn. *fkxen*
groente of dierlijk, van dit seizoen (voeding): [ki.ˈmar] *PF* bn. *kimar*
groep, set, stapel, kluit: [ˈsna.ʔo] *PF* zn. *snaʰo* nvm.
groeten, hallo zeggen: [kal.ˈtʰi ˈs-i] *PF* wwn. *kaltxi si* (afgeleid van *kaltxi hallo*)
grof, vulgair, sociaal onacceptabel: [ræp.ˈtum] *PF* bn. *ræptum*
grond: [ˈkʰ.tɛ] *PF* zn. *kllte*
grond (vruchtbaar): [ˈʔak.ɾa] *PF* zn. *ʼakra*
groot: [a.ˈpʰa] *PF* bn. *apxa* nvm.
groot persoon: [ˈnawm.tu] *PF* zn. *nawmtu* (afgeleid van *nawm groot*)

H

(het) kwaad: [ti.ˈkawŋ] *PF* zn. *tikawŋ* (afgeleid van *kawŋ slecht*)
(het) negeren: [sæ.ˈjækʰ] *PF* zn. *säyäkx* (afgeleid van *yäkx niet opmerken, negeren*)
(het) negeren, gebrek aan besef: [ti.ˈjækʰ] *PF* zn. *tüyäkx* (afgeleid van *yäkx niet opmerken, negeren*)
haak (om iets aan op te hangen): [ˈkuɾ.fja.vi] *PF* zn. *kurfyavi* (afgeleid van *kurfyan mand of opgehangen rek*)
haar: [ˈnik.ɾɛ] *PF* zn. *nikre*
haar eigen, zijn eigen, diens eigen: [ˈsne.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van *sno hemzelf, haarzelf, hetzelfde*)
haar-sieraad: [nik.ˈro.i] *PF* zn. *nikroi* (sam. van *nikre haar* en *ioi sieraad*)
haast, gehaastheid: [tʰi] *PF* zn. *txi*
haat: [ti.veʔ.ˈki] *PF* zn. *tiveʰki* (afgeleid van *veʰki haat*)
hagel: [ˈtskʰaj.ˈtsjipʰ] *PF* zn. *tskxaytsyip* (afgeleid van *tskxepay ijs*)

groot, lang: [ˈtsawl] *PF* bn. *tsawl* avm.
groots, nobel: [nawm] *PF* bn. *nawm*
grootste deel, meerderheid: [tʰam.ˈpʰi] *PF* zn. *txampxi* (afgeleid van *txan veel*)
grootte: [ˈsawl.ˈhiʔ] *PF* zn. *tsawllhiʰ* (sam. van *tsawl groot (in formaat)* en *hiʰ klein (in formaat)*)
grot: [slæɾ] *PF* zn. *slär*
grote daad, iets dat volbracht is: [sæ.ˈro.ʔa] *PF* zn. *säroʰa*
grote daden doen: [sæ.ˈro.ʔa s-i] *PF* wwn. *säroʰa si* (afgeleid van *säroʰa grote daad*)
grote sociale kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken): [ˈswo.a.sej a.ˈj] *PF* zn. *swoasey ayll* (sam. van *swoasey kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken)* en *yll gezamenlijk*)
grote stamper (maal-gereedschap); vleesstamp-paal: [ˈi.kutʰ] *PF* zn. *ikut*
grote vreugde: [ˈlaw.nol] *PF* zn. *lawnol*
gunstig, voorspoedig: [ˈɛt.ɾipʰ] *PF* bn. *etrip*

halen (bv. een test): [ɛm.ˈz.a.ʔ.u] *PF* wwo. *emzaʰu* (sam. van *zaʰu over*)
half: [mawl] *PF* zn. *mawl*
hallo: [kal.ˈtʰi] *PF* tw. *kaltxi*
hallo (informeel): [kʰi] *PF* tw. *kxi* (afgeleid van *kaltxi hallo*) informeel, ingekorte vorm van *kaltxi*
hallo zeggen, groeten: [kal.ˈtʰi ˈs-i] *PF* wwn. *kaltxi si* (afgeleid van *kaltxi hallo*)
halsketting: [ˈfkʰi.lɛ] *PF* zn. *fkxile*
hand: [ˈtsjokʰ] *PF* zn. *tsyokx*
hand-draagbaar), kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken): [ˈswo.a.sej] *PF* zn. *swoasey* (sam. van *swoa bedwelmende drank, geestrijk vocht* en *sey beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen)*)
handen klappen: [t.ˈak.ˈsjokʰ] *PF* wwn. *taksyokx* (afgeleid van *takuk slaan* en *tsyokx hand*)
handig, bruikbaar zonder veel moeite: [nikʰ] *PF* bn. *nik*

- handschoen:** [hawn.ʔsʲokʰ] *PF* zn. *hawntsyokx*
(sam. van **hawnu** *beschermt* en **tsyokx** *hand*)
- hangen:** [k.ʉf] *PF* wwn. *kur*
- hangende liaan:** [ʔa.na] *PF* zn. *'ana*
- hard:** [t'aʔ] *PF* bn. *txa'*
- hard, ijverig:** [kaw] *PF* bw. *kaw*
- harmonie (algemeen gevoel):** [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF*
zn. *time'em* (afgeleid van **me'em** *harmonieus*)
- harmonie, een zijn met de natuur:**
[mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* zn. *meoauriaea*
- harmonieus:** [mɛ.ʔɛm] *PF* bn. *me'em*
- harprijder oogkleppen:** [i.o.naf] *PF* zn. *ionar*
- hart:** [t'ɛʔ.'lan] *PF* zn. *txe'lan*
- hartig, umami, rijk van smaak:** [fwaj] *PF* bn. *fwang*
- hartslag:** [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* zn. *txe'lankong*
(sam. van **txe'lan** *hart* en **'ekong** *slag*)
- hartstochtelijk:** [ft'a.vaŋ] *PF* bn. *ftxavang*
- hatelijk:** [fka.j] *PF* bn. *fkay*
- haten:** [v.ɛʔ.'k.i] *PF* wwo. *ve'ki*
- hebberig:** [t'a.nɛw] *PF* bn. *txanew* (sam. van **txan** *veel* en **new** *willen*)
- hebzucht:** [ti.'t'a.nɛw] *PF* zn. *titxanew* (afgeleid van **txanew** *hebzuchtig*)
- heden:** [sɛ.kr] *PF* zn. *sekrr* (sam. van **set** *nu* en **kr** *tijd*)
- heel oud, antiek:** [t'an.lal] *PF* bn. *txanlal*
(sam. van **txan** *veel* en **lal** *oud*)
- heel, word gezond (oi):** [zo.sl.u] *PF* wwn. *zosl*
(sam. van **zo** *goed zijn* en **slu** *worden*)
- heet:** [som] *PF* bn. *som*
- heilig:** [swokʰ] *PF* bn. *swok*
- heilige plaats:** [swo.tu] *PF* zn. *swotu*
- Heimat (Duits), persoonlijk belangrijke of geliefde plaats:** [t'an.'wɛ.tɛŋ] *PF* zn. *txanwetseng* (afgeleid van **txanwawe(a)** *persoonlijk belangrijk, significant* en **tseng** *plaats*)
- heimelijk, door te verbergen:** [ni.'wan] *PF* bw. *nivan* (afgeleid van **wan** *verbergen*)
- helaas, jammer genoeg:** [ni.ke.'ft'o] *PF* bw. *nikeftxo* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*)
- held:** [t'an.tstɛw] *PF* zn. *txantstew* (sam. van **txan** *veel* en **tstew** *moedig*)
- helder (voor wolkenloze hemel), open:**
[pi.'akʰ] *PF* bn. *piak*
- helder, levendig:** [t'a.na.tan] *PF* bn. *txanatan*
(sam. van **txan** *veel* en **atan** *licht*)
- helemaal niet, geen beetje (gebruikt met ke; zie ke kaw'it helemaal niet in uitdrukkingen):** [kaw.'ʔitʰ] *PF* bn. *kaw'it* (sam. van **ke** *'aw niet een* en **'it** *beetje*)
- helemaal niet, helemaal niets:** [kɛ.ʔu] *PF* vn. *ke'u* (sam. van **ke** *niet* en **'u** *ding*)
- helemaal niets, helemaal niet:** [kɛ.ʔu] *PF* vn. *ke'u* (sam. van **ke** *niet* en **'u** *ding*)
- helpen:** [sruŋ 's.i] *PF* wwn. *srung si* (afgeleid van **srung** *hulp*)
- helpende hint, tip:** [sruŋ.tɕipʰ] *PF* zn. *srungtsyip* (afgeleid van **srung** *help*)
- helper, assistent:** [sruŋ.si.ju] *PF* zn. *srungsiyu* (afgeleid van **srung** *help*)
- hemel, lucht:** [taw] *PF* zn. *taw*
- hendel:** [sæ.'fjɛpʰ] *PF* zn. *säfyep* (afgeleid van **fyep** *in de hand houden*)
- herdenkingsdag:** [ʔok.tɕ] *PF* zn. *'oktrr* (sam. van **'ok** *herinnering* en **trr** *dag*)
- herfst:** [zi.skɕ.'tsawn] *PF* zn. *ziskrrtsawn* (sam. van **ziskrr** *seizoen* en **tsawn** *oogsten*)
- herhalen:** [l.ejn] *PF* wwo. *leyn*
- herinneren:** [z.ɛ.t.okʰ] *PF* wwo. *zerok*
- herinnering:** [ʔokʰ] *PF* zn. *'ok*
- het (als lijdend voorwerp), dat:** [tsatʰ] *PF* vn. *tsat*
- het (als niet-overgankelijk onderwerp), dat:**
[tsaw] *PF* avn., vn. *tsaw*
- het (overgankelijk onderwerp), dat:** [tsal] *PF* vn. *tsal*
- het bewijzen (abstract), bewijs:** [ti.wi.'ŋaj] *PF* zn. *tivŋgay* (afgeleid van **wŋgay** *bewijzen*)
- het geweldigst van alles, het meest geweldige:** [tu.'vom] *PF* bn. *tuvom*
- het juiste moment, in het juiste seizoen:**
[nik.'mar] *PF* bw. *nikmar* (afgeleid van **ki-mar** *van dit seizoen*)
- het meest geweldige, het geweldigst van alles:** [tu.'vom] *PF* bn. *tuvom*
- het ontwerpen), ontwerp (het doen:**
[ti.'re.ŋopʰ] *PF* zn. *tirengop* (afgeleid van **rengop** *ontwerpen*)
- het symbool 8 (niet de waarde acht):** [ʔɛjtʰ] *PF* zn. *'eyt*
- het symbool 9 (niet de waarde negen):** [najn] *PF* zn. *nayn*
- het vervangen, vervanging:** [ti.'rawn] *PF* zn. *tirawn* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)

- het Volk, te doen hebben met de Na'vi:** [lɛ.'naʔ.vi] *PF* bn. *leNa'vi* (afgeleid van *Na'vi het Volk*)
- hetzelfde als (gelijke actie), ook:** [ni.'tɛŋ.fja] *PF* bw. *nitengfya* (afgeleid van *tengfya als, dezelfde manier als (vw.)*)
- hetzelfde als (gelijke situatie):** ['tɛŋ.fja] *PF* vw. *tengfya* (sam. van *teng hetzelfde, gelijk en fya'o pad*)
- heup:** ['ʔ.l.ŋo] *PF* zn. *'llngo*
- heuvel:** ['ram.tʂjipʔ] *PF* zn. *ramtsyip* (afgeleid van *ram berg*)
- hier, deze plaats:** [fi.'tʂɛŋ(ɛ)] *PF* bw., zn. *fit-seng(e)* (afgeleid van *tseng plaats*)
- hij (geen meervoudsvorm: gebruik (ay)fo):** [po.'an] *PF* vn. *poan* (afgeleid van *po hij, zij*)
- hij, zij:** [po] *PF* vn. *po*
- hinderen:** [h.ul.'tʂt'ɛm] *PF* wwo. *hultstxem*
- hitte:** [ti.'som] *PF* zn. *tisom* (afgeleid van *som heet*)
- hmm, laten we kijken, laat me denken:** [fpi.'vil] *PF* tw. *fpiivil* (afgeleid van *fpil denken en <iv> subjunctief invoegsel*)
- hobby, plezierige activiteit:** [sæ.'su.lm] *PF* zn. *säsulim* (afgeleid van *sulim bezig zijn (positief)*)
- hoe:** ['fja.pɛ] *PF* vvn. *fyape* allomorf van *pefya*
- hoe:** [pɛ.'fja] *PF* vvn. *pefya* allomorf van *fyape*
- hoe breed?, welke breedte:** [pɛ.slo.'snɛpʔ] *PF* vvn. *peslosnep* (afgeleid van *snep smal*) (allomorf van *slosneppe*)
- hoe breed?, welke breedte:** [slo.'snɛ.pɛ] *PF* vvn. *slosneppe* (afgeleid van *snep smal*) (allomorf van *peslosnep*)
- hoe complex?:** [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* vvn. *pefyin-nep'ang* (afgeleid van *fyinep'ang graad van complexiteit*) (allomorf van *fyinep'angpe*)
- hoe complex?:** [fjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] *PF* vvn. *fyin-nep'angpe* (afgeleid van *fyinep'ang graad van complexiteit*) (allomorf van *pefyin-nep'ang*)
- hoe dan ook:** [kɛ.'tʂran] *PF* bn., vw. *ketsran* (sam. van *ke niet en tsranten terzake doende*)
- hoe strak, los?:** [pɛ.'k'in.um] *PF* vvn. *pekxinum* (afgeleid van *'ekxinum strakheid, losheid*)
- hoe vast, los?:** [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* vvn. *'ekxinumpe* (afgeleid van *'ekxinum strakheid, losheid*)
- hoed:** [haw.'rɛʔ] *PF* zn. *hawre'* (sam. van *hawnu bescherm en re'o hoofd*)
- hoeft niet gezegd te worden, uiteraard:** [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* bw. *kezemplltxe* (samentrekking van *ke+zene+pivlltxe*)
- hoek, rand, limiet, grens, einde:** [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
- hoeveel:** [pol.'p'aj] *PF* vvn. *polpxay* (sam. van *holpxay aantal en pe hoe*)
- hoeveel:** [hol.'p'aj.pɛ] *PF* vvn. *holpxaype* (sam. van *holpxay aantal en pe hoe*)
- hoeveel:** [hm.'t'am.pɛ] *PF* vvn. *hìmtxampe* allomorf van *pìmtxan*
- hoeveel:** [pim.'t'an] *PF* vvn. *pìmtxan* allomorf van *hìmtxampe*
- hoeveelheid:** [hol.'p'aj] *PF* zn. *holpxay* (sam. van *hol weinig en pxay veel*)
- hoge leeftijd (voor levende dingen), oud:** [ko.akʔ] *PF* bn. *koak*
- hol, niet solide:** [mo.mɛkʔ] *PF* bn. *momek*
- honger:** [ti.o.'hakʔ] *PF* zn. *tìohakx* (afgeleid van *ohakx hongerig*)
- hongerig:** [o.'hakʔ] *PF* bn. *ohakx*
- hongersnood:** ['sju.vɛ.kɛ] *PF* zn. *syuvekel* (afgeleid van *syuve voedsel*)
- hoofd:** [rɛ.ʔo] *PF* zn. *re'o*
- hoofdkwartier:** ['t'in.tʂɛŋ] *PF* zn. *txintseng* (sam. van *txin eerste, primaire en tseng plaats*)
- hoog:** [k'ajl] *PF* bn. *kxayl*
- hoog niveau:** [k'ajl.ji] *PF* zn. *kxaylyi* (sam. van *kxayl hoog en yi niveau*)
- hoop (abstract idee):** [tʂil.'pɛj] *PF* zn. *tsilpey* (afgeleid van *silpey hopen*)
- hoop (specifiek geval):** [sæ.sil.'pɛj] *PF* zn. *säsilpey* (afgeleid van *silpey hopen*)
- hoorn van een dier:** [slukʔ] *PF* zn. *slukx*
- hoorn, blaasinstrument:** [pawkʔ] *PF* zn. *pawk*
- hopelijk:** [ni.sil.'pɛj] *PF* bw. *nìsilpey* (afgeleid van *silpey hopen*)
- hopen (met tsni voor het gehoopte, tenzij in een onafhankelijk zinsdeel) (oi):** [sil.'p'ɛj] *PF* wwn. *silpey* (sam. van *siltsan goed en pey wachten*)
- horen:** [st.awm] *PF* wwo. *stawm*
- horizon, skyline:** [taw.t'ɛw] *PF* zn. *tawtxew* (sam. van *taw lucht en txew rand*)
- horizontaal:** [ni.'t'aj] *PF* bw. *nìtxay* (afgeleid van *txay horizontaal zijn*)

horizontaal zijn, plat liggen: [t'·aj] *PF* wwn. *txay*
horror, vrees, schrik: [ti.'fp'a.mo] *PF* zn. *tif-pxamo* (afgeleid van **fpxamo** *vreselijk, verschrikkelijk*)
hout: [rim] *PF* zn. *rìn*
houten, van hout: [lɛ.'rim] *PF* bn. *lerìn* (afgeleid van **rìn** *hout*)
huid: [taʔ.lɛŋ] *PF* zn. *ta'leng*
huid-blauw: [taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* bn. *ta'lengean* (sam. van **ta'leng** *huid* en **ean** *blauw*)
huidig: [lɛ.'fkr] *PF* bn. *lefkr* (afgeleid van **fikrr** *deze tijd*)
huilen: [ʔsɪŋ·aw.v·ikʰ] *PF* wwn. *tsngawik*

I

(iemand) bijhouden: [l·a.'ts·i] *LA* ww. *latsi*
(iemand) kwaad maken: [stej.'k·i] *PF* wwo. *steyki* (afgeleid van **sti** *boos zijn* en «**eyk**» *causatief invoegsel*)
(iets aan iemand) beloven (oi): [pæ.nu.t·ŋ] *PF* wwo. *pänuting* (sam. van **pänu** *belofte* en **tŋ** *geven*)
(iets of iemand) stoppen: [ti.'ftaŋ s·i] *PF* wwn. *tiftang si* (afgeleid van **tiftang** *stoppen*)
(iets) bevriezen: [lɛjr s·i] *PF* wwn. *leyr si* (afgeleid van **leyr** *bevroren*)
(iets) draaien, laten tollen: [k·im] *PF* wwo. *kim* *Pol rumit kolim* *Hij draaide de bal*
(iets) op de grond leggen / neerleggen : [k].t'ej.'k·aj] *PF* wwo. *kltxeykay* (sam. van **klte** *grond* en **txay** *plat leggen*) overgangelijke vorm van *kltxay*
(iets) passeren: [ft·ɛm] *PF* wwo. *fem*
(iets) verplaatsen: [ʔ·æ.ɾ·ipʰ] *PF* wwo. 'ärìp
(iets) vormgeven, vormen: [ʔon s·i] *PF* wwn. 'on si (afgeleid van 'on *vorm*)
(in)zien: [k·a.m·ɛ] *PF* wwo. *kame*
idee: [sæ.'fpil] *PF* zn. *säfpil* (afgeleid van **fpil** *denken*)
identiek, gelijk: [stɛŋ] *PF* bn. *steng*
idiot: [sk'awŋ] *PF* zn. *skxawŋ*
iedereen: [ʔfra.po] *PF* zn. *frapo* (afgeleid van **po** *hij/zij*)
iemand: [tu.te.o] *PF* vn. *tuteo* (afgeleid van **tute** *persoon*)
iemand die autoriteit over anderen heeft, aanvoerder: [k'im.ju] *PF* zn. *kximyu* (afge-

leid van **rol** *zingen* en **nguguay** *gehuil*)
huilen: [ɾ·o.'ŋu.waj] *PF* wwn. *ronguguay* (afgeleid van **rol** *zingen* en **nguguay** *gehuil*)
huiler, iemand die huilt: [ɾo.'ŋu.waj.ju] *PF* zn. *ronguguayyu* (afgeleid van **ronguguay** *huilen*)
huis, thuis: [kɛl.ku] *PF* zn. *kelku*
hulp, assistentie: [srɪŋ] *PF* zn. *srung*
humor: [ti.'ʔi.pu] *PF* zn. *t'ipu* (afgeleid van 'ipu *humoristisch*)
humoristisch, leuk, amusant: [ʔi.pu] *PF* bn. 'ipu
huwelijk, paren: [ti.mun.'t'a] *PF* zn. *timuntxa* (afgeleid van **muntxa** *gepaard, gekoppeld*)

leid van **kxim** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)

Iemand die geduldig is: [ma.'wej.pej.ju] *PF* zn. *maweypeyyu* (afgeleid van **maweypey** *geduld hebben*)
iemand die huilt, huiler: [ɾo.'ŋu.waj.ju] *PF* zn. *ronguguayyu* (afgeleid van **ronguguay** *huilen*)
iemand die net gearriveerd is, nieuwkomer: [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* zn. *zima'uyu*
iemand doelbewust ontmoeten (gebruikhu met): [ul.'t'a 's·i] *PF* wwn. *ultxa si* (afgeleid van **ultxa** *ontmoeting*)
iets: [ʔu.o] *PF* vn. 'uo
iets als, met de capaciteit van/in de rol van iets anders: [sko] *PF* adp. *sko+*
iets constant blijven doen, in iets volharden: [v·ar] *PF* wwmn. *var*
iets dat gedronken kan worden, drankje: [na.'ɛɾ] *PF* zn. *naer*
iets dat iets anders vervangt, vervanging, substituu: [sæ.'rawn] *PF* zn. *särawn* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)
iets dat slecht ontvangen wordt of beschadigd, beschadigde natuur/basis: [fɛʔ.ran] *PF* zn. *fe'ran* (sam. van **fe'** *slecht* en **ran** *natuur, essentie*)
iets dat verschaft/verkregen is, een bezitting: [sæ.'ka.nom] *PF* zn. *säkanom* (afgeleid van **kanom** *verkrijgen*)
iets dat volbracht is, grote daad: [sæ.'ro.ʔa] *PF* zn. *säro'a*

- iets doen wat je leuk en opwekkend vindt, bezig zijn (positief):** [ˈs.u.l.m] *PF* wwsn. *sulin* (afgeleid van *in bezig zijn*)
- iets haasten, iets snel laten gaan:** [ˈwin ˈs.i] *PF* wwn. *win si* (afgeleid van *win snel*)
- iets leuks:** [sæ.ˈʔi.pu] *PF* zn. *sä'ipu* (afgeleid van *'ipu humoristisch*)
- iets levends, levend, in leven:** [ɾu.ˈsɛj] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van *rey leven* en «*us*» *actief deelwoord invoegsel*)
- iets om te melden, nieuws:** [fmawn] *PF* zn. *fmatwn*
- iets snel laten gaan, iets haasten:** [ˈwin ˈs.i] *PF* wwn. *win si* (afgeleid van *win snel*)
- iets verbeeld:** [ˈron.sɛl] *PF* zn. *ronsrel* (afgeleid van *ronsrelngop verbeelden*)
- iets verwarrends:** [ja.ˈja.jɾ.ˈtsim] *PF* zn. *yay-ayrtsim* (sam. van *yayayr verwarring* en *tsim bron*)
- iets waar een les uit kan worden geleerd, betekenisvol, instruerend:** [ˈral.ŋaʔ] *PF* bn. *ralnga'* (sam. van *ral betekenis* en *nga' bevatten*)
- iets waard zijn, waarde hebben:** [l.ɛj] *PF* wwn. *ley*
- iets wat je zorgen baart, bron van zorgen:** [ˈsɲum.ˈtsim] *PF* zn. *sngumtsim* (sam. van *sngum zorg* en *tsim bron*)
- iets zeggen/uitweiden over, praten over:** [l.awkʔ] *PF* wwo. *lawk*
- ijs:** [ˈtsk'ɛ.paj] *PF* zn. *tskxepay* (afgeleid van *tskxe steen* en *pay water*)
- ijverig, hard:** [kawɫ] *PF* bw. *kawɫ*
- ik:** [ˈo.ɛ] *PF* vn. *oe*
- ik (ceremonieel):** [ˈo.hɛ] *PF* vn. *ohe*
- ik bedoel, eigenlijk (zichzelf corrigerend):** [ko.ˈlan] *PF* tw. *kolan* (afgeleid van *kan richten, bedoelen*)
- ik begrijp het!, Eureka, ik heb het gevonden!:** [to.ˈlɛl] *PF* tw. *tolel* (synoniem: *tslolam*)
- ik heb het gevonden!, Eureka!:** [ɾo.ˈlun] *PF* tw. *rolun*
- ik heb het gevonden!, Eureka, ik begrijp het!:** [to.ˈlɛl] *PF* tw. *tolel* (synoniem: *tslolam*)
- ik snap het, begrepen:** [ˈtslo.ˈlam] *PF* tw. *tslolam* (afgeleid van *tslam begrijpen* en «*ol*» *perfectief aspect invoegsel*)
- illustreeren, tekenen:** [w.ɛjn] *PF* wwo. *weyn*
- imiteren, reflecteren:** [ˈɾiʔ.ɪɾ s.i] *PF* wwn. *ri'ir si* (afgeleid van *ri'ir reflectie*)
- in antwoord op, terug:** [ni.ˈʔɛjŋ] *PF* bw. *ni'eyng* (afgeleid van *'eyng antwoord*)
- in dat geval, dus:** [ha] *PF* bw. *ha*
- in de arm houden, omhelzen:** [m.ɛ.ˈy.am] *PF* wwo. *meyam*
- in de basis/essentie, fundamenteel:** [ni.ˈran] *PF* bw. *niran* (afgeleid van *ran natuur, essentie*)
- in de hand houden, vasthouden, vastgrijpen:** [fj.ɛpʔ] *PF* wwo. *fyep*
- in de richting van, naar:** [nɛ] *PF* adp. *ne-*
- in detail, uitgebreid:** [ni.ˈno] *PF* bw. *nino*
- in dit perspectief, met betrekking tot dit:** [mi.ˈft'ɛ.lɛ] *PF* bw. *miftxele*
- in een fluistering, door te fluisteren:** [ni.ˈtsɪ.sji] *PF* bw. *nitsisyi* (afgeleid van *tsisyi fluisteren*)
- in een ijzeren greep, stevig:** [ni.ˈsjɛpʔ] *PF* bw. *nisyep* (afgeleid van *syep val*) let.: 'als een val'
- in een rechte lijn, recht vooruit:** [ni.ˈjɛj.fja] *PF* bw. *ninyeyfya* (afgeleid van *yeyfya rechte lijn*)
- in een staat van aarzeling, aarzelend:** [ɛ.ˈhi.pɛj] *PF* bn. *lehipey* (afgeleid van *hipey aarzelen*)
- in het belang van, voor het nut van:** [fpi] *PF* adp. *fpi+*
- in het juiste seizoen, het juiste moment:** [nik.ˈmar] *PF* bw. *nikmar* (afgeleid van *ki-mar van dit seizoen*)
- in iets volharden, iets constant blijven doen:** [v.ɑɾ] *PF* wwmn. *var*
- in lagen:** [ni.ˈfrir] *PF* bw. *nifrir* (afgeleid van *frir laag*)
- in leven, levend, iets levends:** [ɾu.ˈsɛj] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van *rey leven* en «*us*» *actief deelwoord invoegsel*)
- in nauw contact staan (b.v. met natuur):** [ti.ˈɾɛ.a.p.æŋ.k'ɔ] *PF* ww. *tireapängkxo* (sam. van *tirea geest* en *pängkxo praten*)
- in orde brengen, organiseren:** [vɛ.zɛj.ˈko] *PF* wwo. *vezeyko* (afgeleid van *vezo in orde zijn*)
- in orde zijn, georganiseerd zijn:** [vɛ.ˈzɔ] *PF* wwn. *vezo* (sam. van *ve'o orde* en *zo zoals het zou moeten zijn*)
- in paniek zijn/raken:** [l.opʔ] *PF* wwn. *lopx*

in plaats van, liever dan: [tup⁷] *PF* vw. *tup*
in plaats van, maar liever: [ki] *PF* vw. *ki*
in ruil voor: [ʃo.a] *PF* adp. *yoa-*
in stukken snijden, verdelen: [p⁷i.m.un.ʔ⁷i] *PF* wwo. *pximun'i* (sam. van *hapxi* *deel* en *mun'i* *snijden*)
in tegendeel: [ni.⁷wæ] *PF* bw. *nìwä*
in twee delen breken, breken: [k⁷.ak⁷] *PF* wwn. *kxakx*
in z'n eentje; eenzaam, alleen: [le.⁷ʔaw.tu] *PF* bn. *le'awtu* (sam. van *'aw één* en *tute per-soon*)
in zicht komen, verschijnen, materialiseren: [sr.ɛr] *PF* wwn. *srer*
in zoverre, zo: [ni.⁷ft'an] *PF* bw. *niftxan* (afgeleid van *fitxan zo, in zoverre*)
in, op: [mi] *PF* adp. *mì+*
incorrectheid, fout: [ti.⁷k'ej] *PF* zn. *tikxey* (afgeleid van *kxeyey fout*)
indicatie, teken, signaal: [sæ.⁷v] *PF* zn. *sävll* (afgeleid van *vll aanwijzen*)
individualiteit (negatieve lading), egoïsme: [ti.⁷ʔaw.po] *PF* zn. *tì'awpo* (afgeleid van *'awpo één individu*)
indrukwekkend zijn, respect afdwingen: [r.o.ʔ.a] *PF* wwn. *ro'a*
ingang, deuropening: [rawŋ] *PF* zn. *rawŋ*
ingewikkeld, complex: [ɛp.⁷ʔaŋ] *PF* bn. *ep'ang*
initiele plek, begin, start-positie: [ʃŋæ.ʔi.tseŋ] *PF* zn. *sngä'itseng* (sam. van *sngä'i start* en *tseng plaats*)
inkleuren, kleuren: [ʔo.pin.s.uŋ] *PF* wwo. *'opinsung* (sam. van *'opin kleur* en *sung toevoegen*)
insect: [hi.ʔaŋ] *PF* zn. *hì'ang* (sam. van *hì'i kle-in* en *ioang dier*)
insect), jong (van een dier, vogel, vis: [li.ni] *PF* zn. *lini*
inspiratie: [slan.ti.⁷rɛ] *PF* zn. *slantire* (sam. van *slan ondersteunen* en *tirea geest*)

J

ja: [ʃsa.nɛ] *PF* part., tw. *srane*
ja (omgangstaal): [sran] *PF* part., tw. *sran*
ja en nee, min of meer, enigszins, ongeveer: [sran.⁷kɛ.he] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van *srane ja* en *kehe nee*)
jaar: [zi.sit⁷] *PF* zn. *zìsìt*

inspireren: [slan.ti.⁷rɛ s.i] *PF* wwn. *slantire si* (afgeleid van *slantire inspiratie*)
instemmen: [m.l.⁷t.ɛ] *PF* wwn. *mltɛ*
instemmend: [ko] *PF* part. *ko*
instructie, les: [sæ.⁷nu.mɛ] *PF* zn. *sänume* (afgeleid van *nume leren*)
instruerend, betekenisvol, iets waar een les uit kan worden geleerd: [ʃral.ŋaʔ] *PF* bn. *ralnga'* (sam. van *ral betekenis* en *nga' bevat-ten*)
intelligentie: [ti.⁷ka.nu] *PF* zn. *tikanu* (afgeleid van *kanu slim*)
intelligent (van een persoon), slim: [ka.nu] *PF* bn. *kanu* ofp.
intelligent, op een slimme manier: [ni.⁷ka.nu] *PF* bw. *nikanu* (afgeleid van *kanu slim*)
intelligentie, begrip: [ti.⁷tslam] *PF* zn. *tìtslam* (afgeleid van *tslam begrijpen*)
interessant of intrigerend zijn: [ɛl.tur ti.⁷t'ɛn s.i] *PF* wwn. *eltur tìtxen si* (afgeleid van *eltu-r brein (datief)* en *tìtxen wakker-zijn*)
interpretatie, vertaling: [ti.ral.pɛŋ] *PF* zn. *tì-ralpeng* (afgeleid van *ral betekenis* en *peng vertellen*)
interpreteren (oi), verklaren: [ral.p'ɛŋ] *PF* wwo. *ralpeng* (sam. van *ral betekenis* en *peng vertellen*)
introduceren, voorstellen: [mu.w.in.⁷t'u] *PF* wwo. *muwintxu* (afgeleid van *wintxu tonen*)
intuïtie, gok, voorgevoel: [ʔɛn] *PF* zn. *'en*
intuïtief, speculatief: [le.⁷ʔɛn] *PF* bn. *le'en* (afgeleid van *'en raden*) nvm.
invoegsel: [kɛm.li.ʔu.vi] *PF* zn. *kemli'uvi* (afgeleid van *kemli'u werkwoord*)
inwikkelen: [mam] *PF* wwo. *mam*
is het niet?, toch?: [kɛ.⁷fjak⁷] *PF,PTT* part. *kefy-ak* (sam. van *ke fya niet de manier* en *srak vraagmarkeerder*)

jacht: [sæ.⁷ta.ron] *PF* zn. *sätaron* (afgeleid van *taron jagen*)

jagen: [t'a.f.on] *JC,PF* wwo. *taron*

jagen: [ti.tu.⁷sa.ron] *PF* zn. *tìtaron* (afgeleid van *taron jagen*)

jagen: [ti.'ta.ron] *PF* zn. *titaron* (afgeleid van *taron jagen*)
jager: [ta.ron.ju] *JC,PF* zn. *taronyu* (sam. van *taron jagen* en *-yu agens achtervoegsel*)
jagertje: [ta.ron.ju.tsjip] *PF* zn. *taronyutsyip* (afgeleid van *taronyu jager*)
jaloerie: [ni.'fmok'] *PF* bw. *nifmox* (afgeleid van *fmokx jaloerie*)
jalouzie, nijd: [fmok'] *PF* zn. *fmokx*
jammer genoeg, helaas: [ni.ke.'ft'o] *PF* bw. *nifmox* (afgeleid van *keftxo ongelukkig*)
januari: [vo.sp'i.'ʔaw] *PF* zn. *vospxi'aw* (sam. van *vospxi maand* en *'aw een*)
jeuken: [fk'.a.k-ε] *PF* ww. *fkxake*
jezelf heropbouwen (metaforisch): [spæ.'p-εŋ] *PF* wwn. *späpeng* (afgeleid van *speng heropbouwen*)
jij: [ŋa] *PF* vn. *nga*
jij, u (ceremonieel): [ŋε.'ŋa] *PF* vn. *ngenga* (afgeleid van *nga jij*)
jong: [ʔε.wan] *PF* bn. *'ewan*

K

'kijk maar uit!', boze kreet: [o.'iss] *LA* tw. *oïsss*
kado: [st'ε.li] *PF* zn. *stxeli*
kalebas: [ʔε.'ʔin] *PF* zn. *'e'in*
kalm: [ma.'wεj] *CM* bn. *mawey*
kalm kalm, rustig maar: [tam 'tam] *M* tw. *tam tam*
kalm, ongehaast: [ni.'t'i.lu.ke] *PF* bw. *nifmox* (sam. van *txi haast* en *luke zonder*)
kalm, vredig: [nim.'wεj] *PF* bw. *nifmox* (afgeleid van *mawey kalm*)
kammen, borstelen: [sl.a.jk] *PF* wwo. *slayk*
kamp: [ti.'ʔawm] *PF* zn. *ti'awm* (afgeleid van *'awm kamperen*)
kamp: [ʔawm] *PF* zn. *'awm*
kamperen: [ti.'ʔawm 's-i] *PF* wwn. *ti'awm si* (afgeleid van *'awm kamp*)
kan niet in meervoud worden gebruikt), voedsel (collectief zn.: [sju.vε] *PF* zn. *syuve*
kano: [ja.'nεj] *PF* zn. *yaney*
kano peddel: [spul.ja.'nεj] *PF* zn. *spulyaney* (sam. van *spule voortstuwen* en *yaney kano*)
kans, mogelijkheid: [sk'om] *PF* zn. *skxom*
kant: [pa.'ʔo] *PF* zn. *pa'o*
kapot: [fwεl] *PF* bn. *fwel*

jong (van een dier, vogel, vis, insect): [li.ni] *PF* zn. *lini*
jongen: [ʔε.vε.ŋan] *PF* zn. *'evengan* (afgeleid van *'eveng kind*)
jongen (spreektaal): [ʔε.van] *PF* zn. *'evan* (afgeleid van *'evengan jongen*)
juist, correct: [ε.'jawr] *PF* bn. *eyawr*
juist, correct: [ni.'jawr] *PF* bw. *nifmox* (afgeleid van *eyawr correct, juist*)
juiste manier (om iets te doen), correcte pad: [ε.'jawr.fja] *PF* zn. *eyawrfya* (afgeleid van *eyawr juist, correct* en *fya'o pad, wijze, manier*)
juli: [vo.sp'i.'kin] *PF* zn. *vospxi'kin* (sam. van *vospxi maand* en *kinä zeven*)
jullie allen, jullie: [aj.'ŋa] *PF* vn. *aynga* (afgeleid van *nga jij*)
jullie, jullie allen: [aj.'ŋa] *PF* vn. *aynga* (afgeleid van *nga jij*)
juni: [vo.sp'i.'puk] *PF* zn. *vospxi'puk* (sam. van *vospxi maand* en *pukap zes*)

karaktertrek, onderdeel, attribuut, aspect, facet: [sjon] *PF* zn. *syon*
kattekwaad: [sti.wi] *PF* zn. *stiw*
kattekwaad uithalen, ondeugend zijn: [sti.wi s-i] *PF* wwn. *stiw si* (afgeleid van *stiw kattekwaad*)
kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken, hand-draagbaar): [swo.a.sεj] *PF* zn. *swoasey* (sam. van *swoa bedwelmende drank, geestrijk vocht* en *sey beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen)*)
keel: [flεw] *PF* zn. *flew*
keerzijde, nadeel, bezwaar: [fε.kum] *PF* zn. *fekum* (sam. van *fe' slecht* en *kum resultaat*)
kennis: [ti.'o.mum] *PF* zn. *tiumum* (afgeleid van *omum weten*)
kennis vergaren via de zintuigen, lezen (b.v. het bos): [i.'n.an] *PF* wwo. *inan* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van invoegsel)
ketel, pan: [hu.ru] *PF* zn. *huru*
keuze: [ti.'ft'εj] *PF* zn. *tiftxey* (afgeleid van *ftxey kiezen*)

- kiem, knop:** [ˈpɾ̩.nɛ.sjuɫ] *PF* zn. *pr̩nesyul* (sam. van *pr̩nen* *baby* en *syulang* *plant*)
- kiezel, kleine door natuurlijke krachten gepolijste steen:** [ˈtʰskʰɛ.vi] *PF* zn. *tskxevi* (afgeleid van *tskxe* *rots, steen*)
- kiezen:** [ft̩.ˈɛj] *PF* wwo. *ftxey*
- kijk uit, pas op!:** [ˈna.ɾi s̩.i] *PF* wwn. *nari si* (afgeleid van *nari* *eye*)
- kijken:** [ˈt̩.ɪŋ ˈna.ɾi] *PF* wwn. *t̩ŋ nari* (afgeleid van *t̩ŋ* *geven* en *nari* *oog*)
- kijken naar, kijken:** [n̩.ɪŋ] *PF* wwo. *n̩n*
- kijken, kijken naar:** [n̩.ɪŋ] *PF* wwo. *n̩n*
- kil, koel, fris:** [wuf] *PF* bn. *wur*
- kin:** [ˈtʰsuk.sɪm] *PF* zn. *tsuksim*
- kind:** [ˈʔɛ.vɛŋ] *PF* zn. *ˈeveng*
- kind, baby:** [ˈpɾ̩.nɛn] *PF* zn. *pr̩nen*
- kinderspeelgoed:** [fil] *PF* zn. *fil*
- kindje:** [ˈʔɛ.vi] *PF* zn. *ˈevi* (aanhankelijke vorm van *ˈeveng* *kind*)
- klaar:** [a.ˈlak.sɪ] *PF* bn. *alaksi*
- klaar, gedaan:** [ha.ˈsɛj] *PF* bn. *hasey*
- klacht:** [sæ.lɛj.m.ˈfɛʔ] *PF* zn. *s̩̩leymfɛʔ* (afgeleid van *leymfɛʔ* *klagen*)
- klagen:** [l̩.ɛj.m.ˈfɛʔ] *PF* wwn. *leymfɛʔ* (sam. van *leym* *roepen, (uit)schreeuwen* en *fɛʔ* *slecht*)
- klagend:** [t̩.lɛj.m.ˈfɛʔ] *PF* zn. *t̩̩leymfɛʔ* (afgeleid van *leymfɛʔ* *klagen*)
- klankenspel:** [ˈpam.u.van] *PF* zn. *pamuʋan* (sam. van *pam* *geluid* en *uʋan* *spel*)
- klasgenoot:** [nu.mul.ˈt̩.a.tu] *PF* zn. *numultxatu* (afgeleid van *numultxa* *les (voor instructie)*)
- klaslokaal, deel v.e. school:** [ˈnum.t̩sɛŋ.vi] *PF* zn. *numtsengvi* (afgeleid van *numtseng* *school*)
- klauw, nagel:** [t̩sin] *PF* zn. *tsin*
- klein (hoeveelheid):** [hɪm] *PF* bn. *h̩m*
- klein (in grootte):** [h̩.ʔi] *PF* bn. *h̩ʔi*
- klein deel, minderheid, minste:** [h̩m.ˈp̩ʔ] *PF* zn. *h̩mp̩xi*
- klein hapje:** [ˈt̩sɛj.t̩sjɪp̩] *PF* zn. *tsyeytsyɪp̩* (afgeleid van *tsyey* *snack, lichte maaltijd*)
- kleine aandoening:** [sæ.ˈsp̩.in.t̩sjɪp̩] *PF* zn. *s̩̩sp̩xintsyɪp̩* (afgeleid van *s̩̩sp̩xin* *ziekte*)
- kleine conversatie, praatje:** [t̩.pæŋ.ˈk̩.o.t̩sjɪp̩] *PF* zn. *t̩p̩̩ŋkxotsyɪp̩* (afgeleid van *t̩p̩̩ŋkxo* *conversatie*)
- kleine door natuurlijke krachten gepolijste steen, kiezel:** [ˈtʰskʰɛ.vi] *PF* zn. *tskxevi* (afgeleid van *tskxe* *rots, steen*)
- kleine geliefde, schatje:** [ˈj̩awn.tu.t̩sjɪp̩] *PF* zn. *yawntutsyɪp̩* (afgeleid van *yawntu* *geliefde*)
- kleine hoeveelheid (abstract), een beetje:** [n̩.ʔit̩] *PF* bw. *n̩ʔit̩* (afgeleid van *ʔit̩* *een beetje, kleine hoeveelheid*)
- kleine hoeveelheid, beetje:** [ʔit̩] *PF* zn. *ʔit̩*
- kleine ik:** [ˈwɛ.t̩sjɪp̩] *PF* vn. *oetsyɪp̩* (afgeleid van *oe* *ik*)
- kleine jij:** [ˈŋa.t̩sjɪp̩] *PF* vn. *ngatsyɪp̩* (afgeleid van *nga* *jij*)
- kleine verwonding, snee, schram:** [ˈsk̩ʰir.t̩sjɪp̩] *PF* zn. *skxirtsyɪp̩* (afgeleid van *skxir* *wond*)
- kleur:** [ˈʔo.pɪn] *PF* zn. *ˈopin*
- kleuren, inkleuren:** [ˈʔo.pɪn.s̩.ʋŋ] *PF* wwo. *ˈopinsung* (sam. van *ˈopin* *kleur* en *sung* *toevoegen*)
- kleurrijk, bont:** [ˈp̩ʰaj.o.pɪn] *PF* bn. *pxayopin* (sam. van *pxay* *veel* en *ˈopin* *kleur*)
- klim-evenement, een klim:** [sæ.ˈt̩sjɪl] *PF* zn. *s̩̩tsyɪl* (afgeleid van *tsyɪl* *klimmen*)
- klimmen, beklimmen (gehele lichaam optillen):** [t̩sj̩.ɪl] *PF* wwo. *tsyɪl*
- kluit, set, groep, stapel:** [ˈsna.ʔo] *PF* zn. *snaʔo* nvm.
- klus, taak, stap (in een instructie):** [ˈt̩m.vi] *PF* zn. *t̩mvi*
- knap, goed uitziend:** [ˈsaj.ɾɪp̩] *PF* bn. *sayɾɪp̩* ofp. (mannelijk)
- knie:** [ki.ˈnam.til] *PF* zn. *kinamtil* (sam. van *kinam* *been* en *til* *verbinding*)
- knoop:** [fta] *PF* zn. *fta*
- knop, kiem:** [ˈpɾ̩.nɛ.sjuɫ] *PF* zn. *pr̩nesyul* (sam. van *pr̩nen* *baby* en *syulang* *plant*)
- knopen, een knoop maken:** [fta s̩.i] *PF* wwn. *fta si* (afgeleid van *fta* *knoop*)
- knuppel (wapen):** [t̩ˈɛwk̩] *PF* zn. *txewk*
- koel, kil, fris:** [wuf] *PF* bn. *wur*
- koers wijzigen, divergeren, afwijken:** [j̩.ak̩ s̩.i] *PF* wwn. *yak si* (afgeleid van *yak* *vork, punt van afwijking*)
- koers, richting:** [sa.ˈlɛw.fja] *PF* zn. *salewfya* (afgeleid van *salew* *doorgaan* en *fyaʔo* *pad*)
- kok:** [ˈʔɛm.ju] *PF* zn. *ˈemyu* (afgeleid van *ˈem* *koken*)
- koken:** [ʔ.ɛm] *PF* wwo. *ˈem*
- kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen), beker:** [sɛj] *PF* zn. *sey*
- komen:** [ˈz̩.a.ʔ.ʋ] *PF* wwn. *z̩aʔu*

komt zelden voor), stroomversnelling (telbaar): [ʰtsel.ʰsul] *PF* zn. *tseltsul*
kont, achterste: [tʰim] *PF* zn. *txim*
kookkunst: [ti.ʔɛm] *PF* zn. *tì'em* (afgeleid van 'em *koken*)
koord: [tɛ.ʰem] *PF* zn. *telem*
kort (fysieke lengte): [pupʰ] *PF* bn. *pup*
kort (tijd), vlot: [ni.ʰjol] *PF* bw. *nìyol* (afgeleid van *yol kort (tijd)*)
kort slaapje, tukje: [ʰhaw.ʰtsjipʰ] *PF* zn. *hawtsjip* (afgeleid van *hahaw slaap*)
korte rust of ontspanning, pauze: [ti.sjor.ʰtsjipʰ] *PF* zn. *tìsyortsjip* (afgeleid van *syor ontspannen*)
korte tijd, seconde: [ʰhi.kɿ] *PF* zn. *hikrr* (sam. van *hì'i klein* en *krr tijd*)
kou, koude: [ti.ʰwɛw] *PF* zn. *tìwew* (afgeleid van *wew koud*)
koud: [wɛw] *PF* bn. *wew*
koude, kou: [ti.ʰwɛw] *PF* zn. *tìwew* (afgeleid van *wew koud*)
kraag / choker: [ʔa.liʔ.æ] *PF* zn. 'ali'ä
kraal (decoratief): [srokʰ] *PF* zn. *srok*
kracht: [ʰtswal] *PF* zn. *tswal*
kracht, sterkte: [ti.ʰtʰur] *PF* zn. *tìtxur* (afgeleid van *txur sterk*)
krachtig: [ʰtʰan.tur] *PF* bn. *txantur* (sam. van *txan veel* en *txur sterk*) avm.
krachtig: [le.ʰtswal] *PF* bn. *letsval* (afgeleid van *tswal kracht*) avm.
krachtig: [ʰtswal.ŋaʔ] *PF* bn. *tswalnga'* (afgeleid van *tswal kracht*) nvm.
krankzinnigheid: [kɛ.ʰjɛ.ʔuŋ] *PF* zn. *keye'ung*
krijgen, verschaffen: [ʰk.a.n.ɔm] *PF* wwo. *kanom*

L

(land)kaart: [atʰ.k'ɛ.ɛl] *PF* zn. *atxkxerel* (sam. van *atxkx land* en *rel afbeelding*)
laag: [tim] *PF* bn. *tìm*
laag: [frir] *PF* zn. *frir*
laag niveau: [ʰtim.jɿ] *PF* zn. *tìmyì* (sam. van *tìm laag* en *yì niveau*)
laat: [ʰhawŋ.kɿ] *PF* bw. *hawngkrr* (sam. van *hawng overloedig* en *krr tijd*)
laat: [le.ʰhawŋ.kɿ] *PF* bn. *lehawngkrr* (afgeleid van *hawngkrr laat*)

krijger: [ʰtsam.si.ju] *PF* zn. *tsamsiyu* (afgeleid van *tsam si oorlog voeren* en *-yu agens achtervoegsel*)
kruisboog: [ʰtska.lɛpʰ] *PF* zn. *tskalep*
kruisen, oversteken: [ɛm.ʰk.æ] *PF* wwo. *emkä* (afgeleid van *emza'u halen, overwinnen* en *kä gaan*)
kruk, stoel, bank; een voorwerp waarop gezeten kan worden: [sɛjn] *PF* zn. *seyn* (afgeleid van *sä'o gereedschap* en *heyn zitten*)
kuil(tje): [ʰtsɔŋ.ʰtsjipʰ] *PF* zn. *tsongtsjip* (afgeleid van *tsong vallei*)
kunde, kunnen: [ʰtsu.ʔo] *PF* zn. *tsu'o*
kunnen: [ʰts.un] *PF* wwmn. *tsun*
kunnen, kunde: [ʰtsu.ʔo] *PF* zn. *tsu'o*
kunst: [ʰtsɛ.o] *PF* zn. *tseo*
kunst of vaardigheid, expert, meester van een vak: [ʰtsul.ʰfæ.tu] *PF* zn. *tsulfätu* (afgeleid van *tsulfä meesterschap*)
kunstenaar (algemene term), artiest: [ʰtsɛ.o.tu] *PF* zn. *tseotu* (afgeleid van *tseo kunst*)
kunstenaar (visueel): [ʰrɛl.ʰtsɛ.o.tu] *PF* zn. *reltseotu* (afgeleid van *reltseo visuele kunst*)
kunstje, truuk, vingervlugheid: [ʰiŋ.jɛn.ʰtsjipʰ] *PF* zn. *ingyentsjip* (afgeleid van *ingyen gevoel van mysterie*)
kus: [sæ.ʰpom] *PF* zn. *säpom* (afgeleid van *pom kussen*)
kussen, zoenen: [p.ɔm] *PF* wwo. *pom*
kustlijn, water grens: [pa.j.ʰt'ɛw] *PF* zn. *paytxew* (sam. van *pay water* en *txew limiet*)
kwaad zijn, ergeren (onovergankelijk): [st.i] *PF* wwn. *sti*

- lafaard:** [fna.'wɛʔ.tu] *PF* zn. *fnawe'tu* (afgeleid van *fnawe' laf*)
- lamp, gloed; lichtbron:** [sæ.'nɪ] *PF* zn. *sänrr* (afgeleid van *nrr gloeien*)
- lanceren, opstijgen:** [ja.'w·o] *PF* wwn. *yawo* (sam. van *ya lucht* en *wo reiken naar*)
- land:** [at'.k'ɛ] *PF* zn. *atxkxe*
- land, domein van een stam of clan:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* zn. *txanlokxe* (sam. van *tx-an; olo' veel; stam, clan* en *atxkxe land*)
- landen, de grond bereiken:** [kl.'p·æ] *PF* wwn. *kllpä* (sam. van *kllte grond* en *pähem arriveren*)
- landen, neerkomen (het proces van):** [kl.'w·o] *PF* wwn. *kllwo* (sam. van *kllte grond* en *wo reiken naar*)
- lang (fysieke lengte):** [ɲim] *PF* bn. *ngim*
- lang (tijd):** [jɔl] *PF* bn. *yol*
- lang, groot:** [t̥saw] *PF* bn. *tsawl* avm.
- langer (tijd):** [nul.'kr] *PF* bw. *nulkrr* (afgeleid van *krr tijd*)
- langs, naast:** [ro.fə] *PF* adp. *rofa-*
- langzaam:** [ki.'ʔoŋ] *PF* bn. *ki'ong*
- langzaam:** [nik.'ʔoŋ] *PF* bw. *nik'ong* (afgeleid van *ki'ong langzaam*)
- lastig vallen, vervelen:** [sr.æ'tʰ] *PF* wwo. *srätx*
- late middag, avond (voor schemering:** [kajm] *PF* zn. *kaym*
- laten tollen, (iets) draaien:** [k·im] *PF* wwo. *kim* *Pol rumit kolim* *Hij draaide de bal*
- laten vallen:** [t·uŋ.'z·upʰ] *PF* wwo. *tungzup* (sam. van *tung toestaan* en *zup vallen*)
- laten we kijken, hmm, laat me denken:** [fpi.'vil] *PF* tw. *fpiwil* (afgeleid van *fpil denken* en «iv» *subjunctief invoegsel*)
- laten zien:** [w·in.'t·u] *PF* wwo. *wintxu*
- laten zingen (dichterlijk), muziek maken:** [ɾɛj.'kol] *PF* wwo. *reykol* (afgeleid van *rol zingen* en «eyk» *causatief invoegsel*)
- later, na, achteraf:** [maw.kɪ] *PF* bw. *mawkrr* (sam. van *maw na* en *krr tijd*)
- lava, magma:** [t'ɛ.'k'um.paj] *PF* zn. *txekxumpay* (afgeleid van *txep vuur* en *kxumpay visceuze vloeistof*)
- lawaaï, een excessief, onnodig, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid:** [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van *hawng overvloed* en *pam geluid*)
- lawaaï, onaangenaam of schel geluid:** [væ.pam] *PF* zn. *väpam* (afgeleid van *vä onplezierig voor de zintuigen* en *pam geluid*)
- lawaaierig:** [le.'hawm.pam] *PF* bn. *lehawmpam* (afgeleid van *hawmpam lawaaï, excessief geluid*)
- lawaaierig:** [ni.'hawm.pam] *PF* bw. *nihawmpam* (afgeleid van *hawmpam lawaaï, excessief geluid*)
- leder, leer:** [flawk'] *PF* zn. *flawkx*
- leeftijd:** [kɛ.wan] *PF* zn. *kewan* (afgeleid van *koak oud* en *'ewan jong*)
- leeg, ook als metafoor: geen waarde hebbend:** [mɛkʰ] *PF* bn. *mek*
- leer, leder:** [flawk'] *PF* zn. *flawkx*
- leerling, student:** [nu.mɛ.ju] *PF* zn. *numeyu* (afgeleid van *nume leren*)
- leiden:** [·ɛjkʰ] *JC,PF* wwo. *eyk(F)*
- leiden (met het geleide in datief):** [fja.w·in.'t·u] *PF* wwn. *fyawintxu* (sam. van *fya'o pad* en *wintxu laten zien*)
- leider:** [ɛjk.tan] *JC* zn. *eyktan* (afgeleid van *eyk leiden*)
- leider (tijdelijk, b.v. van een kleine groep als een jacht-groep):** [ɛjk.ju] *PF* zn. *eykyu* (afgeleid van *eyk leiden*)
- leiderschap:** [ti.'ɛjk.tan] *JC,PF* zn. *tïeyktan* (afgeleid van *eyktan leider*)
- lekker (eten), vers:** [p'a.sul] *PF* bn. *pxasul*
- lekker, goed smakend:** [ft'i.lor] *PF* bn. *ftxilor* (sam. van *ftxi tong* en *lor mooi*)
- lelijk, afzichtelijk:** [nar.'væʔ] *PF* bn. *narvö'* (afgeleid van *nari oog* en *vä' onaangenaam voor de zintuigen*)
- lendendoek:** [tɛwŋ] *PF* zn. *tewng*
- lenen (van iemand):** [za.'sr·in] *PF* wwo. *zasrìn* (afgeleid van *srìn tijdelijk overhandigen van de een naar een ander*)
- lengte:** [ɲim.'pupʰ] *PF* zn. *ngimpup* (afgeleid van *ngim lang* en *pup kort*)
- lente:** [zi.skɪ.'mi.paw] *PF* zn. *ziskrrmipaw* (sam. van *zìsikrr seizoen* en *mipa tipaw nieuwe groei*)
- leraar:** [k'ar.ju] *PF* zn. *karyu* (afgeleid van *kar teach*)
- leraar in opleiding:** [kar.ju.'nəj] *PF* zn. *karyunay* (afgeleid van *karyu leraar*)
- leren:** [n·u.m·ɛ] *PF* wwn. *nume*
- leren, doceren:** [k·ar] *PF* wwo. *kar*

- les:** [sæ.'num.vi] *PF* zn. *sānumvi* (afgeleid van *sānume* onderwijs)
- les (voor instructie):** [nu.mul.'t'a] *PF* zn. *numultxa* (sam. van **nume** leren en **ultxa** bijeenkomst)
- les, instructie:** [sæ.'nu.mε] *PF* zn. *sānume* (afgeleid van **nume** leren)
- lethargie, luiheid:** [ti.'ŋoŋ] *PF* zn. *tiŋgong* (afgeleid van **ngong** lui)
- lethargisch, lui:** [ni.'ŋoŋ] *PF* bw. *nīngong* (afgeleid van **ngong** lui)
- lethargisch, lui, zonder genoeg energie:** [ŋoŋ] *PF* bn. *ngong*
- lett. "houten schrijfstok", potlood:** [pam.'rel.vul le.'rɪm] *PF* zn. *pamrelvul lerin* (sam. van **pamrelvul** pen, **potlood** en **lerin** houten, van hout)
- lett. schrijfstok"(korte vorm van pamrelvul), pen, potlood:** [rɛl.vul] *PF* zn. *relvul*
- lett. schrijfstok", pen, potlood:** [pam.'rel.vul] zn. *pamrelvul* (sam. van **pamrel** geschrift en **vul** tak (van een boom))
- letten op, verantwoordelijk zijn voor:** [v.εwŋ] *PF* wwo. *vewng*
- letter (fonetisch symbool):** [pam.'rɛl.vi] *PF* zn. *pamrelvi* (afgeleid van **pamrel** schrijven)
- lettergreep:** [liʔ.koŋ] *PF* zn. *li'kong* (sam. van **li'u** woord en **'ekong** ritme)
- leuk verhaal, grapje:** [haŋ.vur] *PF* zn. *hangvur* (sam. van **hangham** lachen en **vur** verhaal)
- leuk, humoristisch, amusant:** [ʔi.pu] *PF* bn. *'ipu*
- leuk, schattig:** [ho.na] *PF* bn. *hona*
- leukheid, schattigheid:** [ti.'ho.na] *PF* zn. *tihona* (afgeleid van **hona** schattig)
- leunen:** [t.u.v.on] *PF* ww. *tuvon*
- leven:** [r.εj] *PF* wwn. *rey*
- leven:** [ti.'rɛj] *PF* zn. *tirey* (afgeleid van **rey** leven)
- levend, in leven, iets levends:** [ru.'sɛj] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van **rey** leven en «us» actief deelwoord invoegsel)
- levendig, helder:** [t'a.na.tan] *PF* bn. *txanatan* (sam. van **txan** veel en **atan** licht)
- lezen:** [ti.nan] *PF* zn. *tinan* (afgeleid van **inan** lezen)
- lezen (b.v. het bos), kennis vergaren via de zintuigen:** [i.n'an] *PF* wwo. *inan* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van invoegsel)
- lichaam:** [tok'] *PF* zn. *tokx*
- lichamelijk of atletisch spel, sport:** [u.'van le.'tok'] *PF* zn. *uvan letokx* (sam. van **uvan** spel en **letokx** fysiek)
- lichamelijk, fysiek:** [le.'tok'] *PF* bn. *letokx* (afgeleid van **tokx** lichaam)
- licht:** [a.'tan] *JC* zn. *atan*
- licht (fysiek gewicht, lichtgewicht):** [sjo] *PF* bn. *syo*
- lichte kleur:** [nɛjm.pin] *PF* zn. *neympin* (afgeleid van **neyn** licht, wit-tinten)
- lichte kleuren, wit-tinten:** [nɛjn] *PF* bn. *neyn*
- lichte maaltijd, snack:** [tsjɛj] *PF* zn. *tsyey*
- lichtgevend zijn, gloeien:** [n.r] *PF* wwn. *nrr*
- lichtgevende sproet, ster:** [tan.'hi] *PF* zn. *tanhi*
- lichtgewicht), licht (fysiek gewicht:** [sjo] *PF* bn. *syo*
- lichtstraal:** [a.'tan.vi] *PF* zn. *atanvi* (afgeleid van **atan** licht)
- lid:** [ha.'p'i.tu] *PF* zn. *hapxitu* (afgeleid van **hapxi** onderdeel)
- lid van een bijeenkomst:** [ul.'t'a.tu] *PF* zn. *ul-txatu* (afgeleid van **ultxa** bijeenkomst)
- lied (oud, ceremonieel):** [waj] *PF* zn. *way*
- lied (vocaal):** [ti.'rol] *PF* zn. *tīrol* (afgeleid van **rol** zingen)
- lief klein vuurtje:** [t'ɛp.tsjip] *PF* zn. *txeptsyip* (afgeleid van **txep** vuur)
- lief, schattig:** [ni.'ho.na] *PF* bw. *nihona* (afgeleid van **hona** schattig)
- liefde:** [ti.'jawn] *PF* zn. *tiyaw* (afgeleid van **yawne** geliefd)
- liefkozende term voor kinderen (lett.: klein wonder):** [pa.'rul.tsjip] *PF* zn. *parultsyip* (afgeleid van **parul** wonder)
- liever dan, in plaats van:** [tup] *PF* vw. *tup*
- lijken:** [l.am] *PF* wwn. *lam*
- lijn, teugels:** [sæ.'zæ.rɪp] *RL,PF* zn. *sāzārɪp* (afgeleid van **za'ārɪp** trekken)
- limiet, hoek, rand, grens, einde:** [t'εw] *PF* zn. *txew*
- linkerkant:** [ftæf.pa] *PF* zn. *ftārpa* (sam. van **ftār** links en **pa'o** kant)
- links (niet rechts):** [ftæf] *PF* bn. *ftār*
- lip:** [sɛj.rɪ] *JC* zn. *seyri*
- logisch, uiteraard, vanzelfsprekend:** [ni.'lun] *PF* bw. *nīlun*
- long:** [tso.pi] *PF* zn. *tsopi*

lopen: [t·i·'r·an] *PF* wwn. *tiran*
los: [um] *PF* bn. *um*
los?, hoe strak: [pɛ.'k'in.um] *PF* vvn. *pekxinum*
 (afgeleid van 'ekxinum *strakheid, losheid*)
los?, hoe vast: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* vvn. 'ekx-
inumpe (afgeleid van 'ekxinum *strakheid,*
losheid)
losheid, strakheid: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* zn. 'ekxi-
num (sam. van 'ekxin *strak* en *um los*)
losjes, zwak: [ni.'mɛjpʔ] *PF* bw. *nimeyp* (afge-
 leid van *meyp zwak*)
loslaten: [l·o.'n·u] *PF* wwo. *lonu*
lot (noodlot): [sja:] *PF* zn. *syay*
lucht: [ja] *PF* zn. *ya*
lucht, hemel: [taw] *PF* zn. *taw*
lui, lethargisch: [ni.'ŋoŋ] *PF* bw. *nìngong* (af-
 geleid van *ngong lui*)

M

maag: [ŋæŋ] *PF* zn. *ngäng*
maaltijd: [ʔwu.tso] *PF* zn. *wutso*
maan: [o.'a.tɛ] *PF* zn. *oare*
maand: [vo.'sp'i] *PF* zn. *vospxi* (afgeleid van
vosipxi twaalfde deel en *zisitä van een jaar*)
maandag: [tr.'mu.vɛ] *PF* zn. *trrmuve* (sam. van
trr dag en *muve tweede*)
maar: [slæ] *PF* vw. *slä*
maar komt zelden voor), een brede bank
krachtige watervallen, bekend om de oor-
verdovende en dodelijke kracht (telbaar:
 [k'or] *PF* zn. *kxor*
maar liever, in plaats van: [ki] *PF* vw. *ki*
maar ook: [slæ.kopʔ] *PF* bw. *släkop* (sam. van
slä maar en *kop ook*)
maart: [vo.'sp'ɛj] *PF* zn. *vospxey* (sam. van
vospxi maand en *pxey drie*)
machtig: [fkɛw] *PF* bn. *fkew*
machtig: [ti.'t'ur.ŋaʔ] *PF* bn. *tìtxurnga'* (afge-
 leid van *tìtxur kracht, sterkte*) nvm.
magenta, violet, paars: [ʔom.pin] *PF* zn. 'om-
pin (afgeleid van 'om *paars*)
magenta, violet, paars: [ʔom] *PF* bn. 'om
magma, lava: [t'ɛ.'k'um.pa:] *PF* zn. *txekxum-*
pay (afgeleid van *txep vuur* en *kxumpay vi-*
sceuze vloeistof)
maken, creëren: [ŋ·opʔ] *PF* wwo. *ngop*
maken, produceren: [slɛj.'k·u] *PF* wwo. *sleyku*
 (afgeleid van *slu worden* en «eyk» *causatief*)

lui, lethargisch, zonder genoeg energie: [ŋoŋ]
PF bn. *ngong*
luid: [wokʔ] *PF* bn. *wok*
luid, onplezierig voor de zintuigen: [væʔ] *PF*
 bn. *vä'*
luidruchtig: [ni.'wokʔ] *PF* bw. *nìwok* (afgeleid
 van *wok luid*)
luiheid, lethargie: [ti.'ŋoŋ] *PF* zn. *tìngong* (af-
 geleid van *ngong lui*)
luisteren: [ʔɛl.tu s·i] *PF* wwn. *eltu si* (afgeleid
 van *eltu hersen*)
luisteren: [t·ŋ 'mik.jun] *PF* wwn. *tìng mikyun*
 (afgeleid van *tìng geven* en *mikyun oor*)
luisteren naar (doelbewust): [j·u.n·ɛ] *PF*
 wwo. *yune*
luisteren naar, gehoorzamen: [l·ɛkʔ] *PF* wwo.
lek

invoegsel)

maken , (post-positioneel ongebonden
 hulpwerkwoord) *doen:* [s·i] *PF* si afleidend
 toevoegsel
maker: [ʔop.ju] *PF* zn. *ngopyu* (afgeleid van
ngop maken, creëren)
makkelijk, simpel: [ʔtu.ɛ] *PF* bn. *ftue*
mama: [saʔ.nu] *PF* zn. *sa'nu* (aanhankelijke
 vorm van *sa'nok moeder*)
man: [ʔnɛ.lan] *PF* zn. *fnelan* (afgeleid van *fnel*
soort, type)
man (persoon): [tu.'tan] *PF* zn. *tutan* (afgeleid
 van *tute persoon*)
man, echtgenoot: [mun.'t'a.tan] *PF* zn. *muntx-*
atan (afgeleid van *muntxatu ega*)
mand of opgehangen rek: [ʔkur.fjan] *PF* zn.
kurfyan (sam. van *kur hangen* en *fyan con-*
structie bedoeld om iets schoon en van de grond
te houden)
manier van denken, gedachtenpatroon:
 [ʔpil.fja] *PF* zn. *fpìlfya* (sam. van *fpìl denken*
 en *fya'o manier*)
manier van leven, cultuur: [ʔɛj.fja] *PF* zn. *rey-*
fya (sam. van *rey leven* en *fya'o wijze, mani-*
er)
manier, pad, wijze: [ʔja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*
mank lopen: [ʔsk·awɛ] *PF* wwn. *tskawɛ*
mannelijk: [lɛ.'fnɛ.lan] *PF* bn. *lefnelan* (afge-
 leid van *fnelan man*)

- markeerder voor ja/nee vragen, vvn.:** [ʼsrak(ɛ)] *PF* part. *srak(e)*
- materialiseren, verschijnen, in zicht komen:** [sɪ·ɛɪ] *PF* wwn. *srer*
- matig, zo-zo:** [kɛ.ʼsɾan] *PF* bn. *kesran* (sam. van **ke** *niet* en **sran** *ja*) (De herkomst van dit woord is niet duidelijk. Misschien was het oorspronkelijk *kesrankekehe*, letterlijk ‘niet ja, niet nee’, met betrekking tot of iets goed was gedaan of niet, en gedurende de tijd werd het afgekort tot enkel *kesran*, en toegepast op alles wat matig was in kwaliteit.)
- maximaal:** [tʼan.ʼtʼɛw.vaj] *PF* bw. *txantxewvay* (afgeleid van **txantxew** *maximum*)
- maximum:** [tʼan.ʼtʼɛw] *PF* zn. *txantxew* (sam. van **txan** *veel* en **txew** *limiet, grens, einde*)
- medicijn:** [ʼʔum.tsa] *PF* zn. *ʼumtsa*
- meedoen met een ceremonie, een ritueel doen:** [sæ.ʼʔɛ.o.i.o s-i] *PF* wwn. *säʼeoio si* (afgeleid van **säʼeoio** *ceremonie*)
- meel:** [tsjɔ] *PF* zn. *tsyo*
- meer:** [ni.ʼʔul] *PF* bw. *nɪʼul*
- meer:** [ʼʔo.ra] *PF* zn. *ʼora*
- meer en meer:** [ni.ʼʔul.ʔul] *PF* bw. *nɪʼulʼul* (afgeleid van **ʼul** *vermeerderen*)
- meerderheid, grootste deel:** [tʼam.pʼi] *PF* zn. *txampxi* (afgeleid van **txan** *veel*)
- meester van een vak, expert, kunst of vaardigheid:** [tsul.ʼfæ.tu] *PF* zn. *tsulfätu* (afgeleid van **tsulfä** *meesterschap*)
- meesterschap:** [tsul.ʼfæ] *PF* zn. *tsulfä*
- mei:** [vo.spʼi.mɪ] *PF* zn. *vospxiṁmrr* (sam. van **vospxi** *maand* en **mrr** *vijf*)
- meisje:** [ʼʔɛ.vɛ.ɲɛ] *PF* zn. *ʼevenge* (afgeleid van **ʼeveng** *kind*)
- meisje (spreektaal):** [ʼʔɛ.vɛ] *PF* zn. *ʼeve* (afgeleid van **ʼevenge** *meisje*)
- melk:** [ʼo.kupʼ] *PF* zn. *okup*
- melodie:** [lawɪ] *PF* zn. *lawr*
- men (ongespecificeerd onderwerp), een:** [fko] *PF* vn. *fko*
- mentaal of emotioneel lijden, miserabel voelen:** [ɲ.æ.ʼʔ.æn] *PF* wwn. *ngäʼän*
- mes:** [tstal] *PF* zn. *tstal*
- met:** [hu] *PF* adp. *hu-*
- met (im)perfectief aanvoegende wijs, wens (t.o.v. feit:** [ni.ra.ɲal] *PF* bw. *nɪrangal* (afgeleid van **rangal** *wens*)
- met andere woorden, dat is:** [ʼa.lu] *PF* vw. *alu* (afgeleid van **a** *bepaling attributieve markeerder* en **lu** *zijn*) (Gebruikt voor bijstellingen)
- met behulp van, door middel van:** [fa] *PF* adp. *fa-*
- met betrekking tot dit, in dit perspectief:** [mi.ʼftʼɛ.lɛ] *PF* bw. *miftxele*
- met de capaciteit van/in de rol van iets anders, iets als:** [sko] *PF* adp. *sko+*
- met genoeg, vrijwillig, gewillig:** [ni.ʼnɛw] *PF* bw. *nɪnew* (afgeleid van **new** *willen*)
- met heel het hart, gepassioneerd:** [ni.ʼftʼa.vaŋ] *PF* bw. *nɪftxavang* (afgeleid van **ftxavang** *gepassioneerd*)
- met opzet:** [nit.ʼkan] *PF* bw. *nɪtkan* (afgeleid van **tikan** *doel*)
- met plezier, aangenaam:** [ni.ʼpɪ.tɛʔ] *PF* bw. *nɪprɪtɛʔ* (afgeleid van **prɪtɛʔ** *plezierig*)
- met rouw, rouwend:** [na.ʼfpawŋ] *PF* bw. *nafpawŋ* (afgeleid van **afpawŋ** *rouw*)
- met slechte intenties:** [ʼkawŋ.lan] *PF* bn. *kawŋlan* (sam. van **kawŋ** *slecht* en **txeʼlan** *hart*)
- met trots, trots:** [ni.ʼnr.a] *PF* bw. *nɪnrra* (afgeleid van **nrra** *trots*)
- metaal:** [fɲapʼ] *PF* zn. *fngap*
- metalg, van metaal:** [ɛ.ʼfɲapʼ] *PF* bn. *lefngap* (afgeleid van **fngap** *metaal*)
- meteen na:** [pʼi.maw] *PF* adp. *pximaw-* (sam. van **maw** *na (tijd)* en **pxi** *scherp*)
- meteen terzake, direct:** [ni.ʼjɛj] *PF* bw. *nɪyey* (afgeleid van **yey** *recht*)
- middag:** [haʔ.ʼɲɪr] *PF* zn. *haʼngir*
- middag (12 uur 's middags):** [ʼkʼam.tɪ] *PF* zn. *kxamtrr* (sam. van **kxam** *midden* en **trr** *dag*)
- middelpunt, plaats in het midden:** [ʼkʼam.tɛɲ] *PF* zn. *kxamtseng* (sam. van **kxam** *midden* en **tseng** *plaats*)
- midden:** [kʼam] *PF* zn. *kxam*
- middernacht:** [ʼkʼam.tʼon] *PF* zn. *kxamtxon* (sam. van **kxam** *midden* en **txon** *nacht*)
- mijn excuses (uiting van schuld en spijt), sorry:** [ɲaj.ʼtʼo.a] *PF* tw. *ngaytxoa* (sam. van **ng-eyä** *je* en **txoa** *vergeving*)
- mikkend op de overkant van, tegenover:** [fɛw] *PF* adp. *few-*
- mild, aangenaam:** [ʼtsja.fɛ] *PF* bn. *tsyafe*
- mild, vriendelijk, teder (mensen of dingen):** [flɪ] *PF* bn. *flrr*

- militaire clan, squadron, oorlogsgroep:** [ʷem.po.ŋu] *PF* zn. *wempongu* (sam. van *wem* *vecht* en *pongu* *groep*)
- min of meer, enigszins, ja en nee, ongeveer:** [sran.ʰkɛ.hɛ] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van *srane* *ja* en *kehe* *nee*)
- minder:** [ni.ʰnæn] *PF* bw. *ninän* (afgeleid van *nän* *vermindere(n)*)
- minder en minder:** [ni.ʰnæn.æn] *PF* bw. *ninänän* (afgeleid van *nän* *vermindere(n)*)
- minderheid, minste, klein deel:** [hɪm.ʰpʰi] *PF* zn. *hìmpxì*
- minimaal:** [hɪm.ʰtʰɛw.vaj] *PF* bw. *hìmtxewvay* (afgeleid van *hìmtxew* *minimum*)
- minimum:** [hɪm.ʰtʰɛw] *PF* zn. *hìmtxew* (sam. van *hìm* *klein* en *txew* *limiet*)
- minste, minderheid, klein deel:** [hɪm.ʰpʰi] *PF* zn. *hìmpxì*
- miserabel voelen, mentaal of emotioneel lijden:** [ŋ.æ.ʰʔ.æn] *PF* wwn. *ngäʼän*
- misschien:** [kʰawm] *PF* bw. *kxawm*
- missend, vermist (als een niet-aanwezig iemand waarnaar verlangd wordt):** [lom] *PF* bn. *lom*
- mist, stoom:** [ja.paj] *PF* zn. *yapay* (sam. van *ya* *air* en *pay* *water*)
- mistig, nevelig:** [lɛ.ʰja.paj] *PF* bn. *leyapay* (afgeleid van *yapay* *mist*)
- misvorming, blaam, vlek:** [ʰfɛʔ.ʰan.vi] *PF* zn. *feʼranvi* (afgeleid van *feʼran* *beschadigde natuur*)
- modder:** [ʰŋo.a] *PF* zn. *ngoa*
- moe:** [ŋɛjɪ] *PF* bn. *ngeyn*
- moe/overweldigd zijn door een activiteit, bezig zijn (negatief):** [ʰv.ʰ.ɪm] *PF* wwsn. *vrin* (afgeleid van *ʰin* *bezig zijn*)
- moed, dapperheid:** [ti.ʰtstɛw] *PF* zn. *titstew*
- moeder:** [saʔ.nokʰ] *PF* zn. *saʼnok* (van *saʼatenuk* *C*)
- moedertje (gebruikt voor jonge meisjes):** [ʰsaʔ.nu.tsjipʰ] *PF* zn. *saʼnutsyìp* (afgeleid van *saʼnu* *mammie*)
- moederweefgetouw, gigantisch weefgetouw:** [sa.ʰʔɛw.ʰaŋ] *PF* zn. *saʼewrang* (afgeleid van *saʼnok* *moeder* en *ʼewrang* *weefgetouw*)
- moedig, dapper:** [ti.ʰtstɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *titstewngaʼ* (afgeleid van *tìtstew* *moed, dapperheid*) nvm. (b.v. een dappere daad)
- moeilijk, zwaar:** [ʰŋæ.zikʰ] *PF* bn. *ngäzìk*
- moeilijkheid, probleem:** [ti.ʰŋæ.zikʰ] *PF* zn. *tìngäzìk* (afgeleid van *ngäzìk* *moeilijk*)
- moeten:** [ʰz.ɛ.n.ɛ] *PF* wwmn. *zene*
- mogelijk:** [lɛ.ʰtsun.slu] *PF* bn. *letsunslu* (afgeleid van *tsunslu* *mogelijk zijn*)
- mogelijk zijn:** [ʰts.un.sl.u] *PF* wwn. *tsunslu* (sam. van *tsun* *kunnen* en *slu* *worden*)
- mogelijkheid:** [ti.ʰtsun.slu] *PF* zn. *tìtsunslu* (afgeleid van *tsunslu* *kan, is mogelijk*)
- mogelijkheid, kans:** [skʰom] *PF* zn. *skxom*
- moment:** [swaw] *PF* zn. *swaw*
- momenteel, tegenwoordig:** [ni.ʰfkʰ] *PF* bw. *nìfkʰr* (afgeleid van *fikʰr* *deze tijd*)
- mond:** [kʰa] *PF* zn. *kxa*
- mooi:** [sɛ.ʰvin] *PF* bn. *sevin* avm. (vrouwelijk)
- mooi (innerlijke schoonheid):** [ʰju.ɛj] *PF* bn. *yuey* avm.
- mooi klinkend, aangenaam aanhorend:** [mɪk.ʰloʰ] *PF* bn. *mìklor* (afgeleid van *mikyun* *oor* en *lor* *mooi*)
- mooi, aangenaam voor de zintuigen:** [loʰ] *PF* bn. *lor*
- morgen:** [tʰ.ʰaj] *PF* bw. *trray* (afgeleid van *tr* *dag* en *hay* *volgende*)
- morgennacht:** [tʰo.ʰnaj] *PF* bw. *txonay* (afgeleid van *txon* *nacht* en *hay* *volgend(e)*)
- mos:** [ʰpʰ.wʰ] *PRR* zn. *prrwoll* (sam. van *prnen* *baby* en *ʼewll* *plant*)
- motregen:** [tom.pa.ʰmejpʰ] *PF* zn. *tompameyp* (afgeleid van *tompa* *regen* en *meyp* *zwak*)
- muf (niet-dierlijk verval), geur van rottend hout en bladeren:** [ŋɛtʰ] *PF* bn. *nget*
- muur, verticaal oppervlak:** [kʰɛm.jo] *PF* zn. *kxemyo* (sam. van *kxem* *verticaal zijn* en *yo* *oppervlak*)
- muziek:** [ʰpam.tɛ.ɔ] *PF* zn. *pamtseo* (sam. van *pam* *geluid* en *tseo* *kunst*)
- muziek maken (met fa voor het bespeelde instrument):** [ʰpam.tɛ.ɔ.ʰs.i] *PF* wwn. *pamtseo si* (afgeleid van *pamtseo* *muziek*)
- muziek maken, laten zingen (dichterlijk):** [ɛj.ʰkol] *PF* wwo. *reykol* (afgeleid van *rol* *zingen* en «*eyk*» *causatief invoegsel*)
- muziekinstrument (algemene term):** [ʰo.ʰtʰaŋ] *PF* zn. *ʰotxang*
- muzikant:** [ʰpam.tɛ.ɔ.tu] *PF* zn. *pamtseotu* (afgeleid van *pamtseo* *muziek*)
- muzikant, componist:** [pam.tɛ.ɔ.ʰŋop.ju] *PF* zn. *pamtseongopyu* (sam. van *pamtseo* *mu-*

ziek en **ngopyu maker**) eg. James Horner
mysterie, raadsel: [ˈiŋ.jɛn.tsim] PF zn. *ingyentsim* (sam. van **ingyen** gevoel van *mysterie* en **tsim** bron)

N

na (tijd): [maw] PF adp. *maw-*
na (tijd): [maw.ˈkr̩.a] PF vw. *mawkrra* allomorf van **akrrmaw** (sam. van **krr** tijd en **maw na**)
na (tijd): [a.ˈkr̩.maw] PF vw. *akrrmaw* allomorf van **mawkrra** (sam. van **krr** tijd en **maw na**)
na middernacht: [kˈam.tˈo.maw] PF zn. *kxamt-xomaw* (sam. van **kxamt-xon** middernacht en **maw na**)
na zonsondergang, schermering, voor donker: [tˈon.ˈʔoŋ.maw] PF zn. *txon'ongmaw* (sam. van **txon'ong** zonsondergang en **maw na**)
na, achteraf, later: [ˈmaw.kr̩] PF bw. *mawkrr* (sam. van **maw na** en **krr** tijd)
naakt, zonder kleding: [luk.ˈpɛn] PF bn. *lukpen* (sam. van **luke** zonder en **pen** kleding (meervoud))
naam: [tstˈo] PF zn. *tstxo*
naamwoordelijk zinsdeel, naamwoordgroep: [tstˈo.ˈliʔ.u.kiŋ.vi] PF zn. *tstxoli'ukingvi* (sam. van **tstxoli'u** zelfstandig naamwoord en **king** draad)
naamwoordgroep, naamwoordelijk zinsdeel: [tstˈo.ˈliʔ.u.kiŋ.vi] PF zn. *tstxoli'ukingvi* (sam. van **tstxoli'u** zelfstandig naamwoord en **king** draad)
naar binnen, erin: [ˈnɛm.fɑ] PF adp. *nemfa-* (sam. van **ne** in de richting van en **mifa** binnen)
naar de anderen: [aj.ˈla.ru] PF vn. *aylaru* (samentrekking van **ay+lahe-ru**)
naar links: [ni.ˈftæɾ] PF bw. *niftär* (afgeleid van **ftär** links)
naar rechts: [ni.ˈski.ɛn] PF bw. *niskien* (afgeleid van **skien** rechts)
naar, in de richting van: [nɛ] PF adp. *ne-*
naast, langs: [ˈro.fɑ] PF adp. *rofa-*
nabij: [a.ˈsim] PF bw. *asim* (afgeleid van **sim** dichtbij)
nacht: [tˈon] PF zn. *txon*
nadat: [ˈmaw.fwa] PF vw. *mawfwa* (sam. van **maw na** en **fwa** dat)

mysterieus: [ˈniŋ.jɛn] PF bw. *ningyen* (afgeleid van **ingyen** gevoel van *mysterie*)
mysterieus: [ˈiŋ.jɛ.ŋaʔ] PF bn. *ingyenga'* (afgeleid van **ingyen** gevoel van *mysterie*)

nadeel, bezwaar, keerzijde: [ˈfɛ.kum] PF zn. *fekum* (sam. van **fe'** slecht en **kum** resultaat)
nadelig: [ˈfɛ.kum.ŋaʔ] PF bn. *fekumnga'* (afgeleid van **fekum** nadeel, bezwaar, keerzijde)
naderen, benaderen: [l.okˈ] PF wwo. *lok*
nagel, klauw: [tsin] PF zn. *tsin*
nat, vochtig: [ˈpaj.ŋaʔ] PF bn. *paynga'* (afgeleid van **pay** water en **nga'** bevat)
natte sneeuw: [ˈtom.pɛɾ.wi] PF zn. *tomperwi* (afgeleid van **tompa** regen en **herwi** sneeuw)
natte vegetatie, plezierige geur van nabij stromend water, regen: [so.ˈsul] PF bn. *so-sul*
natuur, essentie; basis natuur van iets wat volgt uit het totaal van diens onderdelen; het best vertaald als 'persoonlijkheid': [ran] PF zn. *ran*
natuurlijk (iets in natuurlijke, wild, onaangetaste staat): [jɾ] PF bn. *yrr*
natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar), een enkele, of serie van kleinere watervallen: [ˈsja.nan] PF zn. *syanan*
natuurlijk, onveranderd, puur: [ni.ˈjɾ] PF bw. *niryrr* (afgeleid van **yrr** natuurlijk)
navel: [ŋɛpˈ] PF zn. *ngɛp*
nectar: [tsmi] PF zn. *tsmi*
nectar lantaarn, blaaslantaarn: [ˈtsmi.snr̩] PF zn. *tsmishnrr* (sam. van **tsmi** nectar en **nrr** gloeien)
nee: [ˈkɛ.hɛ] PF part., tw. *kehe*
nee!', uitroep van waarschuwing of frustratie, 'oh: [ˈtsa.ˈhɛj] ZS tw. *tsa-hey*
neerbuigend: [pakˈ] PF part. *pak*
neerkomen (het proces van), landen: [k̩.ˈw.o] PF wwn. *klwo* (sam. van **klte** grond en **wo** reiken naar)
neerzetten: [k.ɛjn] PF wwo. *keyn*
neerzetten, plaatsen: [j.ɛm] PF wwo. *yem*
negeren, niet opmerken: [j.ækˈ] PF wwo. *yäkk*
nek: [pɛwn] PF zn. *pewn*

- nemen:** [kæ.'m·u.ŋ·ɛ] *PF* wwo. *kämunge* (afgeleid van *munge brengen*)
- nergens:** ['kaw.t̪sɛŋ] *PF* bw. *kawtseng* (sam. van *ke 'aw niet een* en *tseng plaats*)
- nest; beschermd gebied voor fauna van Pandora:** [t̪sɛŋ] *PF* zn. *tsrul*
- net, web:** [hæn] *PF* zn. *hän*
- neurale vlecht:** ['ku.ru] *PF* zn. *kuru*
- neuriën, zingen zonder woorden:** [t·ŋ lawr] *PF* wwn. *ting lawr* (afgeleid van *ting geven* en *lawr melodie*)
- neus:** ['on.tu] *JC* zn. *ontu*
- neusring:** ['on.t̪saŋ] *PF* zn. *ontsang* (sam. van *ontu neus* en *tsang piercing*)
- nevel:** [pɪ.'wop'.t̪sɪp] *PF* zn. *p̪iwopxtsyip* (afgeleid van *p̪iwopx wolk*) lett.: 'kleine wolk'
- nevelig, mistig:** [lɛ.'ja.paj] *PF* bn. *leyapay* (afgeleid van *yapay mist*)
- niemand:** ['kaw.tu] *PF* vn. *kawtu* (sam. van *ke 'aw niet een* en *tute persoon*)
- niet:** [kɛ] *PF* bw. *ke*
- niet aan verwachting voldaan, teleurstelling, emotionele afknapper:** ['jɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- niet alleen:** [kɛn.'ʔaw] *PF* bw. *ken'aw* (sam. van *ke niet* en *nī'aw alleen*)
- niet fysiek), sterk (emotioneel, spiritueel, vol vertrouwen:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* bn. *seykxel*
- niet geblokkeerd, vrij, onbelemmerd:** [kaw.'k'an] *PF* bn. *kawkxan* (sam. van *ke 'aw niet een* en *ekxan barricade, obstakel*)
- niet goed, verkeerd, fout:** [kɛ.'jawɾ] *PF* bn. *keyawr* (sam. van *ke niet* en *eyawr correct*)
- niet het beoogde doel behalen, falen, fout gaan:** ['n·u·i] *PF* wwn. *nui*
- niet het gewilde of verwachte eind halend, falend, voor niets, vruchteloos:** [nɪ.'nu] *PF* bw. *n̪inu* (afgeleid van *nui falen*)
- niet hol, vast, solide:** [vawɾʔ] *PF* bn. *vawɾ*
- niet langer natuurlijk, veranderd:** ['zæ.fi] *PF* bn. *zäfi*
- niet moeten (oi):** ['z·ɛŋ.kɛ] *PF* wwmn. *zenke* (sam. van *zene moeten* en *ke niet*)
- niet noodzakelijk:** [kɛn.'zɛn] *PF* bw. *kenzen* (sam. van *ke niet* en *n̪izen noodzakelijk*)
- niet opmerken, negeren:** [j·æ'k'] *PF* wwo. *yäkx*
- niet slim, suf:** ['snu.mi.na] *CP* bn. *snumina* avm. (refereert naar een 'suf/dom' persoon)
- niet solide, hol:** ['mo.mɛkʔ] *PF* bn. *momek*
- niet van een andere bron genomen, origineel, uniek:** [lɛ.'t̪sim] *PF* bn. *letsim* (afgeleid van *tsim bron*)
- niet veel, enkele:** [nɪ.'hol] *PF* bw. *n̪ihol* (afgeleid van *hol weinig*)
- nieuw:** [mipʔ] *PF* bn. *mip*
- nieuwkomer, iemand die net gearriveerd is:** [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* zn. *zima'uyu*
- nieuws, iets om te melden:** [fmawŋ] *PF* zn. *fmawŋ*
- nieuwsgierig:** [lɛ.'no.mum] *PF* bn. *lenomum* (afgeleid van *newomum nieuwsgierig zijn*)
- nieuwsgierig zijn, willen weten:** [n·ɛw.'o.mum] *PF* wwsn. *newomum* (sam. van *new willen* en *omum weten*)
- nieuwsgierigheid:** [tɪ.'no.mum] *PF* zn. *t̪inomum* (afgeleid van *newomum nieuwsgierig zijn*)
- nijd, jalouzie:** [fmokʔ] *PF* zn. *fmokx*
- niveau, plank, trede, rand:** [ji] *PF* zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)
- nobel, groots:** [nawm] *PF* bn. *nawm*
- nodig:** [lɛ.'kin] *PF* bn. *lekin* (afgeleid van *kin nodig hebben*)
- nodig hebben:** [k·in] *PF* wwo. *kin*
- nodig hebben, vereisen:** [f̪ŋ·oʔ] *PF* wwo. *f̪ngo'*
- nog, toch, als voorheen:** [mi] *PF* bw. *mi*
- noodzaak:** [tɪ.'kin] *PF* zn. *tikin* (afgeleid van *kin nodig hebben*)
- noodzakelijk:** [nɪ.'zɛn] *PF* bw. *n̪izen* (afgeleid van *zene moeten*)
- nooit:** ['kaw.kɾ] *PF* bw. *kawkrr* (sam. van *ke 'aw niet een* en *krr tijd*)
- noorderlicht, aurora:** [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN* zn. *tawsyuratan* (sam. van *taw hemel* en *syuratan bioluminescentie*)
- nou (conversatie starter):** [t̪ɛ] *PF* part. *tse*
- november:** [vo.sp'ɪ.vo.'pɛj] *PF* zn. *vospxi'vopey* (sam. van *vospxi maand* en *vopey elf*)
- nu:** [setʔ] *PF* bw. *set*
- nu meteen, onmiddellijk:** [p'i.'setʔ] *PF* bw. *pxiset* (sam. van *set nu* en *pxi scherp*)
- nu net, een moment geleden:** [p'i.swaw.'am] *PF* bw. *pxiswawam* (sam. van *swaw moment* en *-am geleden*)

nul: [kɛw] *PF* get. *kew*
nutteloos: [kɛl.'sar] *PF* bn. *kelsar* (sam. van *ke niet* en *lesar nuttig*)
nuttig: [lɛ.'sar] *PF* bn. *lesar* (afgeleid van *sar nut*)

O

'oh, uitroep van waarschuwing of frustratie, nee!': [t̥sa.'hɛj] *ZS* tw. *tsa-hey*
(om) te (met kx̩m): [t̥son.ta] *PF* vw. *tsonta* (afgeleid van *tson plicht, verplichting, opgelegd vereiste*) (samentrekking van *tsonit a*)
(op)jagen: [f.ɛ.w.i] *PF* wwo. *fewi*
(op)laden: [k'l 's.i] *PF* wwn. *kxll si* (afgeleid van *kxll lading*)
obstakel, barricade: [ɛ.'k'an] *PF* zn. *ekxan*
ocean, zee: [t'am.'paɲ] *PF* zn. *txampay* (sam. van *txan veel* en *pay water*)
ochtend: [t̥ɛ.won] *PF* zn. *rewon*
oefenen, trainen: [t̥sk'ɛ.kɛŋ 's.i] *PF* wwn. *tskxekeng si* (afgeleid van *tskxekeng training*)
oefening, training: [t̥sk'ɛ.kɛŋ] *PF* zn. *tskxekeng*
oepls!: [ʔæʔ] *PF* tw. 'ä'
of: [fu] *PF* vw. *fu*
of je het leuk vind of niet: [sun.kɛ.sun] *PF* bw. *sunkesun* (afgeleid van *sunu leuk zijn* en *ke niet*)
of niet: [fu.'kɛ] *PF* vw. *fuke* (sam. van *fu of* en *ke niet*)
of serie van kleinere watervallen, een enkele, natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar): [sja.nan] *PF* zn. *syanan*
of, weder: [ft'ɛj] *PF* vw. *ftxey*
ogen (twee): [mɛ.'na.ri] *PF* zn. *menari* (afgeleid van *me+ tweevoud* en *nari oog*)
oktober: [vo.sp'i.vo.'mun] *PF* zn. *vospxivomun* (sam. van *vospxi maand* en *vomun tien*)
oké, voldoen, dat is voldoende: [t.am] *PF* wwn., tw. *tam*
om die reden, daarom: [ta.'fra] *PF* bw. *tafral*
omdat: [ta.'lun(a)] *PF* vw. *talun(a)* (sam. van *ta van* en *lun reden*)
omdat, vanwege: [a.'lun.ta] *PF* vw. *alunta*
omdat, vanwege de reden: [ta.'wɛjk(a)] *PF* vw. *taweyk(a)*

nuttig zijn, van dienst zijn, van pas komen: [lɛ.'sar s.i] *PF* wwn. *lesar si* (afgeleid van *lesar nuttig*)

omen, voorteken: [a.'u.ŋi.a] *PF* zn. *aungia*
omgeving: [p'aw.ŋip'] *PF* zn. *pxawngip* (sam. van *pxaw rondom* en *ngip ruimte*)
omhelzen, in de arm houden: [m.ɛ.'y.am] *PF* wwo. *meyam*
omhelzing: [sæm.'yam] *PF* zn. *sämyam* (afgeleid van *meyam omhelzen*)
omhoog (richting): [nɛ.'fæ] *PF* bw. *nefä*
omhoog gaan: [fæ.'k.æ] *PF* wwn. *fäkä* (sam. van *fäpa top* en *kä gaan*)
omhoog komen: [fæ.'z.a.ʔ.u] *PF* wwn. *fäza'u* (sam. van *fäpa top* en *za'u komen*)
omhoog naar: [vaɲ] *PF* adp. *vay-*
omlaag (richting): [nɛ.'kl] *PF* bw. *nekl*
omlaag gaan, afdalen: [kl.'k.æ] *PF* wwn. *klkä* (sam. van *klpa bodem* en *kä gaan*)
omlaag komen: [kl.'z.a.ʔ.u] *PF* wwn. *klza'u* (sam. van *klte grond* en *za'u komen*)
omlaag naar: [raɲ] *PF* adp. *raw-*
ommuurd open gebied, ruimte: [mo] *PF* zn. *mo*
omschrijving: [ti.'slaʔ.t̥su] *PF* zn. *tisla'tsu* (afgeleid van *sla'tsu omschrijven*)
omtrek, grens, afbakening: [p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van *pxaw rondom* en *pa'o zijkant*)
onaangenaam of schel geluid, lawaai: [væ.pam] *PF* zn. *väpam* (afgeleid van *vä onplezierig voor de zintuigen* en *pam geluid*)
onaangetaste staat), wild, natuurlijk (iets in natuurlijke: [jɪ] *PF* bn. *yrr*
onbedoeld, per ongeluk: [nit.'kan.lu.ke] *PF* bw. *nitkanluke* (sam. van *nitkan met opzet* en *luke- zonder*)
onbekend: [kaw.'no.mum] *PF* bn. *kawnomum* (sam. van *ke niet* en *omum weten*)
onbekend, vreemd: [st'oŋ] *PF* bn. *stxong*
onbelemmerd, vrij, niet geblokkeerd: [kaw.'k'an] *PF* bn. *kawkxan* (sam. van *ke 'aw niet een* en *ekxan barricade, obstakel*)

- onbeweeglijk, vast:** [nik.'ʔæ.tɪpʷ] *PF* bw. *nɪk'ärɪp* (afgeleid van **ke ärip** *niet bewegen*)
let.: 'zonder te laten bewegen'
- oncomfortabel:** [kɛl.'ho.aŋ] *PF* bn. *kelhoan* (afgeleid van **hoan** *comfortabel*)
- ondanks dat:** [tsal.su.'ŋaj] *PF* bw. *tsalsungay*
- onder-X:** [ʔæ.o] *PF* adp. *äo-*
- onderbaas, één stap onder leider:** [ɛjk.ta.'naj] *JC,PF* zn. *eyktanay* (afgeleid van **eyktan** *leider*)
- onderbreken, uit harmonische balans gooien:** [m.æ.'k'u] *PF* wwo. *mäxxu* (afgeleid van **kxu** *beschadigen*)
- onderdeel, attriboot, karaktertrek, aspect, facet:** [sjoŋ] *PF* zn. *syon*
- onderdompelen:** [jɛm.'fpaj 's-i] *PF* wwn. *yemfpay si* (afgeleid van **yemfpay** *dompelen*)
- onderdompelen (in vloeistof):** [jɛm.'fpaj] *PF* zn. *yemfpay* (sam. van **yem** *doen* en **pay** *water*)
- ondersteunen (fysiek):** ['k.a.v.an] *PF* wwo. *kavan*
- ondertussen, tot dan:** [tsa.'kr.vaj] *PF* bw. *tsakrrvay* (sam. van **tsakrr** *dan* en **vay** *tot aan*)
- onderwijzen (het onderwijs):** [ti.ku.'sar] *PF* zn. *tikusar* (afgeleid van **kar** *onderwijzen*)
- onderzoek:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* zn. *tɪstɛftxaw* (afgeleid van **stɛftxaw** *onderzoeken*)
- onderzoek:** [ti.'laŋ] *PF* zn. *tilang* (afgeleid van **lang** *onderzoeken, verkennen*)
- onderzoeken:** [st.ɛ.'ft'aw] *PF* wwo. *stɛftxaw*
- onderzoeken, verkennen:** [l.aŋ] *PF* wwo. *lang*
- onderzoeker:** [ti.fti'.a.tu] *PF* zn. *tiftiatu* (afgeleid van **tiftia** *onderzoeken*)
- ondeugd:** ['sti.wi.si.ju] *PF* zn. *stiwisiyu* (afgeleid van **stiw** *kattekwaad*)
- ondeugend:** ['sti.wi.ŋaʔ] *PF* bn. *stiwinga'* (sam. van **stiw** *kattekwaad* en **nga'** *bevatten*)
- ondeugend zijn, kattekwaad uithalen:** ['sti.wi s-i] *PF* wwn. *stiw si* (afgeleid van **stiw** *kattekwaad*)
- ondiep (fysiek):** [fɛŋ] *PF* bn. *reng* nvm.
- ondoordringbaar maken, verzegelen:** [fj.ɛl] *PF* wwo. *fjel*
- oneerlijk, onjuist, fout, onterecht:** [kɛm.'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van **ke** *niet* en **müiä** *eerlijk, goed, terecht*)
- oneerlijkheid, onrecht:** [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* zn. *tikemwiä* (afgeleid van **kemwiä** *oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)
- oneindig, ontelbaar:** [kɛ.t̪suk.'ti.am] *PF* bn. *ketsuktiam* (afgeleid van **ketsuk-** *niet kunnen* en **tiam** *tellen*)
- oneindig, voor altijd:** [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* bw. *nɪt'iluke* (sam. van **tɪ'i'a** *einde, conclusie* en **luke** *zonder*)
- ongeduldig:** [ni.kɛm.'wej.pɛj] *PF* bw. *nɪkɛmwɛypey* (afgeleid van **ke** *niet* en **lemwɛypey** *geduldig*)
- ongeduldig:** [kɛ.lɛm.'wej.pɛj] *PF* bn. *kelɛmwɛypey* (afgeleid van **ke** *niet* en **lemwɛypey** *geduldig*)
- ongehaast:** [lɛ.'t'i.lu.kɛ] *PF* bn. *letxiluke* (sam. van **tɪ** *haast* en **luke** *zonder*)
- ongehaast, kalm:** [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* bw. *nɪtxiluke* (sam. van **tɪ** *haast* en **luke** *zonder*)
- ongeluk:** ['fɛ.kɛm] *PF* zn. *fekem* (sam. van **fe'** *slecht* en **kem** *actie*)
- ongeluk-aantrekkelijk, onhandig:** [pi.'saw] *PF* bn. *pɪsaw*
- ongelukkig, ongunstig:** ['kɛt.tɪpʷ] *PF* bn. *ketrip* (afgeleid van **etrip** *gunstig, voorspoedig*)
- ongelukkig, van streek, 'Wat erg!':** [kɛ.'ft'o] *PF* bn., tw. *keftxo*
- ongeorganiseerd, chaotisch, rommelig, puinhoop:** ['vɛl.ke] *PF* bn. *velke* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **luke** *zonder*)
- ongepast, lawaai, een excessief, onnodig, onverwachts of ontstellend geluid:** [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van **hawng** *overloed* en **pam** *geluid*)
- ongeveer ronde gesloten vorm, ring, ovaal:** [ko.ʔon] *PF* zn. *ko'on* (afgeleid van **koum** *rond, gebogen* en **'on** *vorm*)
- ongeveer, min of meer, enigszins, ja en nee:** [sran.'kɛ.hɛ] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van **srane** *ja* en **kehe** *nee*)
- ongeveer, ruwweg:** [wum] *PF* bw. *wum*
- ongewoon:** [kɛl.'tr.tr] *PF* bn. *keltrrrtr* (afgeleid van **ke** *niet* en **letrrrtr** *gewoon*)
- ongezond (fysiek):** [kɛl.fpom.'tokʷ] *PF* bn. *kelfpomtokx* (sam. van **ke** *niet* en **fpomtokx** *gezondheid (fysiek)*) avm.
- ongezond (fysiek):** [kɛ.fpom.'tokʷ.ŋaʔ] *PF* bn. *kelfpomtokxnga'* (sam. van **ke** *niet* en **fpom-**

- toknga'** gezond (fysiek) nvm.
- ongezond (mentaal):** [kɛl.fɔm.'ron] *PF* bn. *kelfpomron* (sam. van **ke** niet en **lefpomron** gezond (mentaal)) avm.
- ongezond (mentaal):** [kɛ.fɔm.'ro.ŋaʔ] *PF* bn. *kɛfpomronga'* (sam. van **ke** niet en **fpomronga'** gezond (mentaal)) nvm.
- ongunstig, ongelukkig:** [kɛt.rɪpʔ] *PF* bn. *ketrip* (afgeleid van **etrip** gunstig, voorspoedig)
- onhandig, ongeluk-aantrekkelijk:** [pɪ.'saw] *PF* bn. *pisaw*
- onhandigheid:** [tɪp.'saw] *PF* zn. *tipsaw* (afgeleid van **pisaw** onhandig)
- onheil, schade:** [k'u] *PF* zn. *kxu*
- onjuist, oneerlijk, fout, onterecht:** [kɛm.'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van **ke** niet en **muiä** eerlijk, goed, terecht)
- onmiddellijk, nu meteen:** [p'i.'sɛtʔ] *PF* bw. *pxiset* (sam. van **set** nu en **pxi** scherp)
- onmogelijk:** [kɛl.'tsun] *PF* bn. *keltsun* (sam. van **ke** niet en **tsun** kunnen)
- onnodig:** [kɛl.'kin] *PF* bn. *kelkin*
- onnodig:** [ni.kɛl.'kin] *PF* bw. *nikelkin* (afgeleid van **kelkin** onnodig)
- onnodig, lawaai, een excessief, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid:** [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van **hawng** overvloed en **pam** geluid)
- onopmerkzaamheid, gebrek aan besef:** [tik.'tse.ri] *PF* zn. *tiktseri* (afgeleid van **tseri** besef, opwerkzaamheid)
- onplezierig voor de zintuigen, luid:** [væʔ] *PF* bn. *vä'*
- onprettig, onverkwikkelijk:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* bn. *lewäte* (afgeleid van **wäte** redetwisten)
- onprettig, onverkwikkelijk:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* bw. *nüwäte* (afgeleid van **wäte** redetwisten)
- onrecht, oneerlijkheid:** [tɪ.kɛm.'wi.æ] *PF* zn. *tikemwiä* (afgeleid van **kemwiä** oneerlijk, onjuist, fout, onterecht)
- onregelmatig, random:** [rɛ.nul.kɛ] *PF* bn. *renulke* (afgeleid van **renu** patroon en **luke** zonder)
- ons (inclusief), wij:** [aj.'wɛŋ] *PF* vn. *ayoeng* (afgeleid van **oe** ik) (**ayoenga-** basis voor achtervoegsels)
- onsmakelijk:** [t'a.'væʔ] *PF* bn. *txavä'* (afgeleid van **txan** veel en **vä'** onaangenaam voor de zintuigen)
- ontelbaar, oneindig:** [kɛ.'tsuk.'ti.am] *PF* bn. *ketsuktiam* (afgeleid van **ketsuk-** niet kunnen en **tiam** tellen)
- onterecht, oneerlijk, onjuist, fout:** [kɛm.'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van **ke** niet en **muiä** eerlijk, goed, terecht)
- ontmoeting, vergadering:** [ul.'t'a] *PF* zn. *ultxa*
- ontploffen:** [p'.oɔ] *PF* wwn. *pxor*
- ontsnappen, vluchten:** [h.i.fw.o] *PF* wwn. *hifwo*
- ontspannen:** [sj.oɔ] *PF* wwn. *syor*
- ontspanning:** [tɪ.'sjor] *PF* zn. *tisyor* (afgeleid van **syor** ontspannen)
- ontvangen:** [t.ɛl] *PF* wwo. *tel*
- ontwerp (het doen, het ontwerpen):** [tɪ.'re.ŋopʔ] *PF* zn. *tirengop* (afgeleid van **rengop** ontwerpen)
- ontwerp (specifiek geval):** [sæ.'re.ŋopʔ] *PF* zn. *särengop* (afgeleid van **rengop** ontwerpen)
- ontwerpen:** [rɛ.ŋ.opʔ] *PF* wwo. *rengop* (sam. van **renu** patroon en **ngop** creëren)
- ontwerpen:** [ʔo.ŋ.opʔ] *PF* wwo. *'ongop* (sam. van **'on** vorm en **ngop** creëren)
- ontwerper:** [ʔo.ŋop.ju] *PF* zn. *'ongopyu* (afgeleid van **'ongop** ontwerp)
- onveranderd, natuurlijk, puur:** [ni.'jɪ] *PF* bw. *nüyrr* (afgeleid van **yrr** natuurlijk)
- onvergetelijk:** [kɛ.'tsuk.'tswaʔ] *PF* bn. *ketsuktswa'* (afgeleid van **ketsuk-** niet mogelijk zijn om en **tswa'** vergeten)
- onverkwikkelijk, onprettig:** [lɛ.wæ.'tɛ] *PF* bn. *lewäte* (afgeleid van **wäte** redetwisten)
- onverkwikkelijk, onprettig:** [ni.wæ.'tɛ] *PF* bw. *nüwäte* (afgeleid van **wäte** redetwisten)
- onverwacht, benieuwd zijn, vreemd:** [h.ɛkʔ] *PF* wwn. *hek*
- onverwachts of ontstellend geluid, lawaai, een excessief, onnodig, ongepast:** [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van **hawng** overvloed en **pam** geluid)
- onvolwassen, als een kind:** [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* bw. *nü'eveng* (afgeleid van **'eveng** kind)
- onwaar, vals:** [tslɛŋ] *PF* bn. *tsleng*
- onweer, donder:** [ʔɪ.p'om] *PF* zn. *'rrpxom*
- oog:** [na.ri] *PF* zn. *nari*
- ook:** [ni.'tɛŋ] *PF* bw. *nüteng* (afgeleid van **teng** gelijk, hetzelfde)

- ook als metafoor: geen waarde hebbend, leeg:** [mɛkʷ] *PF* bn. *mek*
- ook, alsmede, tegelijk met:** [kopʷ] *PF* bw. *kop*
- ook, hetzelfde als (gelijke actie):** [ni.ʰtɛŋ.fja] *PF* bw. *nitengfya* (afgeleid van *tengfya als, dezelfde manier als (vw.)*)
- ook, overdreven:** [ni.ʰhawŋ] *PF* bw. *nihawŋ* (afgeleid van *hawŋ overvloedig*)
- oor:** [ʰmik.jun] *JC* zn. *mikyun*
- oorbel:** [ʰmik.tsaŋ] *PF* zn. *miktsang* (sam. van *mikyun oor* en *tsang piercing*)
- oorlog:** [tsam] *PF* zn. *tsam*
- oorlogs-beschrijving:** [ʰtsa.mo.pin] *PF* zn. *tsamopin* (sam. van *tsam oorlog* en *'opin kleur*)
- oorlogsgroep:** [ʰtsam.po.ŋu] *PF* zn. *tsampongu* (sam. van *tsam oorlog* en *pongu groep*)
- oorlogsgroep, squadron, militaire clan:** [ʰwɛm.po.ŋu] *PF* zn. *wempongu* (sam. van *wem vecht* en *pongu groep*)
- oorlogskreet:** [i.ʰɛj] *LA* tw. *iley*
- oorlogswapen:** [ʰtsam.sæ.ʔo] *PF* zn. *tsamsä'o* (sam. van *tsam oorlog* en *sä'o gereedschap*)
- oorsprong, bron:** [tsim] *PF* zn. *tsim*
- oorspronkelijk, als begin:** [ni.ʰsŋæ.ʔi] *PF* bw. *nisngä'i* (afgeleid van *sngä'i begin*)
- oorzaak:** [o.ʰɛjkʷ] *PF* zn. *oeyk*
- op:** [sim] *PF* adp. *sin-*
- op (locatief):** [ro] *PF* adp. *ro+*
- op de grond liggen:** [kl.ʰt'·aj] *PF* wwn. *kltxay* (sam. van *klkte grond* en *txay plat liggen*)
- op de tijd dat, wanneer:** [ʰkr.a] *PF* vw. *krra* (afgeleid van *krr tijd*)
- op deze manier, zoals dit:** [fi.ʰfja] *PF* bw. *fifya* (afgeleid van *fya'o pad*)
- op die manier, zo:** [ʰtsa.ʰfja] *PF* bw. *tsafya* (sam. van *tsa- die* en *fya'o manier*)
- op die tijd, toen:** [ʰtsa.ʰkr] *PF* bw. *tsakrr* (afgeleid van *tsa- dat* en *krr tijd*)
- op een afstand, ver weg:** [a.ʰlim] *PF* bw. *alim* (afgeleid van *lim ver, ver zijn*)
- op een manier:** [ni.ʰfja.ʔo] *PF* bw. *nifya'o* (afgeleid van *fya'o wijze*)
- op een manier alsof iemand's leven op het spel staat:** [nɛm.ʰtɛj] *PF* bw., tw. *nemrey* (afgeleid van *emrey overleven*)
- op een matige/gemiddelde wijze:** [nik.ʰsran] *PF* bw. *niksran* (afgeleid van *kesran matig*)
- op een originele manier, origineel:** [ni.ʰtsim] *PF* bw. *nitsim* (afgeleid van *tsim bron*)
- op een plezierige manier:** [ni.ʰʔoʔ] *PF* bw. *nì'o'* (afgeleid van *'o' opwindend*)
- op een slimme manier, intelligent:** [ni.ʰka.nu] *PF* bw. *nikanu* (afgeleid van *kanu slim*)
- op een teleurstellende wijze:** [ni.ʰjɛw.la] *PF* bw. *nìyewla* (afgeleid van *yewla teleurstelling*)
- op elke manier:** [ʰfra.fja] *PF* bw. *frafya* (sam. van *fra'u alles* en *fya'o manier*)
- op gelijk niveau, gelijk:** [ni.ʰʔɛŋ] *PF* bw. *nì'eng* (afgeleid van *'engeng niveau*)
- op gezamenlijke wijze, gezamenlijk:** [ni.ʰj] *PF* bw. *nìyll* (afgeleid van *yll gezamenlijk*)
- op haastige wijze, gehaast:** [ni.ʰt'i] *PF* bw. *nìtxi* (afgeleid van *txi haast*)
- op intuïtie ageren, een gegronde gok doen:** [ni.ʰʔɛn] *PF* bw. *nì'en* (afgeleid van *'en raden*)
- op, in:** [mi] *PF* adp. *mì+*
- opbergen, wegstoppen:** [n.opʰ] *PF* wwo. *nopx*
- open of grenzeloos gebied, ruimte:** [ŋipʷ] *PF* zn. *ngip*
- open terrein, veld:** [ʰt'a.jo] *PF* zn. *txayo*
- open, helder (voor wolkenloze hemel):** [pi.ʰakʷ] *PF* bn. *piak*
- openbaren, voortbrengen (letterlijk, en als metafoor):** [ʰk.u.l.atʷ] *PF* wwo. *kulat*
- openen:** [pi.ʰakʷ s·i] *PF* wwn. *piak si* (afgeleid van *piak open*)
- opening, breuk:** [ʰmɛk.tɛŋ] *PF* zn. *mektseng* (sam. van *mek leeg* en *tseng plaats*)
- opgaan in (spiritueel):** [ʰʔ.i.·a] *PF* wwn. *'ia*
- opgelegd vereiste, plicht, verplichting:** [ʰtsɔn] *PF* zn. *tsɔn*
- opgeven, overgeven, verslagen zijn:** [ʰv.ɛ.l.ɛkʷ] *PF* wwn. *velek*
- opgewonden zijn over, enthousiast zijn over:** [ʰs.oʔ.h.a] *PF* wwo. *so'ha* (Noot: enthousiast zijn is altijd overgankelijk in Na'vi -PF)
- opgraven:** [kl.ʰk.u.l.atʷ] *PF* wwo. *klkukat*
- opmerken:** [ʰts.ɛ.r.i] *PF* wwo. *tseri*
- opmerksaamheid, besef:** [ti.ʰtsɛ.r.i] *PF* zn. *tìtseri* (afgeleid van *tseri opmerken*)
- opnieuw:** [ni.ʰmun] *PF* bw. *nìmun*
- oppakken, optillen:** [ʰk'·ɛl.t.ɛkʷ] *PF* wwo. *kxeltek*

- opperhoofd:** [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC zn. olo'eyktan* (sam. van **olo'** *stam* en **eyktan** *leider*)
- oppervlak:** [jo] *PF zn. yo*
- opponent, tegenstander:** ['wæ.tu] *PF zn. wätu* (afgeleid van **wä-** *tegen*)
- opschieten:** ['win sæ.'p.i] *PF wwn. win säpi* (sam. van **win** *snel* en **s«äp»i** *doen* (*wederkerend*))
- opsporen, volgen:** [s.ut'] *PF wwo. sutx*
- opstijgen, lanceren:** [ja.'w.o] *PF wwn. yawo* (sam. van **ya** *lucht* en **wo** *reiken naar*)
- optillen, oppakken:** ['k'.ɛl.t.ɛk] *PF wwo. kxeltek*
- optimaal, best:** [ni.'swɛj] *PF bw. niswey* (afgeleid van **swey** *best*)
- opwindend, wat plezier brengt:** [ʔoʔ] *PF bn. 'o'*
- opwinding, plezier:** [ti.'ʔoʔ] *PF zn. ti'o'* (afgeleid van **'o'** *opwindend*)
- opzuigen:** [tsw.ik'] *PF wwo. tswik*
- oranje ("vuur tun"):** [t'ɛp.tun] *PF bn. txeptun* (sam. van **txep** *vuur* en **tun** *rood, oranje*)
- oranje, rood:** [tun.pin] *PF zn. tumpin* (sam. van **tun** *rood, oranje* en **'opin** *kleur*)
- oranje, rood:** [tun] *PF bn. tun*
- orator, (publieke) spreker:** [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF zn. ftxuli'uyu* (afgeleid van **ftxuli'u** *oreren, toespraak houden*)
- orde (tegenover wanorde of chaos), organisatie:** ['vɛ.ʔo] *PF zn. ve'o*
- oreren, een toespraak houden:** [ft'u.'li.ʔu] *PF wwn. ftxuli'u* (sam. van **täftxu** *weven* en **li'u** *woord*)
- organisatie, orde (tegenover wanorde of chaos):** ['vɛ.ʔo] *PF zn. ve'o*
- organiseren, in orde brengen:** [vɛ.zɛj.'ko] *PF wwo. vezeyko* (afgeleid van **vezo** *in orde zijn*)
- origineel, eerste in een serie:** [lɛ.'sɲæ.ʔi] *PF bn. lesngä'i* (afgeleid van **sngä'i** *begin*)
- origineel, op een originele manier:** [ni.'tsim] *PF bw. nitsim* (afgeleid van **tsim** *bron*)
- origineel, uniek, niet van een andere bron genomen:** [lɛ.'tsim] *PF bn. letsim* (afgeleid van **tsim** *bron*)
- oud (tegenovergestelde van mip):** [lal] *PF bn. lal nvm.*
- oud persoon:** ['ko.ak.tu] *PF zn. koaktu* (afgeleid van **koak** *oud, op leeftijd*)
- oud, hoge leeftijd (voor levende dingen):** ['ko.ak'] *PF bn. koak*
- oud, van voorheen:** ['spu.win] *PF bn. spuwin nvm.*
- oude man:** ['ko.ak.tan] *PF zn. koaktan* (afgeleid van **koak** *oud, op leeftijd*)
- oude vrouw:** ['ko.ak.tɛ] *PF zn. koakte* (afgeleid van **koak** *oud, op leeftijd*)
- ouder of ouders:** ['saʔ.ɛɛm] *PF zn. sa'sem* (afgeleid van **sa'nok** *moeder* en **sempul** *vader*)
- ovaal, ring, ongeveer ronde gesloten vorm:** ['ko.ʔon] *PF zn. ko'on* (afgeleid van **koum** *rond, gebogen* en **'on** *vorm*)
- over drie dagen:** [p'ɛ.sɾ.'aj] *PF zn., bw. pxesrray* (afgeleid van **trr** *dag*)
- over een seconde, zo meteen:** [p'i.swaw.'aj] *PF bw. pxiswaway* (sam. van **swaw** *moment* en **ay** *toekomstige tijd*)
- over twee dagen, overmorgen:** [mɛ.sɾ.'aj] *PF zn., bw. mesrray* (afgeleid van **trr** *dag*)
- over, betreffende:** [tɛ.'ri] *PF adp. teri-*
- over, boven:** ['i.o] *PF adp. io-*
- overall:** ['fra.tɛɛɲ] *PF bw. fratseng* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- overdadig:** [lɛ.'hawŋ] *PF bn. lehawng* (afgeleid van **hawng** *overweldigend veel*)
- overdreven, ook:** [ni.'hawŋ] *PF bw. nihawng* (afgeleid van **hawng** *overvloedig*)
- overgeven, opgeven, verslagen zijn:** ['v.ɛ.l.ɛk'] *PF wwn. velek*
- overheen, volledig bedekkend:** [ka] *PF adp. ka-*
- overleven:** [ɛm.'f.ɛj] *PF wwn. emrey*
- overleven:** [tɛm.'fɛj] *PF zn. temrey* (afgeleid van **emrey** *overleven*)
- overlevende (b.v. leden van een groep waarvan enkele zijn gestorven):** [lɛm.'fɛj] *PF bn. lemrey* (afgeleid van **emrey** *overleven*)
- overmorgen, over twee dagen:** [mɛ.sɾ.'aj] *PF zn., bw. mesrray* (afgeleid van **trr** *dag*)
- oversteekplaats, voorde:** [ɛm.'kæ.fja] *PF zn. emkäfya* (afgeleid van **emkä** *oversteken* en **fya'o** *pad*)
- oversteken, kruisen:** [ɛm.'k.æ] *PF wwo. emkä* (afgeleid van **emza'u** *halen, overwinnen* en **kä** *gaan*)
- overstroming:** [la.maj.'t'a] *PF zn. lamaytxa*
- overtuigd, zeker:** [am.'ʔa.kɛ] *PF bn. am'ake* (sam. van **am'a** *twijfel* en **ke** *niet*)

overtuigd, zeker: [nam.'ʔa.ke] *PF* bw. *nam'ake*
(afgeleid van *am'ake* *overtuigd*)

overvloed: [hawŋ] *PF* zn. *hawng*

P

(post-positioneel ongebonden hulpwerkwoord) *doen, maken* : [s'i] *PF* si afleidend toevoegsel

(publieke) **spreker, orator:** [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* zn. *ftxuli'uyu* (afgeleid van *ftxuli'u* *oreren, toespraak houden*)

paal, staaf: [swɛkʰ] *PF* zn. *swek*

paar: ['mun.sna] *PF* zn. *munsna* (afgeleid van *mune* *twee* en *sna'o* *set, groep*)

paars, violet, magenta: ['ʔom.pin] *PF* zn. *'om-pin* (afgeleid van *'om* *paars*)

paars, violet, magenta: [ʔom] *PF* bn. *'om*

pad, wijze, manier: ['fja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*

paddenstoel, schimmel: [sp'am] *PF* zn. *spxam*

pan, ketel: ['hu.ru] *PF* zn. *huru*

papa: ['sem.pu] *PF* zn. *sempu* (aanhankelijke vorm van *sempul* *vader*)

paren (met iemand): [mun.'t'a 's-i] *PF* wwn. *muntxa si* (afgeleid van *muntxa* *paren*)

paren, huwelijk: [ti.mun.'t'a] *PF* zn. *t̄muntxa* (afgeleid van *muntxa* *gepaard, gekoppeld*)

pas op!, kijk uit: ['na.ri s-i] *PF* wwn. *nari si* (afgeleid van *nari* *eye*)

passen, aanvullen, verbeteren: [h'aʔ] *PF* wwn. *ha'*

passie: [ti.'ft'a.vaŋ] *PF* zn. *tiftxavang* (afgeleid van *ftxavang* *gepassioneerd*)

patroon: ['re.nu] *PF* zn. *renu*

pauze, korte rust of ontspanning: [ti.'sjor.ʔsɔpʰ] *PF* zn. *tisyortsyip* (afgeleid van *syor* *ontspannen*)

pellen: ['fk.a.r.utʰ] *PF* ww. *fkarut*

pen, potlood, lett. schrijfstok": [pam.'rel.vul] zn. *pamrelvul* (sam. van *pamrel* *geschrift* en *vul tak* (*van een boom*))

pen, potlood, lett. schrijfstok"(korte vorm van pamrelvul): ['rel.vul] *PF* zn. *relvul*

pendule-trom: [wok.'a.u] *JC,PF* zn. *wokau* (sam. van *wok* *luid* en *au* *trom*)

per ongeluk, onbedoeld: [nit.'kan.lu.ke] *PF* bw. *nitkanluke* (sam. van *nitkan* *met opzet* en *luke* *zonder*)

overwinnen, verslagen in gevecht: [l.æ.'t'ajŋ] *PF* wwo. *lätxayn*

overwinning, zege: [ti.jo'raʔ] *PF* zn. *t̄iyora'* (afgeleid van *yora'* *winnen*)

per ongeluk, per toeval: [ni.'sjaj.vi] *PF* bw. *n̄isyayvi* (afgeleid van *syayvi* *geluk*)

per toeval, per ongeluk: [ni.'sjaj.vi] *PF* bw. *n̄isyayvi* (afgeleid van *syayvi* *geluk*)

perfect zijn, foutloos zijn: [j'oʔʰ] *PF* wwsn. *yo'*

perfect, foutloos: [ni.'joʔʰ] *PF* bw. *n̄iy'o'* (afgeleid van *yo'* *perfect zijn*)

perfectie: [ti.'joʔʰ] *PF* zn. *t̄iy'o'* (afgeleid van *yo'* *perfect zijn*)

periode van depressie, periode van lijden: [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* zn. *sängä'an* (afgeleid van *ngä'an* *mentaal of emotioneel lijden*)

periode van lijden, periode van depressie: [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* zn. *sängä'an* (afgeleid van *ngä'an* *mentaal of emotioneel lijden*)

persoon: ['tu.tɛ] *PF* zn. *tute*

persoon die gemist wordt: ['lom.tu] *PF* zn. *lomtu* (afgeleid van *lom* *missend, vermist*)

persoonlijk belangrijk, significant: [t'an.wa.'wɛ] *PF* bn. *txanwawe* (sam. van *txan* *veel* en *wawe* *betekenis, belang*)

persoonlijk belangrijke of geliefde plaats, Heimat (Duits): [t'an.'wɛ.tɛŋ] *PF* zn. *txanwetseng* (afgeleid van *txanwawe(a)* *persoonlijk belangrijk, significant* en *tseng* *plaats*)

persoonlijk), steun (emotioneel, sociaal: [ti.'slan] *PF* zn. *t̄islan* (afgeleid van *slan* *steunen*) avm.

persoonlijke ruimte om zich in terug te trekken: ['sno.mo] *PF* zn. *sno* (sam. van *sno* *zijn/haar eigen* en *mo* *ruimte*)

persoonlijke stijl, aanwezigheid: ['sno.lupʰ] *PF* zn. *snolup* (sam. van *sno* *zelf* en *lupra* *stijl*)

piercing: [tsaŋ] *PF* zn. *tsang*

pijl: [swi.'zaw] *PF* zn. *swizaw*

pijl en boog: ['tsko swi.'zaw] *PF* zn. *tsko swizaw* (sam. van *tsko* *boog* en *swizaw* *pijl*)

pijlkoker (bevestigd aan ikran-zadel): [swi.'zaw.se.na] *PF* zn. *swizawsena* (sam. van *swizaw* *pijl* en *sähena* *drager*)

- pijn:** [ti.'sɾaw] *PF* zn. *tɪsɾaw* (afgeleid van *sɾaw* *pijnlijk*)
- pijn doen (iets of iemand):** [ti.'sɾaw sɛj.'k·i] *PF* WWO. *tɪsɾaw seyki* (sam. van *tɪsɾaw pijn* en *s«eyk»i maken*)
- pijn hebben, pijnlijk zijn:** [ti.'sɾaw 's·i] *PF* WVN. *tɪsɾaw si* (afgeleid van *tɪsɾaw pijn*)
- pijnlijk:** [sɾaw] *PF* bn. *sɾaw*
- pijnlijk zijn, pijn hebben:** [ti.'sɾaw 's·i] *PF* WVN. *tɪsɾaw si* (afgeleid van *tɪsɾaw pijn*)
- plaats:** [ʔsɛŋ(ɛ)] *PF* zn. *tsɛŋ(e)*
- plaats in het midden, middelpunt:** [k'am.tɛŋ] *PF* zn. *kxamtsɛŋ* (sam. van *kxam midden* en *tsɛŋ plaats*)
- plaats waar, waar:** [ʔsɛ.ŋa] *PF* VW. *tsɛŋa* (afgeleid van *tsɛŋ plaats*)
- plaatsen, neerzetten:** [j·ɛm] *PF* WWO. *yem*
- plan, voorbereidingen:** [ti.'hawl] *PF* zn. *tɪhawl* (afgeleid van *hawl voorbereiden*)
- plank, rek:** [ʔʃan.ji] *PF* zn. *fyanyì* (sam. van *fy-an constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en *yì plank, trede, rand, niveau*)
- plank, trede, rand, niveau:** [ji] *PF* zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)
- plant:** [ʔɛ.w] *PF* zn. *'ewll*
- plas, poel:** [ʔo.ra.tɕjɪpʔ] *PF* zn. *'oratsyɪp* (afgeleid van *'ora meer*)
- plat liggen, horizontaal zijn:** [t'·aj] *PF* WVN. *txay*
- plek waar vuur brandt of heeft gebrand:** [t'ɛp.tɕɛŋ] *PF* zn. *txɛptsɛŋ* (sam. van *txɛp vuur* en *tsɛŋ plaats*)
- plezier:** [ti.'pɾ.tɛʔ] *PF* zn. *tɪprɾte'* (afgeleid van *prɾte' plezierig*)
- plezier brengen, prettig of leuk zijn:** [s·u.n·u] *PF* WVN. *sunu*
- plezier, opwindning:** [ti.'ʔoʔ] *PF* zn. *tì'o'* (afgeleid van *'o' opwindend*)
- plezierig (van een activiteit):** [pɾ.tɛʔ] *PF* bn. *prɾte'*
- plezierig zijn:** [z·aw.'pɾ.tɛʔ] *PF* WVN. *zawprɾte'* (afgeleid van *za'u komen* en *prɾte' plezierig*)
- plezierig, aangenaam (fysiek, sexueel):** [mo.'wan] *PF* bn. *mowan*
- plezierig, blij, vredig, aangenaam:** [lɛ.'fpom] *PF* bn. *lefpom* (afgeleid van *fpom blijheid, vrede*) nvm.
- plezierige activiteit, hobby:** [sæ.'su.lɪn] *PF* zn. *säsulɪn* (afgeleid van *sulɪn bezig zijn (positief)*)
- plezierige geur van nabij stromend water, regen, natte vegetatie:** [so.'sul] *PF* bn. *sosul*
- plicht, verplichting, opgelegd vereiste:** [tson] *PF* zn. *tson*
- plichtig, als een verplichting:** [ni.'tson] *PF* bw. *nɪtson* (afgeleid van *tson plicht*)
- plotse schok:** [ʔa.sapʔ] *PF* zn. *'asap*
- plotseling, zonder waarschuwing:** [tsik] *PF* bw. *tsik*
- poel, plas:** [ʔo.ra.tɕjɪpʔ] *PF* zn. *'oratsyɪp* (afgeleid van *'ora meer*)
- poging:** [ti.'fmi] *PF* zn. *tɪfmi* (afgeleid van *fmi proberen*)
- poging:** [sæ.'fmi] *PF* zn. *säfmi* (afgeleid van *fmi proberen*)
- poncho, cape, sjaal:** [ʔa.fɛ] *PF* zn. *'are*
- positie:** [kɪ.tɕɛŋ] *PF* zn. *klɪtsɛŋ* (afgeleid van *tsɛŋ plaats*)
- post script, toevoeging:** [ti.'suŋ] *LN* zn. *tɪsung* (afgeleid van *sung toevoegen*)
- potlood, lett. "houten schrijfstok":** [pam.'rel.vul le.'rɪn] *PF* zn. *pamrelvul lerɪn* (sam. van *pamrelvul pen, potlood* en *lerɪn houten, van hout*)
- potlood, pen, lett. schrijfstok:** [pam.'rel.vul] *PF* zn. *pamrelvul* (sam. van *pamrel geschrift* en *vul tak (van een boom)*)
- potlood, pen, lett. schrijfstok (korte vorm van pamrelvul):** [rel.vul] *PF* zn. *relvul*
- praatje, kleine conversatie:** [ti.pæŋ.'k'o.tɕjɪpʔ] *PF* zn. *tɪpæŋkxotsyɪp* (afgeleid van *tɪpæŋkxo conversatie*)
- praten over, iets zeggen/uitweiden over:** [l·awkʔ] *PF* WWO. *lawk*
- praten, een gesprek voeren:** [p·æŋ.'k'·o] *PF* zn. *pæŋkxo(F)*
- precies, fijn, gedetailleerd (van dingen):** [hi.'no] *PF* bn. *hìno*
- precies, specifiek:** [ni.'p'i] *PF* bw. *nìpxi* (afgeleid van *pxi scherp*)
- precisie, diepgaandheid, gedetailleerdheid:** [ti.'no] *PF* zn. *tìno*

prefix: [ʼɛ.o.li.ʔu.vi] *PF* zn. *eoli'uvi* (afgeleid van *eo-* voor en *li'u* woord)

prettig of leuk zijn, plezier brengen: [ʼs.u.n.u] *PF* wwn. *sunu*

primaire rol in de gemeenschap, bezigheid: [ʼt'in.tm] *PF* zn. *txintin* (sam. van *txin* hoofdzaak en *tin* activiteit die je bezig houdt)

primaire, eerste: [ʼt'in] *PF* bn. *txin*

proberen: [fm.i] *PF* wwm. *fmi* (met de subjunctief)

probleem, moeilijkheid: [ti.'ŋæ.zikʷ] *PF* zn. *tìngäzìk* (afgeleid van *ngäzìk* moeilijk)

procedure, systeem, proces, benadering: [ʼvɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van *ve'o* orde, organisatie en *fya'o* wijze, manier)

proces, systeem, procedure, benadering: [ʼvɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van *ve'o* orde, organisatie en *fya'o* wijze, manier)

produceren, maken: [slɛj.'k.u] *PF* wwo. *sleyku* (afgeleid van *slu* worden en «*eyk*» causatief invoegsel)

proef, test: [ti.'fmɛ.tokʷ] *PF* zn. *tifmetok* (afgeleid van *fmetok* testen)

proefdraaien, proeven, uitproberen, evalueren, testen: [m.'ajʔ] *PF* wwm. *may'*

proeven: [t.ɪŋ ft'i] *PF* wwn. *tìng ftxì* (afgeleid van *tìng* geven en *ftxi* tong)

proeven (niet doelbewust): [ʼɛw.k.u] *PF* wwo. *ewku*

proeven, uitproberen, evalueren, testen, proefdraaien: [m.'ajʔ] *PF* wwm. *may'*

R

raadsel, mysterie: [ʼiŋ.jɛn.tsim] *PF* zn. *ingyentsim* (sam. van *ingyen* gevoel van mysterie en *tsim* bron)

raken, slaan, treffen: [ʼt.a.k.ukʷ] *PF* wwo. *takuk*

rand, hoek, limiet, grens, einde: [t'ɛw] *PF* zn. *txew*

rand, plank, trede, niveau: [ji] *PF* zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)

random, onregelmatig: [ʼrɛ.nul.kɛ] *PF* bn. *renulke* (afgeleid van *renu* patroon en *luke* zonder)

profetie: [ti.'sɛ.ɛ.ʔa] *PF* zn. *tìsresè'a* (afgeleid van *sresè'a* voorspellen)

project, werkstuk: [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* zn. *tìkangkemvi* (afgeleid van *tìkangkem* werk)

prooi, waarop gejaagd wordt: [smar] *PF* zn. *smar*

protest, protesteren (abstract concept): [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *tileymkem* (afgeleid van *leymkem* protesteren)

protest, een moment van protesteren: [sæ.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *säleymkem* (afgeleid van *leymkem* protesteren)

protesteren: [l.ɛjm.'kɛm] *PF* wwn. *leymkem* (sam. van *leym* roepen, (uit)schreeuwen en *kemwiä* oneerlijk, onjuist, fout, onterecht)

protesteren (abstract concept), protest: [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *tileymkem* (afgeleid van *leymkem* protesteren)

Proxima Centauri (informeel), Alpha Centauri C: [ʼsnɾ.tʃjipʷ] *PF* zn. *Snrrtsyìp* (afgeleid van *Tawsnrrtsyìp* Alpha Centauri C)

Proxima Centauri, Alpha Centauri C: [taw.'snɾ.tʃjipʷ] *PF* zn. *Tawsnrrtsyìp* (afgeleid van *taw* lucht en *sänrr* lichtbron)

puinhoop, chaotisch, rommelig, ongeorganiseerd: [ʼvɛl.kɛ] *PF* bn. *velke* (sam. van *ve'o* orde, organisatie en *luke* zonder)

punt van afwijking, vork, vertakking: [jakʷ] *PF* zn. *yak*

puur, natuurlijk, onveranderd: [ni.'jɾ] *PF* bw. *nìyrr* (afgeleid van *yrr* natuurlijk)

recent: [sokʷ] *PF* bn. *sok*

recht: [jɛj] *PF* bn. *yey*

recht vooruit, in een rechte lijn: [ni.'jɛj.fja] *PF* bw. *nìyeyfya* (afgeleid van *yeyfya* rechte lijn)

rechte lijn: [jɛj.fja] *PF* zn. *yeyfya* (afgeleid van *yey* recht en *fya'o* pad)

rechterkant: [ʼski.ɛm.pa] *PF* zn. *skiempa* (sam. van *skien* rechts en *pa'o* kant)

rechttop: [ni.'p'im] *PF* bw. *nìpxim* (afgeleid van *pxim* rechttop)

rechttop: [p'im] *PF* bn. *pxim*

rechts (niet links): [ʼski.ɛn] *PF* bn. *skien*

rechtvaardigheid, eerlijkheid: [tim.'wi.æ] *PF* zn. *tìmwìä* (afgeleid van *muiä* eerlijk, fair, juist)

- redden, verdedigen:** [z·oŋ] *PF* WWO. *zong*
- reden:** [lun] *PF* ZN. *lun*
- reden van het argument, bron van dispuut:**
[sæ.wæ.'tɛ] *PF* ZN. *säwäte* (afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
- redetwist, dispuut:** [tɪ.wæ.'tɛ] *PF* ZN. *tîwäte*
(afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
- redetwisten, discussieren:** [wæ.'t·ɛ] *PF* WWO.
wäte
- reeds, al:** [li] *PF* BW. *li*
- reflecteren, imiteren:** ['rɪʔ.ɪf s·i] *PF* WWN. *rî'îr*
si (afgeleid van **rî'îr** *reflectie*)
- reflectie, spiegelbeeld:** ['rɪ.ʔɪf] *PF* ZN. *rî'îr*
- regel, richtlijn:** [ko.'rɛn] *PF* ZN. *koren*
- regelmatig, dagelijks:** [nɪ.'tɾ.tɾ] *PF* BW. *nîtrr-*
trr (afgeleid van **trr** *dag*)
- regen:** ['tom.pa] *PF* ZN. *tompa*
- regen, plezierige geur van nabij stromend water, natte vegetatie:** [so.'sul] *PF* BN. *sosul*
- regendruppel:** ['tom.pi.va] *PF* ZN. *tompîva* (afgeleid van **tompa** *regen* en **ilva** *druppel*)
- reiken naar:** [w·o] *PF* WWO. *wo*
- reis:** [tɪ.'sopʔ] *PF* ZN. *tisop* (afgeleid van **sop** *reis*)
- reizen:** [s·opʔ] *PF* WWN. *sop*
- reiziger:** [sop.ju] *PF* ZN. *sopyu* (afgeleid van **sop** *reizen*)
- rek voor persoonlijke bezittingen:**
[snok.fjan] *PF* ZN. *snokfyan* (sam. van **sno** *hemzelf, haarzelf, hetzelfde* en **kurfyan** *mand of opgehangen rek*)
- rek, plank:** ['fjan.jɪ] *PF* ZN. *fyanyî* (sam. van **fy-an** *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en **yî** *plank, trede, rand, niveau*)
- rek/rooster op de grond (om vlees te roken):**
[mɛr.ki] *PF* ZN. *merki*
- relateren aan, verbinden, een relatie hebben met:** ['t·a.r·ɛ] *PF* WWO. *tare*
- relatie, verbinding:** [sæ.'ta.rɛ] *PF* ZN. *sätare*
(afgeleid van **tare** *verbinden, relateren aan*)
- rennen:** [t·ul] *PF* WWN. *tul*
- repareren, genezen:** [zɛj.'k·o] *PF* WWO. *zeyko*
(afgeleid van **zo** *gezond zijn* en «**eyk**» *causa-tief invoegsel*)
- representeren, voorstellen (oi):** ['k·ɛ.n·oŋ] or
[kɛ.n·oŋ] *PF* WWN. *kenong* (sam. van **ke** *niet* en **nong** *volgen*)
- respect:** [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* ZN. *leioae*
- respect afdwingen, indrukwekkend zijn:**
[r·o.ʔ·a] *PF* WVN. *ro'a*
- respecteren:** [lɛ.i.o.'a.ɛ s·i] *PF* WVN. *leioae si*
(afgeleid van **leioae** *respect*)
- resultaat:** [kum] *PF* ZN. *kum*
- reuk (zintuig):** ['hɛ.fi.t̃swo] *PF* ZN. *hefitswo* (afgeleid van **hefi** *ruiken*)
- richting, koers:** [sa.'lɛw.fja] *PF* ZN. *salewfya* (afgeleid van **salew** *doorgaan* en **fya'o** *pad*)
- richtlijn, regel:** [ko.'rɛn] *PF* ZN. *koren*
- rijden:** ['m·ak.t·o] *PF* WWO. *makto*
- rijk van smaak, hartig, umami:** [fwɑŋ] *PF* BN. *fwang*
- rijm:** [ŋam.pam] *PF* ZN. *ngampam* (sam. van **ngam** *echo* en **pam** *geluid*)
- rijmen:** [ŋam.pam s·i] *PF* WVN. *ngampam si*
(afgeleid van **ngampam** *rijm*)
- rijp, volwassen:** [fjɛjn] *PF* BN. *fyeyn*
- rijpheid, volgroeidheid:** [tɪ.fjɛjn] *PF* ZN. *tifyeyn*
(afgeleid van **fyeyn** *rijp, volgroeid*)
- rillen, trillen, schudden:** [r·i.'k'·i] *PF* WVN. *rikxi*
- ring, ovaal, ongeveer ronde gesloten vorm:**
[ko.ʔon] *PF* ZN. *ko'on* (afgeleid van **koum** *rond, gebogen* en **'on** *vorm*)
- rite, ceremonie, ritueel:** [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ZN. *sä'eoio* (afgeleid van **'eoio** *ceremonieel*)
- ritme:** ['ʔɛ.koŋ] *PF* ZN. *'ekong*
- ritme:** ['ka.to] *PF* ZN. *kato*
- ritueel, ceremonie, rite:** [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* ZN. *sä'eoio* (afgeleid van **'eoio** *ceremonieel*)
- rivier:** [kil.'van] *PF* ZN. *kilvan*
- roep:** [tɪ.'lɛjm] *PF* ZN. *tileym* (afgeleid van **ley** *roepen, (uit)schreeuwen*)
- roep van een slangewolf, gehuil:** [ŋu.waj] *PF*
ZN. *nguway* (afgeleid van **way** *lied*)
- roepen:** [sj·aw] *PF* WVN. *syaw*
- roepen, (uit)schreeuwen:** [l·ɛjm] *PF* WVN. *ley*
- roken (let. rook opzuigen):** [t̃sw·ik'k'ɛ.nɛ.rɪt] *PF,D*
WVN. *tswik kxenerit* (sam. van **tswik** *opzuigen* en **kxener** *rook*)
- rollen:** [ʔ·r.k·o] *PF* WVN. *'rrko*
- rommelig, chaotisch, ongeorganiseerd, puinhoop:** ['vɛl.ke] *PF* BN. *velke* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **luke** *zonder*)
- rond, gebogen:** ['ko.um] *PF* BN. *koum*
- rondom:** [p'aw] *PF* ADP. *pxaw-*

rood ("bloed tun"): [ʔej.paj.tun] *PF* bn. *rey-paytun* (sam. van *reypay* bloed en *tun* rood, *oranje*)
rood, oranje: [ʔtum.pin] *PF* zn. *tumpin* (sam. van *tun* rood, *oranje* en *'opin* kleur)
rood, oranje: [ʔtun] *PF* bn. *tun*
roofdier: [ʔtar.ni.o.ang] *PF* zn. *tarnioang* (sam. van *taron* jagen en *ioang* dier)
rook: [ʔk'ε.nεɛ] *PF* zn. *kxener*
rookplezier overdag, trillende tong (Na'vi idioom): [pɾ.k'εn.tɾ.kɾ] *Skxawng* zn. *prrkx-entrrkr* (van *prte'* plezierig, *kxener* roken, *trr* dag and *krr* tijd)
roteren om een as, draaien: [m.m] *PF* wwn. *m̄in Min ne ft̄arpa* Linksom draaien
rots, steen: [ʔtsk'ε] *PF* zn. *tskxe*
rotswand: [ʔawk'] *PF* zn. *'awkx*
rotten, vergaan, afbreken over tijd: [sn.æm] *PF* wwn. *sn̄am*
rouw: [a.'fpawŋ] *PF* zn. *afpawng*

S

's nachts: [ʔt'on.kr] *PF* bw. *txonkrr* (sam. van *txon* nacht en *krr* tijd)
(samen) als leden van een familie: [ni.so.'a.i.a] *PF* bw. *n̄isoaia* (afgeleid van *soaia* familie)
(samen) als leden van een stam: [ni.o.'loʔ] *PF* bw. *n̄iolo'* (afgeleid van *olo'* stam)
(stuk) informatie: [sæ.'o.mum] *PF* zn. *s̄oim̄um* (afgeleid van *omum* weten)
samen: [ʔaw.si.'tɛŋ] *PF* bw. *'awsiteng* (sam. van *'aw* een en *teng* gelijk, hetzelfde)
samen zijn met: [ʔk.æ.tɛŋ] *PF* wwn. *k̄ateng*
samenkomen, een worden met: [ʔn.a.w.aŋ] *PF* wwn. *n̄awang*
samenvatting: [ʔvur.vi] *PF* zn. *vurvi* (afgeleid van *vur* verhaal)
schade toebrengen: [k'u s.i] *PF* wwn. *kxu si* (afgeleid van *kxu* schade)
schade, onheil: [k'u] *PF* zn. *kxu*
schaduw: [uk'] *PF* zn. *uk* (afgeleid van *toruk* laatste schaduw)
scharnier, gewricht: [til] *PF* zn. *til*
schat; iets zeldzaams en van grote waarde: [ʔtsjɛjm] *PF* zn. *tsyeym*
schatje, kleine geliefde: [jawn.tu.t̄sjip] *PF* zn. *yawntutsyip* (afgeleid van *yawntu* geliefde)

rouwen: [a.'fpawŋ s.i] *PF* wwn. *afpawng si* (afgeleid van *afpawng* rouw)
rouwend, met rouw: [na.'fpawŋ] *PF* bw. *nafpawng* (afgeleid van *afpawng* rouw)
rug (van het lichaam): [ʔ'al] *PF* zn. *txal*
ruiken: [ʔt.iŋ 'on.tu] *JC,PF* wwn. *t̄ing ontu* (afgeleid van *t̄ing* geven en *ontu* neus)
ruiken (doelbewust): [ʔsj.am] *PF* wwo. *syam*
ruiken (niet doelbewust): [ʔh.ε.f.i] *PF* wwo. *hefi*
ruimte, ommuurd open gebied: [mo] *PF* zn. *mo*
ruimte, open of grenzeloos gebied: [ŋip'] *PF* zn. *ngip*
rusten: [ʔs.u.'r.ok'] *PF* wwn. *tsurokx*
rustig maar, kalm kalm: [ʔtam 'tam] *M* tw. *tam tam*
ruw: [εk'.t'u] *PF* bn. *ektxu*
ruwweg, ongeveer: [wum] *PF* bw. *wum*

schattig, leuk: [ʔho.na] *PF* bn. *hona*
schattig, lief: [ni.'ho.na] *PF* bw. *n̄ihona* (afgeleid van *hona* schattig)
schattigheid, leukheid: [ti.'ho.na] *PF* zn. *t̄ihona* (afgeleid van *hona* schattig)
schede (van een mes): [ʔt̄stal.s̄ε.na] *PF* zn. *t̄stalsena* (sam. van *t̄stal* mes en *s̄ähena* draager)
schedel: [ʔtek.rɛ] *PF* zn. *tekre*
schelp: [sum] *PF* zn. *sum*
scherming, voor donker, na zonsondergang: [ʔon.'ʔoŋ.maw] *PF* zn. *txon'ongmaw* (sam. van *txon'ong* zonsondergang en *maw na*)
scherp (als b.v. een mes): [lit'] *PF* bn. *litx*
scherp (punt): [p'i] *PF* bn. *pxi*
schieten: [ʔt.ɛm] *PF* wwn. *tem*
schieten: [ʔol.'t.ɛm] *PF* wwo. *toltem*
schimmel, paddenstoel: [sp'am] *PF* zn. *spxam*
schobbejak (vulgair), galbak: [von.'væʔ] *PF* zn. *vonv̄ä'* (sam. van *vitra* ziel en *onv̄ä'* slecht-ruikend) (let. stinkziel)
schoen: [hawn.'vɛn] *PF* zn. *hawnv̄en* (sam. van *hawnu* beschermen en *venu* voet)
school: [ʔnum.t̄sɛŋ] *PF* zn. *numtseng* (sam. van *nume* leren en *tseng* plaats)

- schoon:** [ˈla.ro] *PF* bn. *laro*
- schoonheid:** [ti.ˈlor] *PF* zn. *tilor* (afgeleid van *lor mooi*)
- schoonmaken, vuiligheid weghalen:** [ˈla.ro s.i] *PF* wwn. *laro si* (afgeleid van *laro schoon*)
- schouder:** [ˈʔet.naw] *PF* zn. *ˈetnaw*
- schram, snee, kleine verwonding:** [ˈskʰir.ʈsɨpʰ] *PF* zn. *skxirtsɨp* (afgeleid van *skxir wond*)
- schreeuw, gil:** [z.ʌwŋ] *PF* zn. *zawŋ*
- schrijven:** [pam.ˈrɛl ˈs.i] *PF* wwn. *pamrel si* (afgeleid van *pamrel geschrift*)
- schrijver:** [pam.ˈrɛl.si.ju] *PF* zn. *pamrelsiyu* (afgeleid van *pamrel geschrift*)
- schrik, vrees, horror:** [ti.ˈfpʰa.mo] *PF* zn. *tifpxamo* (afgeleid van *fpxamo vreselijk, verschrikkelijk*)
- schuchter, timide:** [nim] *PF* bn. *nim*
- schudden, trillen, rillen:** [r.i.ˈkʰ.i] *PF* wwn. *rikxi*
- schuddend, trillerig:** [ni.ɾi.ˈkʰ.i] *PF* bw. *nirikxi* (afgeleid van *rikxi trillen, schudden, rillen*)
- schuilplaats, veilige plek:** [ˈzoŋ.ʈsɛŋ] *PF* zn. *zongtsɛŋ* (sam. van *zong redden* en *tsɛŋ plaats*)
- seconde, een kort moment:** [ˈswaw.ʈsɨpʰ] *PF* zn. *swawtsɨp* (afgeleid van *swaw moment*)
- seconde, korte tijd:** [ˈhi.kɾ] *PF* zn. *hikrr* (sam. van *hiʰi klein* en *krr tijd*)
- seizoen:** [ˈzɪ.si.kɾ] *PF* zn. *zɪsikrr* (afgeleid van *zɪsɪt jaar* en *krr tijd*)
- september:** [vo.spʰi.vo.ˈlaw] *PF* zn. *vospɬivolaw* (sam. van *vospɬi maand* en *volaw negen*)
- serie tredes, trap:** [sna.ˈji] *PF* zn. *snayi* (afgeleid van *yɪ niveau, stap*)
- set, groep, stapel, kluit:** [ˈsna.ʔo] *PF* zn. *snaʰo* nvm.
- sexueel, plezierig, aangenaam (fysiek):** [mo.ˈwan] *PF* bn. *mowan*
- signaal, teken, indicatie:** [sæ.ˈv] *PF* zn. *sävll* (afgeleid van *vll aanwijzen*)
- significant, betekenisvol:** [ni.wa.ˈwɛ] *PF* bw. *nɪwawe* (afgeleid van *wawe betekenis*)
- significant, persoonlijk belangrijk:** [tʰan.wa.ˈwɛ] *PF* bn. *txanwawe* (sam. van *txan veel* en *wawe betekenis, belang*)
- simpel, eenvoudig:** [fjin] *PF* bn. *fjin*
- simpel, makkelijk:** [ˈftu.ɛ] *PF* bn. *ftue*
- sinds (tijd):** [ta.ˈkr.a] *PF* vw. *takrra* allomorf van *akrrta* (sam. van *krr tijd* en *ta van*)
- sinds (tijd):** [a.ˈkr.ta] *PF* vw. *akrrta* allomorf van *takrra* (sam. van *krr tijd* en *ta van*)
- sissen:** [o.ˈiss s.i] *PF* wwn. *oiss si* (afgeleid van *oiss boos geluid*)
- situatie, conditie, staat:** [ti.ˈfkɛj.tokʰ] *PF* zn. *tifkeytok* (afgeleid van *fkeytok bestaan*)
- sjaal, poncho, cape:** [ˈʔa.rɛ] *PF* zn. *ˈare*
- sjamaan:** [ti.ˈrɛ.tu] *PF* zn. *tiretu* (afgeleid van *tirea geest* en *tute persoon*)
- skelet:** [sna.ˈtʰæ.rɛm] *PF* zn. *snatxärem* (sam. van *snaʰo groep* en *txärem botten*) let.: 'groep van botten'
- skyline, horizon:** [ˈtaw.tʰɛw] *PF* zn. *tawtxew* (sam. van *taw lucht* en *txew rand*)
- slaan, raken, treffen:** [ˈt.a.k.ukʰ] *PF* wwo. *takuk*
- slaap hangmat (algemene term):** [ˈni.vi] *PF* zn. *nivi*
- slachten (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier):** [s.ɛj.ˈto] *PF* wwo. *seyto*
- slachtgereedschap:** [sæ.sɛj.ˈto] *PF* zn. *säseyto* (afgeleid van *seyto slachten* (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier))
- slagen:** [fl.æ] *PF* wwn. *flä*
- slapen:** [ˈh.a.h.ʌw] *PF* wwn. *hahaw*
- slecht:** [kawŋ] *PF* bn. *kawŋ*
- slecht:** [fɛʔ] *PF* bn. *feʰ* nvm.
- slecht:** [ni.ˈfɛʔ] *PF* bw. *nifeʰ* (afgeleid van *feʰ slecht*)
- slecht klinkend:** [mik.ˈvæʔ] *PF* bn. *mikvöʰ* (afgeleid van *mikyun oor* en *väʰ onaangenaam voor de zintuigen*)
- slecht smakend, vies:** [ftʰi.ˈvæʔ] *PF* bn. *ftxivöʰ* (sam. van *ftxi tong* en *väʰ veruelend*)
- slecht zijn in:** [w.æʈʰ] *PF* wwo. *wätx*
- slecht-ruikend:** [on.ˈvæʔ] *PF* bn. *onvöʰ* (sam. van *ontu neus* en *väʰ niet plezierig voor de zintuigen*)
- slechter worden, verslechteren:** [ˈfɛ.ʔ.ʌl] *PF* wwn. *feʰul* (sam. van *feʰ slecht* en *ʌl vermeerderen*)
- slechts, alleen:** [ni.ˈʔaw] *PF* bw. *nɪʰaw* (afgeleid van *ʰaw een*)
- slechtste:** [ˈʔɛ.ʔal] *PF* bn. *ˈeʰal*
- slikken:** [kʰ.ukʰ] *PF* wwo. *kxukx*

- slim, intelligent (van een persoon):** [ˈka.nu] _{PF} bn. *kanu* ofp.
- slim, verstandig (ding):** [sil.ˈron.sɛm] _{PF} bn. *sironsem* (sam. van *siltsan* goed en *ronsem* geest)
- sluiten:** [ˈtstu ˈs:i] _{PF} wwn. *tstu si* (afgeleid van *tstu* dicht)
- smaak:** [suɾ] _{PF} zn. *sur*
- smaak (zintuig):** [ˈɛwk.t̩swo] _{PF} zn. *ewktswo* (afgeleid van *ewku* proeven)
- smakeloos, goedkoop:** [ˈfɛ.lupˈ] _{PF} bn. *feˈlup* (sam. van *feˈ* slecht en *lupra* stijl)
- smal:** [snɛpˈ] _{PF} bn. *snep*
- smart, droefheid:** [jɛŋ.ˈwal] _{PF} zn. *yengwal*
- smerig:** [t̩sɛwtˈ] _{PF} bn. *tsewtx*
- snaarinstrument:** [ˈiʔ.ɛn] _{JC} zn. *iˈen*
- snack, lichte maaltijd:** [t̩sjej] _{PF} zn. *tsyey*
- snee, schram, kleine verwonding:** [ˈskˈir.t̩sjɪpˈ] _{PF} zn. *skxirtsyip* (afgeleid van *skxir* wond)
- sneeuw:** [ˈhɛɾ.wɪ] _{PF} zn. *herwì*
- sneeuwbuï:** [hɛɾ.ˈmɛjpˈ] _{PF} zn. *hermeyp* (afgeleid van *herwì* sneeuw en *meyp* zwak)
- sneeuwstorm:** [tˈan.ˈfwɛɾ.wɪ] _{PF} zn. *txanfwerwì* (afgeleid van *txan* veel en *hufwe+herwì* wind+sneeuw)
- sneeuwveld:** [ˈhɛɾ.tˈa.jo] _{PF} zn. *hertxayo* (afgeleid van *herwì* sneeuw en *txayo* veld)
- sneeuwvlok:** [ˈhɛɾ.wɪ.va] _{PF} zn. *herwìva* (afgeleid van *herwì* sneeuw en *ilva* vlok)
- snel:** [ni.ˈwin] _{PF} bw. *nìwin* (afgeleid van *win* snel)
- snel:** [win] _{PF} bn. *win*
- snijden:** [m.un.ˈʔ:i] _{PF} ww. *munˈi*
- sociaal of persoonlijk), steunen (emotioneel):** [sl.an] _{PF} wwo. *slan* avm.
- sociaal onacceptabel, grof, vulgair:** [ræp.ˈtum] _{PF} bn. *räptum*
- sociaal, steun (emotioneel, persoonlijk):** [ti.ˈslan] _{PF} zn. *tìslan* (afgeleid van *slan* steunen) avm.
- solide), wereld (fysiek):** [ki.ˈfkɛj] _{PF} zn. *kifkey*
- solide, vast, niet hol:** [vawtˈ] _{PF} bn. *vaawt*
- soort, type:** [fnɛl] _{PF} zn. *fnel*
- sorry, mijn excuses (uiting van schuld en spijt):** [ŋaj.ˈtˈo.a] _{PF} tw. *ngaytxoa* (sam. van *ngeyã* je en *txoa* vergeving)
- sorry, vergeef me:** [hi.ˈtˈo.a] _{PF} tw. *hìtxoa* (afgeleid van *hiˈi* klein en *txoa* vergeving)
- speciaal, apart:** [zɛj] _{PF} bn. *zey*
- specialiseren in, focussen op, geïnteresseerd zijn in:** [ˈk.an.ʔ.in] _{PF} wwo. *kanˈin* (sam. van *kan* richten en *in* bezig zijn)
- specifiek, precies:** [ni.ˈpˈi] _{PF} bw. *nìpxi* (afgeleid van *pxi* scherp)
- speculatief, intuïtief:** [lɛ.ˈʔɛn] _{PF} bn. *leˈen* (afgeleid van *en* raden) nvm.
- speeche (specifiek geval), toespreken:** [ti.ftˈu.ˈli.ʔu] _{PF} zn. *tiftxulìˈu* (afgeleid van *ftxulìˈu* oreren, toespraak houden)
- speer:** [tuk.ˈru] _{PF} zn. *tukru*
- spel:** [u.ˈvan] _{PF} zn. *uvan*
- spelen:** [u.ˈvan ˈs:i] _{PF} wwn. *uvan si* (afgeleid van *uvan* spel)
- spelling:** [pam.ˈrɛl.fja] _{PF} zn. *pamrelfya* (afgeleid van *pamrel* schrijven en *fyaˈo* manier)
- spiegelbeeld, reflectie:** [ri.ʔir] _{PF} zn. *rìˈir*
- spier:** [t̩sɛm] _{PF} zn. *tsngem*
- spiraal:** [ʔi.ˈhɛ.ju] _{PF} zn. *ihèyu*
- spiritueel, sterk (emotioneel, niet fysiek), vol vertrouwen:** [sɛj.ˈkˈɛl] _{PF} bn. *seykxel*
- spoor (van een dier of persoon):** [t̩smim] _{PF} zn. *tsmim*
- sport, lichamelijk of atletisch spel:** [u.ˈvan lɛ.ˈtokˈ] _{PF} zn. *uvan letokx* (sam. van *uvan* spel en *letokx* fysiek)
- spreektaal voor txansoˈhayu (fan, enthousiasteling):** [ˈso.ju] _{PF} zn. *soˈyu*
- spreektaal voor verjaring:** [zi.ˈtsal.t̩r] _{PF} zn. *zìtsaltrr*
- spreken:** [p.ˈtˈɛ] _{PF} ww. *plltxe*
- spreker:** [pl.ˈtˈɛ.ju] _{PF} zn. *plltxeyu* (afgeleid van *plltxe* spreken)
- springen:** [sp.æ] _{PF} ww. *spä*
- spugen, uitspugen:** [ˈhi-upˈ] _{PF} wwn., wwo. *hiup*
- spuiten:** [t̩s.æʔ] _{PF} ww. *tsäˈ*
- squadron, militaire clan, oorlogsgroep:** [wɛm.po.ŋu] _{PF} zn. *wempongu* (sam. van *wem* vecht en *pongu* groep)
- staaf, paal:** [swɛkˈ] _{PF} zn. *swɛk*
- staan:** [kl.ˈkˈɛm] _{PF} wwn. *kllkxɛm*
- staart:** [ˈkˈɛ.t̩sɛ] _{PF} zn. *kxɛtse*
- staart, vlecht:** [t̩swin] _{PF} zn. *tswin*
- staartje, vlechtje:** [ˈt̩swin.t̩sjɪpˈ] _{PF} zn. *tswint-syip* (afgeleid van *tswin* vlecht)
- staat van gebroken hart hebbend, gebroken hart:** [jawn.ˈjɛw.la] _{PF} zn. *yawnyɛwla* (sam.

van yawne *geliefd* en yewla *teleurstelling*)
staat, situatie, conditie: [ti.'fkɛj.tok'] PF ZN.
tifkeytok (afgeleid van **fkeytok** *bestaan*)
stabiel, gestaag: [ni.'lɛɪ] PF BW. *niler* (afgeleid
van **ler** *stabiel, gestaag*)
stabiel, gestaag (voor beweging): [lɛɪ] PF BN.
ler
stam, clan: [o.'loʔ] PF VN. *olo'*
stap (in een instructie), taak, klus: ['tɪm.vi] PF
ZN. *tinvi*
stapel, set, groep, kluit: ['sna.ʔo] PF ZN. *sna'o*
nvm.
start, begin: [ti.'tsjɪl] PF ZN. *titsyul* (afgeleid
van **tsyul** *beginnen, starten*)
start-positie, begin, initiele plek: ['sɲæ.ʔi.tɕɛŋ]
PF ZN. *sngä'itseng* (sam. van **sngä'i** *start* en
tseng *plaats*)
start-tijd (tijd), begin: ['sɲæ.ʔi.kɪ] PF ZN.
sngä'ikrr (sam. van **sngä'i** *beginnen* en **krr**
tijd)
starten, beginnen: ['sɲæ.ʔi] PF WWMN. *sngä'i*
starten, beginnen: [tsj·ul] PF WWO. *tsyul*
steen, rots: [tsk'ɛ] PF ZN. *tskxe*
steil: [fjɛŋ] PF BN. *fyeng*
steken: [sɲ·ap'] PF WWO. *sngap*
steken: [ts·uk'] PF WWO. *tsukx*
stem: ['mɔk.ri] PF ZN. *mokri*
**stenen pot die een kleine giftige spinachtige
bevat:** [ɛ.'p'ɑŋ] PF ZN. *ɛpxang*
stenen, van steen: [lɛ.'tsk'ɛ] PF BN. *letskxe* (af-
geleid van **tskxe** *rots, steen*)
ster, lichtgevende sproet: [tan.'hi] PF ZN. *tanhi*
**sterk (emotioneel, spiritueel, niet fysiek), vol
vertrouwen:** [sej.'k'ɛl] PF BN. *seykxel*
sterk (fysiek): [t'ur] PF BN. *txur*
sterk/gespierd persoon: [t'ur.tu] PF ZN. *txur-
tu* (afgeleid van **txur** *sterk (fysiek)*)
sterkte, kracht: [ti.'t'ur] PF ZN. *tixur* (afgeleid
van **txur** *sterk*)
sterrencluster: [sna.tan.'hi.tɕjɪp] PF ZN. *sna-
tanhitsyɪp* (sam. van **sna'o** *groep* en **tan-
hi** *(tsyɪp) ster*)
sterrenstelsel: [sna.tan.'hi] PF ZN. *snananhi*
(sam. van **sna'o** *kluit* en **tanhi** *ster*) let.: 'een
kluit sterren'
steun (emotioneel, sociaal, persoonlijk):
[ti.'slan] PF ZN. *tislan* (afgeleid van **slan**
steunen) avm.

steunen (emotioneel, sociaal of persoonlijk):
[sl·an] PF WWO. *slan* avm.
stevig, in een ijzeren greep: [ni.'sjɛp'] PF BW.
nisyep (afgeleid van **syep** *val*) let.: 'als een
val'
stevig, vol vertrouwen: [nik.lo.'nu] PF BW.
niklonu (afgeleid van **ke lonu** *niet laten
gaan*) lett.: 'zonder het los te laten'
stevig, voorzichtig: [nik.tuŋ.'zup'] PF BW. *nik-
tungzup* (afgeleid van **ke tungzup** *niet val-
len*) let.: 'zonder te laten vallen'
stijl: ['lup.ra] PF ZN. *lupra*
stil: [ti.'fnu.ŋaʔ] PF BN. *tifnunga'* (afgeleid van
fnu *stil*) nvm.
stil zijn, wees stil: [fn·u] PF WVN. *fnu*
stilletjes: [ni.'fnu] PF BW. *nifnu* (afgeleid van
fnu *stil*)
stille: [ti.'fnu] PF ZN. *tifnu* (afgeleid van **fnu**
stil)
**stoel, kruk, bank; een voorwerp waarop ge-
zeten kan worden:** [sejn] PF ZN. *seyn* (afge-
leid van **sä'o** *gereedschap* en **heyn** *zitten*)
stof (in de lucht): [fwɔp'] PF ZN. *fwɔpx* (afge-
leid van **fwep** *stof* en **piwɔpx** *wolk*)
stof (op een oppervlak): [fwɛp'] PF ZN. *fwep*
stok: ['vul.tɕjɪp'] PF ZN. *vultsyɪp* (afgeleid van
vul *tak (van een boom)*)
stomp (punt): [fwɛm] PF BN. *fwem*
stoom, mist: [ja.paj] PF ZN. *yapay* (sam. van
ya *air* en **pay** *water*)
stoppen: [ft·ɑŋ] PF WWMN. *ftang*
stoppen: [t'·ɛj] PF WW. *txey*
stoppen, de glottale stop: [ti.'ftɑŋ] PF ZN. *tif-
tang* (afgeleid van **ftang** *stop*)
storm: [jɪr.ap'] PF ZN. *yrrap* (afgeleid van **ya**
lucht en **hrrap** *gevaar*)
stortbui, zware regen: [t'an.'tom.pa] PF ZN. *tx-
antompa* (sam. van **txan** *veel* en **tompa** *regen*)
strak: [ʔɛ.'k'in] PF BN. 'ekxin
strakheid, losheid: [ʔɛ.'k'i.num] PF ZN. 'ekxi-
num (sam. van 'ekxin *strak* en **um** *los*)
stress (mentaal of emotioneel gevoel):
[fk'a.ra] PF ZN. *fkxara*
stressvol: [fk'a.ra.ŋaʔ] PF BN. *fkxaranga'* (afge-
leid van **fkxara** *stress*)
stromen: [tswɛ.sja s·i] PF WVN. *tswesya si* (af-
geleid van **tswesya** *stroom*)
stroom: [paj.fja] PF ZN. *payfya* (sam. van **pay**
water en **fya'o** *pad*)

stroom: [ˈtʰswɛ.sja] *PF* zn. *tswesya*
stroomversnelling (telbaar, komt zelden voor): [ˈtʰsɛl.tʰsul] *PF* zn. *tseltsul*
struik: [ˈut.ral.tʰsɪpˀ] *PF* zn. *utraltsyip* (afgeleid van *utral boom*)
student, leerling: [ˈnu.mɛ.ju] *PF* zn. *numeyu* (afgeleid van *nume leren*)
studeren: [ft.i.ˈa] *PF* wwo. *ftia*
studie: [ti.fti.ˈa] *PF* zn. *tiftia* (afgeleid van *ftia studeren, bestuderen*)
stuk functionele kleding: [pˈɛn] *PF* zn. *pxen*
stuk taal, uitdrukking: [ˈliʔ.fja.vi] *PF* zn. *liʔfyavi* (afgeleid van *liʔfya taal*)
sturen, zenden: [fp.ɛʔ] *PF* wwo. *fpeʔ*
subliem in stijl, exquisite: [ˈfjo.lupˀ] *PF* bn. *fyolup* (sam. van *fyole subliem* en *lupra stijl*)
subliem, voorbij perfectie: [ˈfjo.lɛ] *PF* bn. *fyole*
substitueren, vervangen: [rˈawn] *PF* wwo. *rawn*
substituut, vervanging, iets dat iets anders vervangt: [sæ.ˈrawn] *PF* zn. *särawn* (afge-

leid van *rawn vervangen*)
succes (algemeen): [ti.ˈflæ] *PF* zn. *tiflä* (afgeleid van *flä lukken, slagen*)
succes (een moment van succes): [sæ.ˈflæ] *PF* zn. *säflä* (afgeleid van *flä lukken, slagen*)
succesvol: [ti.ˈflæ.ŋa] *PF* bn. *tiflängaʔ* (sam. van *tiflä succes* en *ngaʔ bevatten*)
succesvol: [ni.ˈflæ] *PF* bw. *niflä* (afgeleid van *flä slagen*)
suf, niet slim: [ˈsnu.mi.na] *CP* bn. *snumina* avm. (refereert naar een 'suf/dom' persoon)
suffix: [ˈu.o.li.ʔu.vi] *PF* zn. *uoliʔuvi* (afgeleid van *uo- achter* en *liʔu woord*)
suggereren, voorstellen: [mˈokˀ] *PF* wwo. *mok*
suggestie: [ti.ˈmokˀ] *PF* zn. *timok* (afgeleid van *mok voorstellen, suggereren*)
suggestie, voorstel: [sæ.ˈmokˀ] *PF* zn. *sämok* (afgeleid van *mok voorstellen*)
systeem, proces, procedure, benadering: [ˈvɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van *veʔo orde, organisatie* en *fyaʔo wijze, manier*)

T

(toevallig) ontmoeten (oi): [ul.ˈtʰa.r-un] *PF* wwo. *ultxarun* (sam. van *ultxa ontmoeting* en *run vinden*)
taak, klus, stap (in een instructie): [ˈtm.vi] *PF* zn. *tinv*
taal: [ˈliʔ.fja] *PF* zn. *liʔfya* (sam. van *liʔu woord* en *fyaʔo wijze, manier*)
taal-gebruikers, taalgroep: [ˈliʔ.fja.o.ˈloʔ] *PF* zn. *liʔfyaoloʔ* (sam. van *liʔfya taal* en *oloʔ clan*)
taalgroep, taal-gebruikers: [ˈliʔ.fja.o.ˈloʔ] *PF* zn. *liʔfyaoloʔ* (sam. van *liʔfya taal* en *oloʔ clan*)
tafel, verhoogd werkblad: [ˈfjan.jo] *PF* zn. *fyanyo* (sam. van *fyan constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en *yo oppervlak*) Noot: in spreektaal kan *yo* gebruikt worden i.p.v. *fyanyo*.
tak (van een boom): [vul] *PF* zn. *vul*
taken uitdelen, commanderen, bevelen: [kˀ.ɪm] *PF* wwo. *kxim*
talent: [ti.ˈnaw.ri] *PF* zn. *tinawri* (afgeleid van *nawri getalenteerd*)
tand: [sɛʔ] *PF* zn. *sreʔ*

tast (zintuig): [ˈzim.tʰwo] *PF* zn. *zimswo* (afgeleid van *zim voelen*)
te doen hebben met de Naʔvi, het Volk: [ɛ.ˈnaʔ.vi] *PF* bn. *leNaʔvi* (afgeleid van *Naʔvi het Volk*)
teder (mensen of dingen), vriendelijk, mild: [flɾ] *PF* bn. *flrr*
teder, vriendelijk: [ni.ˈflɾ] *PF* bw. *niflrr* (afgeleid van *flrr vriendelijk*)
tederheid, vriendelijkheid: [ti.ˈflɾ] *PF* zn. *tiflrr* (afgeleid van *flrr vriendelijk*)
teen: [ˈvɛn.zɛkˀ] *PF* zn. *venzek* (sam. van *venu voet* en *zekwä vinger*)
tegelijk met, ook, alsmede: [kopˀ] *PF* bw. *kop*
tegen (als in: vechten tegen): [wæ] *PF* adp. *wä+*
tegenover, aan de overkant: [ˈfɛw.tu.sokˀ] *PF* bn. *fewtusok* (afgeleid van *few- tegenover*) (In spreektaal, *fewtsok* (*few.tʰok*))
tegenover, mikkend op de overkant van: [fɛw] *PF* adp. *few-*
tegenstander, opponent: [ˈwæ.tu] *PF* zn. *wätu* (afgeleid van *wä- tegen*)

- tegenwoordig, momenteel:** [ni.'fkɾ] *PF* bw. *nɪfkrr* (afgeleid van *fikrr* deze tijd)
- teken, indicatie, signaal:** [sæ.'v] *PF* zn. *sävöll* (afgeleid van *vll* aanwijzen)
- tekenen, illustreren:** [w.'ɛjn] *PF* wwo. *weyn*
- tekst van een lied, woorden van een gedicht:** [wa.j.æ a.jli.'ʔu] *PF* uit. *wayä ayl'ü* (afgeleid van *way* zingen (ceremonieel))
- tekstuur, gevoel, aanraking:** [zir] *PF* zn. *zir*
- telefoon:** [spul.'mok.ri] *PF* zn. *spulmokri* (afgeleid van *spule* voortstuwten en *mokri* stem)
- teleurstellend:** [lɛ.'jɛw.la] *PF* bn. *leyewla* (afgeleid van *yewla* teleurstelling)
- teleurstelling, emotionele afknapper, niet aan verwachting voldaan:** [jɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- tellen:** [t.i.'am] *PF* wwo. *tiam*
- temperatuur:** [som.'wɛw] *PF* zn. *somwew* (afgeleid van *som* heet en *wew* koud)
- tentoonstelling, vertoning:** [sæ.wm.'t'u] *PF* zn. *sävintxu* (afgeleid van *wintxu* tonen)
- tenzij in een onafhankelijk zinsdeel) (oi), hopen (met tsnì voor het gehoopte:** [sil.'p.ɛj] *PF* wwn. *silpey* (sam. van *siltsan* goed en *pey* wachten)
- terecht, eerlijk, goed:** [mu.'i.æ] *PF* bn. *muiä*
- territorium, gebied:** [kl.'p'il.tu] *PF* zn. *klpxil-tu*
- terug (richting):** [nɛ.'ʔim] *PF* bw. *ne'im*
- terug, in antwoord op:** [ni.'ʔɛjɪ] *PF* bw. *ni'eyng* (afgeleid van *'eyng* antwoord)
- terughalen:** [sp.ɛɪ] *PF* wwo. *speng*
- terugkeren:** [t.æ.'t'aw] *PF* wwn. *tätxaw*
- terugtrekken:** [t.ɪj 'tɛɪ] *PF* wwn. *tɪng tseng* (afgeleid van *tɪng* geef en *tseng* grond)
- terwijl, gelijk aan:** [tɛɪ.'kr] *PF* vw. *tengkrr* (sam. van *teng* gelijk, hetzelfde en *krr* tijd)
- test, proef:** [ti.'fɪɛ.tok'] *PF* zn. *tifmetok* (afgeleid van *fmetok* testen)
- testen:** [fɪm.ɛ.t.ok'] *PF* wwo. *fmetok*
- testen, proeven, uitproberen, evalueren, proefdraaien:** [m.ajʔ] *PF* wwo. *may'*
- teugels, lijn:** [sæ.'zæ.ɾip'] *RL,PF* zn. *sävärɪp* (afgeleid van *zä'ärɪp* trekken)
- tevens, daarnaast:** [ni.'suɪ] *PF* bw. *nɪsung* (afgeleid van *sung* toevoegen)
- tevreden, content, vervuld, verzadigd:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- thuis, huis:** [kɛl.ku] *PF* zn. *kelku*
- tijd:** [kr] *PF* zn. *krr*
- tijd nemen/verbruiken (oi):** [kr.'n.ɛk'] *PF* wwn. *krrnekx* (sam. van *krr* tijd en *nekx* consumeren)
- tijd, beurt, een van een herhalende actie:** [a.lo] *PF* zn. *alo*
- tijdens:** [kr.kə] *PF* adp. *krrka-* (afgeleid van *krr* tijd)
- timide, schuchter:** [nim] *PF* bn. *nim*
- tip, helpende hint:** [sruɪj.'tsjɪp'] *PF* zn. *sruɪngt-sjɪp* (afgeleid van *sruɪng* help)
- toch, nog, als voorheen:** [mi] *PF* bw. *mi*
- toch?, is het niet?:** [kɛ.'fjak'] *PF,PTT* part. *kefyak* (sam. van *ke* *fya* niet de manier en *srak* vraagmarkeerder)
- toegeven:** [p.l.'ɲaj] *PF* wwn. *plɪngay* (afgeleid van *plɪtxe* spreken en *ngay* waar)
- toekomst:** [zu.'saw.kr] *PF* zn. *zusawkrr* (sam. van *z«us»a'u* komend en *krr* tijd)
- toelaten (oi):** [tɛ.'swo.t.ɪj] *PF* wwo. *teswotɪng* (sam. van *tɪng* geven)
- toen, op die tijd:** [tsa.'kr] *PF* bw. *tsakrr* (afgeleid van *tsa-* dat en *krr* tijd)
- toename:** [ti.'ʔul] *PF* zn. *tɪ'ul*
- toespraak:** [sæ.ft'u.'li.'ʔu] *PF* zn. *sävftxuli'u* (afgeleid van *ftxuli'u* oreren, toespraak houden)
- toespreken, speechn (specifiek geval):** [ti.ft'u.'li.'ʔu] *PF* zn. *tiftxuli'u* (afgeleid van *ftxuli'u* oreren, toespraak houden)
- toestaan:** [t.uɪj] *PF* wwo. *tung*
- toevoegen:** [s.uɪj] *PF* wwo. *sung*
- toevoeging, post script:** [ti.'suɪj] *LN* zn. *tisung* (afgeleid van *sung* toevoegen)
- toilet (op Aarde):** [fɲæʔ.'tɛɪ] *PF* zn. *fɲä'tseng* (sam. van *fɲä'* zich ontlasten en *tseng* plaats)
- toilet (op Aarde):** [mo a 'fɲæʔ] *PF* zn. *mo a fɲä'* (sam. van *mo* ruimte, onmuurd open gebied en *(a)* *fɲä'* zich ontlasten)
- tong:** [ft'i] *PF* zn. *ftxi*
- top, bovenkant:** [fæ.pa] *PF* zn. *fäpa*
- toruk berijder:** [to.ruk' 'mak.to] *JC* zn. *toruk makto* (sam. van *toruk* *leonoptyx* en *makto* berijden)
- tot aan maar niet na, tot, voor:** [li.sɛ] *PF* adp. *lisre+* (sam. van *li* reeds en *sre+* voor)
- tot dan, ondertussen:** [tsa.'kr.va.j] *PF* bw. *tsakrrvay* (sam. van *tsakrr* dan en *vay* tot aan)

- tot een eind brengen, volbrengen:** [ha.'sɛj 's-i] PF WWN. *hasey si* (afgeleid van *hasey gedaan, beëindigd*)
- tot het eind:** [ti.'ʔiʔ.a.va.j] PF BW. *ti'away* (sam. van 'i'a eind en *vay tot*)
- tot, voor, tot aan maar niet na:** [li.'sɛ] PF ADP. *lisre+* (sam. van *li reeds* en *sre+ voor*)
- totaliteit, geheel:** [wot'] PF ZN. *wotx*
- totdat:** [va.j.'kr] PF VW. *vaykrr* (sam. van *vay-tot aan* en *krr tijd*)
- totem, amulet:** [lo.'ʔa] PF ZN. *lo'a*
- totem, geestdier:** [ti.'rɛ.a.i.o.aŋ] PF ZN. *tireaio-ang* (sam. van *tirea geest* en *ioang dier*)
- touw:** [t'ur.tel] PF ZN. *txurtel* (sam. van *txur sterk* en *telem koord*)
- traan:** [tsɲaw.pa.j.vi] PF ZN. *tsngawpayvi* (sam. van *tsngawvik huilen* en *pay+vi water, met partitieve markeerder*)
- trainen, oefenen:** [tsk'ɛ.kɛŋ 's-i] PF WWN. *tskxekeng si* (afgeleid van *tskxekeng training*)
- training, oefening:** [tsk'ɛ.kɛŋ] PF ZN. *tskxekeng*
- tranen:** [tsɲaw.pa.j] PF ZN. *tsngawpay* (sam. van *tsngawvik huilen* en *pay water*)
- transportinstrument of apparaat:** [sæ.'mu.ŋɛ] PF ZN. *sämunge* (afgeleid van *munge brengen*) Noot: In samentrekkingen vervallen de ä en e, waardoor *-smung* ontstaat
- trap, serie tredes:** [sna.'ji] PF ZN. *snayi* (afgeleid van *yi niveau, stap*)
- trappen, duwen:** [p'ɛk'] PF WWO. *pxek*
- trede, plank, rand, niveau:** [ji] PF ZN. *yi* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)
- treffen, raken, slaan:** [t.a.k.uk'] PF WWO. *takuk*
- trekken:** [za.'ʔ.æ.r.ip'] PF WWO. *za'arip* (afgeleid van 'arip *move*)
- trillen, schudden, rillen:** [r.i.'k'i] PF WWN. *rikxi*
- trillende tong (Na'vi idioom), rookplezier overdag:** [pr.k'ɛn.tr.kr] *Skxawng* ZN. *prrkx-entrkr* (van *prte' plezierig, kxener roken, trr dag* and *krr tijd*)
- trillerig, schuddend:** [ni.rɪ.'k'i] PF BW. *nirikxi* (afgeleid van *rikxi trillen, schudden, rillen*)
- troep, afval, vuilnis:** [sɲɛl] PF ZN. *sngel*
- trommel (gemaakt van huiden):** [a.u] JC ZN. *au*
- trots:** [lɛ.'nr.a] PF BN. *lenrra* (afgeleid van *nrra trots*)
- trots, gevoel van trots:** [nr.a] PF ZN. *nrra*
- trots, met trots:** [ni.'nr.a] PF BW. *ninrra* (afgeleid van *nrra trots*)
- trouwens, tussen haakjes:** [ni.'viŋ.kap'] PF BW. *nivinkap* (afgeleid van *vingkap ingeving, opeens in gedachten komen*)
- truuk, kunstje, vingervlugheid:** [iŋ.jɛn.tsjip'] PF ZN. *ingyentsyip* (afgeleid van *ingyen gevoel van mysterie*)
- tukje, kort slaapje:** [haw.tsjip'] PF ZN. *hawtsyip* (afgeleid van *hahaw slaap*)
- tunnel:** [ron] PF ZN. *rong*
- tussen:** [kip'] PF ADP. *kip-*
- tussen:** [ni.'kam] PF ADP. *mikam-*
- tussen haakjes, trouwens:** [ni.'viŋ.kap'] PF BW. *nivinkap* (afgeleid van *vingkap ingeving, opeens in gedachten komen*)
- twee:** [mu.nɛ] PF GET. *mune*
- twee dagen geleden, eergisteren:** [mɛ.sɪ.'am] PF ZN., BW. *mesrram* (afgeleid van *trr dag*)
- twee dingen samenvoegen (oi):** [ʔaw.stɛŋ.jɛm] PF WWO. *'awstengyem* (sam. van 'awsiteng *samen* en *yem plaatsen*)
- tweede (rangtelwoord):** [mu.vɛ] PF BN. *muve* (afgeleid van *mune twee*)
- tweemaal:** [mɛ.lo] PF BW. *melo* (afgeleid van *me+ tweevoudmarkeerder* en *alo tijd, beurt*)
- twijfel:** [am.'ʔa] PF ZN. *am'a*
- type, soort:** [fnɛl] PF ZN. *fnel*

U

- (uit)geleend object:** [sæ.'sɪm] PF ZN. *säsrin* (afgeleid van *srin tijdelijk overgeven van de een naar een ander*)
- (uit)schreeuwen, roepen:** [l.ɛjm] PF WWN. *leym*
- u (ceremonieel), jij:** [ŋɛ.'ŋa] PF VN. *ngenga* (afgeleid van *nga jij*)

uhm, eh (aarzeling): [ɪ] *PF* *tw.* ì
uit elkaar gehaald, verdeeld: [kɛ.ʔaw] *PF* *bn.*
ke'aw (sam. van **ke** *niet* en **'aw** *een*)
uit harmonische balans gooien, onderbre-
ken: [m.æ.k'u] *PF* *ww.* *mäxxu* (afgeleid
 van **kxu** *beschadigen*)
uit zicht verdwijnen, verdwijnen: [ʔ·ip] *PF*
wwn. 'ip
uitbuiten: [kawɪj.s.æ] *PF* *ww.* *kawngsar*
uitdaging (ceremonieel): [fpɛ.'i.o] *PF* *zn.* *fpeio*
uitdrijven: [k.u.'r.ak'] *PF* *ww.* *kurakx*
uitdrukking, stuk taal: [lɪʔ.fja.vi] *PF* *zn.*
li'fyavi (afgeleid van **li'fy** *taal*)
uitdrukking, verklaring: [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* *zn.*
säplltxe (afgeleid van **plltxe** *spreken*)
uiteindelijke, laatste: [tor] *PF* *bn.* *tor* (afgeleid
 van **toruk** *laatste schaduw*)
uiteraard, hoeft niet gezegd te worden:
 [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* *bw.* *kezemplltxe* (sa-
 mentrekking van **ke+zene+pivlltxe**)
uiteraard, vanzelfsprekend, logisch: [ni.'lun]
PF *bw.* *nɪlun*
uitgebreid, in detail: [ni.'no] *PF* *bw.* *nino*
uitgebreid, wijds: [ho.ɛtʔ] *PF* *bn.* *hoet*
uitglijden, glijden: [fw·i] *PF* *wwn.* *fwi*
uitgraving met een bodem (zichtbaar of
aangenomen), gat, uitsparing: [tsoŋ.rop']
PF *zn.* *tsongropx* (sam. van **tsong** *vallei* en
ropx *gat*)
uitkomen: [wɪ.'z.a.ʔu] *PF* *wwn.* *wrrza'u* (afge-
 leid van **wrrpa** *buiten* en **za'u** *komen*)
uitleg: [ti.'o.ɛjk.tɪŋ] *PF* *zn.* *tioeyktɪŋ* (afge-
 leid van «**eyk**» *reden (stam)*)Spreektaal.
 Uitspraak: [ti.'o.ɛjk.tɪŋ])
uitleggen (waarom) (oi): [o.'ɛjk.t.ɪŋ] *PF* *ww.*
oeyktɪŋ (sam. van **oeyk** *oorzaak* en **tɪŋ** *ge-*

ven)
uitlenen (aan iemand): [kæ.'sf·ɪn] *PF* *ww.*
käsɪn (afgeleid van **sɪn** *tijdelijk overgeven*
van de een naar een ander)
uitmaken, doven: [t·oŋ] *PF* *ww.* *tong*
uitproberen, proeven, evalueren, testen, pro-
efdraaien: [m·ajʔ] *PF* *ww.* *may'*
uitrijden: [kæ.'m·ak.t·o] *PF* *ww.* *kämakto* (sam.
 van **kä** *gaan* en **makto** *rijden*)
uitroep van ontsteltenis: [a.'u] *LA* *tw.* *au*
uitroep van uitputting: [sa.'u] *LA* *tw.* *sau*
uitroep van verrassing en plezier, wow:
 [tɛw.ti] *PF* *tw.* *tewti*
uitroep van waarschuwing of frustratie, 'oh,
nee!': [t̄sa.'hɛj] *ZS* *tw.* *t̄sa-hɛy*
uitroep van waarschuwing of frustratie, 'ver-
domme!': [wi.ja] *ZS* *tw.* *wiya*
uitsparing, gat, uitgraving met een bodem
(zichtbaar of aangenomen): [t̄soŋ.rop'] *PF*
zn. *tsongropx* (sam. van **tsong** *vallei* en **ropx**
gat)
uitspugen, spugen: [hi·upʔ] *PF* *wwn.*, *ww.*
hiup
uitstekend, geweldig: [t'an.t̄san] *PF* *bn.* *tx-*
antsan
uittrekken, verwijderen, wegnemen:
 [ʔ·a.k·u] *PF* *ww.* *'aku*
uitvinden, vinden: [ɸ·un] *PF* *ww.* *run*
uitzicht, zicht, aangezicht: [ʔuɸ] *PF* *zn.* *'ur*
uitzondering: [ti.muŋ.'wɪ] *PF* *zn.* *tɪmungwrr*
 (afgeleid van **mungwrr** *behalve*)
umami, hartig, rijk van smaak: [fwaj] *PF* *bn.*
fwang
uniek, origineel, niet van een andere bron
genomen: [ɛ.t̄sim] *PF* *bn.* *letsim* (afgeleid
 van **tsim** *bron*)

V

'verdomme!', uitroep van waarschuwing of
frustratie: [wi.ja] *ZS* *tw.* *wiya*
vaak: [p'im] *PF* *bw.* *pxim*
vader: [sɛm.pul] *PF* *zn.* *sempul*
val: [sæ.'sjɛpʔ] *PF* *zn.* *säsyp* (afgeleid van **syep**
vangen)
valideren, bevestigen: [ka.'ɪaj s·i] *PF* *wwn.*
kangay si (afgeleid van **kangay** *valide, waar*)
vallei: [t̄soŋ] *PF* *zn.* *tsong*
vallen: [z·upʔ] *PF* *wwn.* *zup*

vals, onwaar: [t̄slɛŋ] *PF* *bn.* *tsleng*
van (locatief), van (tijdsbepaling i.c.m. ande-
re tijd-woorden): [ta] *PF* *adp.* *ta-*
van (tijdsbepaling i.c.m. andere tijd-
woorden), van (locatief): [ta] *PF* *adp.* *ta-*
van achteren: [ftu.o.pa] *PF* *adp.* *ftuopa-*
van belang zijn: [t̄sf·an.t·ɛn] *PF* *wwn.* *tsran-*
ten
van boven: [ta.'ʔɛm] *PF* *bw.* *ta'em*

- van boven:** [ta.'fkipʔ] *PF* adp. *tafkip-* (sam. van *ta van* en *fkip-* *boven*)
- van dienst zijn, nuttig zijn, van pas komen:** [lɛ.'sar s:i] *PF* wwn. *lesar si* (afgeleid van *lesar nuttig*)
- van dit seizoen (voeding, groente of dierlijk):** [kl.'mar] *PF* bn. *kimar*
- van hout, houten:** [lɛ.'rim] *PF* bn. *lerin* (afgeleid van *rin hout*)
- van metaal, metalig:** [lɛ.'fɪapʔ] *PF* bn. *lefngap* (afgeleid van *fngap metaal*)
- van nu af aan (in de toekomst):** [kaj] *PF* adp. *kay-*
- van pas komen, nuttig zijn, van dienst zijn:** [lɛ.'sar s:i] *PF* wwn. *lesar si* (afgeleid van *lesar nuttig*)
- van steen, stenen:** [lɛ.'tsk'ɛ] *PF* bn. *letskxe* (afgeleid van *tskxe rots, steen*)
- van streek, ongelukkig, 'Wat erg!':** [kɛ.'ft'o] *PF* bn., tw. *keftxo*
- van tussen:** [ta.'kipʔ] *PF* adp. *takip-* (sam. van *ta van* en *kip-* *tussen*)
- van voorheen, oud:** [spu.win] *PF* bn. *spuwin* nvm.
- vandaag:** [fi.'tɪ] *PF* bw. *fitrr* (afgeleid van *trr dag*)
- vangen:** [sp'ɛ.'ʔ'ɛ] *PF* wwo. *spe'e*
- vangen:** [st'æʔ.n.i] *PF* wwo. *stü'nì*
- vangen:** [tɪ.spɛ.'ʔɛ] *PF* zn. *tispe'e* (afgeleid van *spe'e vangen*)
- vangen (in een val leiden):** [sj'ɛpʔ] *PF* wwo. *syep*
- vannacht:** [fi.'t'on] *PF* bw., zn. *fitxon* (afgeleid van *txon nacht*)
- vanuit (richting):** [ftu] *PF* adp. *ftu-*
- vanuit de binnenkant van, vanuit:** [ftum.fa] *PF* adp. *ftumfa-* (afgeleid van *mifa binnen*)
- vanuit, vanuit de binnenkant van:** [ftum.fa] *PF* adp. *ftumfa-* (afgeleid van *mifa binnen*)
- vanwege:** [ta.'lun] *PF* adp. *talun-*
- vanwege de reden, omdat:** [ta.'wɛjk(a)] *PF* vw. *taweyk(a)*
- vanwege, omdat:** [a.'lun.ta] *PF* vw. *alunta*
- vanzelfsprekend, uiteraard, logisch:** [ni.'lun] *PF* bw. *nilun*
- varen:** [l.'p'a] *RL,PF* zn. *ipxa*
- vast komen te zitten, ergens in gevangen raken:** [n-ipʔ] *PF* wwn. *nip*
- vast(er) maken, beperken:** [sn'ɛw] *PF* wwo. *snew*
- vast, onbeweeglijk:** [nik.'ʔæ.rɪpʔ] *PF* bw. *nik'ärɪp* (afgeleid van *ke ärɪp niet bewegen*)
let.: 'zonder te laten bewegen'
- vast, solide, niet hol:** [vawtʔ] *PF* bn. *vawt*
- vastbinden, vastmaken:** [j'æɪn] *PF* wwo. *yän*
- vastgrijpen, vasthouden, in de hand houden:** [fj'ɛpʔ] *PF* wwo. *fyep*
- vasthouden, in de hand houden, vastgrijpen:** [fj'ɛpʔ] *PF* wwo. *fyep*
- vastmaken, vastbinden:** [j'æɪn] *PF* wwo. *yän*
- vechten:** [w'ɛɪm] *PF* wwn. *wem*
- vechten:** [tɪ.wu.'sɛɪm] *PF* zn. *tiwusem* (afgeleid van *wem vechten*)
- veel:** [t'an] *PF* bn. *txan*
- veel:** [ni.'p'aj] *PF* bw. *nɪpxay* (afgeleid van *pxay veel*)
- veel (abstract), erg:** [ni.'t'an] *PF* bw. *nɪtxan* (afgeleid van *txan veel*)
- veel houden van, enorm genieten van:** [t'a.'su.nu] *PF* wwn. *txasunu* (afgeleid van *txan veel* en *sunu plezier brengen*) nfp.
- veel, velen:** [p'aj] *PF* bn. *pxay* (gebruikt bij enkel- en meervoudige zn. vormen)
- veelvoorkomend, gewoon:** [lɛ.'p'im.run] *PF* bn. *lepɪmrɪn* (afgeleid van *pxim vaak* en *run vinden*)
- veilig:** [ni.'zaw.noŋ] *PF* bw. *nɪzawnong* (afgeleid van «awn» *passief deelwoord invoegsel* en *zong redden*)
- veilig:** [k'u.kɛ] *PF* bn. *kxuke* (sam. van *kxu onheil* en *ke niet*)
- veilige plek, schuilplaats:** [zoŋ.tɪsɛŋ] *PF* zn. *zongtsɛng* (sam. van *zong redden* en *tsɛng plaats*)
- veiligheid:** [tɪ.'k'u.kɛ] *PF* zn. *tɪkxuke* (afgeleid van *kxuke veilig*)
- veld, open terrein:** [t'a.jo] *PF* zn. *txayo*
- velen, veel:** [p'aj] *PF* bn. *pxay* (gebruikt bij enkel- en meervoudige zn. vormen)
- ver weg zijn:** [l'im] *PF* wwsn. *lɪm*
- ver weg, op een afstand:** [a.'lɪm] *PF* bw. *alɪm* (afgeleid van *lɪm ver, ver zijn*)
- veranderd, niet langer natuurlijk:** [zæ.fi] *PF* bn. *zäfi*
- veranderen:** [l'a.t'ɛm] *PF* wwn. *latem* (*l«eyk»atem* wwo. *veranderen*)

- verandering (abstract concept):** [tɪ.ˈla.tɛm] *PF* zn. *tɪlatem* (afgeleid van *latem* *veranderen*)
- verandering (moment van), wijziging, aanpassing:** [sæ.ˈla.tɛm] *PF* zn. *sɪlatem* (afgeleid van *latem* *veranderen*)
- verantwoordelijk zijn:** [kɪ.ˈfr.ɔʔ] *PF* wwsn. *klɪfroʔ*
- verantwoordelijk zijn voor, letten op:** [v.ɛwɪ] *PF* wwo. *vewɪŋ*
- verbeelding:** [tɪ.ˈron.sɛl] *PF* zn. *tɪronsɛl* (afgeleid van *ronsɛlŋop* *verbeelden*)
- verbergen:** [w.ən] *PF* wwo. *wan*
- verbeteren, beter worden:** [ˈtsan.ʔ.ɪl] *PF* wwn. *tsanʔul* (sam. van *sɪtsan* *goed* en *ʔul* *vermeerderen*)
- verbeteren, passen, aanvullen:** [h.əʔ] *PF* wwn. *haʔ*
- verbetering:** [sæ.ˈtsan.ʔul] *PF* zn. *sɪtsanʔul* (afgeleid van *tsanʔul* *beter worden*)
- verbetering (algemeen, abstract):** [tɪ.ˈtsan.ʔul] *PF* zn. *tɪtsanʔul* (afgeleid van *tsanʔul* *verbeteren*)
- verbinden met, een neurale verbinding maken met:** [tsa.ˈhɛjɪl ˈs.i] *PF* wwn. *tsahejɪl sɪ* (afgeleid van *tsahejɪlu* *verbinding*)
- verbinden, relateren aan, een relatie hebben met:** [ˈt.a.ɪ.ɛ] *PF* wwo. *tare*
- verbinding, relatie:** [sæ.ˈta.ɪ.ɛ] *PF* zn. *sɪtare* (afgeleid van *tare* *verbinden, relateren aan*)
- verboden:** [kʰ.a.nɪ] *PF* bn. *kxanɪ*
- verbranden:** [ˈp.a.l.ɔn] *PF* wwn. *palon*
- verbranden, consumeren:** [n.ɛkʰ] *PF* wwo. *nekx*
- verdedigen, redden:** [z.ɔŋ] *PF* wwo. *zɔŋ*
- verdeeld, uit elkaar gehaald:** [kɛ.ˈʔaw] *PF* bn. *keʔaw* (sam. van *ke* *niet* en *ʔaw* *een*)
- verdelen, in stukken snijden:** [pʰ.i.m.un.ʔʰ.i] *PF* wwo. *pɪmunʰi* (sam. van *hapɪ* *deel* en *munʰi* *snijden*)
- verder gaan, ergens overheen komen, een feit accepteren, zich ergens bij neerleggen:** [w.a.ˈɪ.ɛw] *PF* wwn. *walew*
- verdoezelen, bedekken:** [tɪ.ˈwan] *PF* zn. *tɪwan* (afgeleid van *wan* *verbergen*)
- verdriet, droefheid:** [tɪ.kɛ.ˈftʰo] *PF* zn. *tɪkeftxo* (afgeleid van *keftxo* *ongelukkig*)
- verdrietig:** [tɪ.kɛ.ˈftʰo.ŋaʔ] *PF* bn. *tɪkeftxongaʔ* (afgeleid van *keftxo* *ongelukkig*) nvm.
- verdwijnen, uit zicht verdwijnen:** [ʔ.ɪp] *PF* wwn. *ʔɪp*
- vereisen, nodig hebben:** [fŋ.ɔʔ] *PF* wwo. *fŋɔʔ*
- verfraaien:** [i.ˈo.i s.i] *PF* wwn. *ioi sɪ* (afgeleid van *ioi* *sieraad*)
- vergaan, rotten, afbreken over tijd:** [sn.æm] *PF* wwn. *snäm*
- vergadering, ontmoeting:** [ul.ˈtʰa] *PF* zn. *ultxa*
- vergaren, verzamelen:** [ˈst.ɑf.sɪm] *PF* wwo. *starsɪm*
- vergeef me, sorry:** [hɪ.ˈtʰo.a] *PF* tw. *hɪtxoa* (afgeleid van *hɪʰi* *klein* en *txoa* *vergeving*)
- vergeetbaar, vergetelijk:** [ˈtsuk.ˈtswaʔ] *PF* bn. *tsuktswaʔ* (afgeleid van *tswaʔ* *vergeten*)
- vergetelijk, vergeetbaar:** [ˈtsuk.ˈtswaʔ] *PF* bn. *tsuktswaʔ* (afgeleid van *tswaʔ* *vergeten*)
- vergeten:** [ˈtsw.aʔ] *PF* wwo. *tswaʔ*
- vergift:** [tʰum] *PF* zn. *txum*
- vergiftigen:** [tʰo.a] *PF* zn. *txoa*
- verhaal:** [vur] *PF* zn. *vur*
- verhalend gedicht:** [ˈvur.waj] *PF* zn. *vurway* (sam. van *vur* *verhaal* en *way* *lied*)
- verhogen, vermeerderen:** [ʔ.ɪl] *PF* wwn. *ʔul*
- verhoogd werkblad, tafel:** [ˈfjan.jo] *PF* zn. *fyanyo* (sam. van *fyan* *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en *yo* *opperolak*) Noot: in spreektaal kan *yo* gebruikt worden i.p.v. *fyanyo*.
- verjaring:** [zɪ.st.ˈsal.tɪ] *PF* zn. *zɪsɪsaltrɪ* (sam. van *zɪsɪt* *jaar*, *salew* *doorgaan* en *trɪ* *dag*)
- verkeerd doen, blunderen:** [tɪ.kʰej ˈs.i] *PF* wwn. *tɪkxey sɪ* (afgeleid van *tɪkxey* *in-correct*)
- verkeerd, fout, niet goed:** [kɛ.ˈjawɪ] *PF* bn. *keyawɪ* (sam. van *ke* *niet* en *eyawɪ* *correct*)
- verkennen, onderzoeken:** [l.ɑŋ] *PF* wwo. *lang*
- verkiezen, de voorkeur geven aan (oi):** [nɪl.ˈn.ɛw] *PF* wwo. *nulnew* (afgeleid van *new* *willen*)
- verklaren, interpreteren (oi):** [ɾal.ˈp.ɛŋ] *PF* wwo. *ralpɛŋ* (sam. van *ral* *betekenis* en *pɛŋ* *vertellen*)
- verklaring, uitdrukking:** [sæ.pl.ˈtʰɛ] *PF* zn. *säplɪtɛ* (afgeleid van *plɪtɛ* *spreken*)
- verlagen, verminderen:** [n.æn] *PF* wwn. *nän*
- verlangen:** [sæ.ˈʔan.la] *PF* zn. *säʔanla* (afgeleid van *ʔanla* *verlangen naar*)
- verlangen:** [tɪ.ˈnɛw] *PF* zn. *tɪnew* (afgeleid van *new* *willen*)

- verlangen naar:** [ʔ·an.l·a] *PF* WWO. 'anla
- verleden:** [ftaw.'nɛm.kɾ] *PF* ZN. *ftawnemkrr* (sam. van **ft«awn»em** *voorbij gaan* en **krr** *tijd*)
- verlegenheid, vernedering, gezichtsverlies:** [fwɪŋ] *PF* ZN. *fwìng*
- verlies:** [ti.'snajt'] *PF* ZN. *tisnaytx* (afgeleid van **snaytx** *verliezen*)
- verlies:** [ti.'han] *PF* ZN. *tihan* (afgeleid van **han** *verliezen*)
- verliezen:** [h·an] *PF* WWO. *han*
- verliezen (b.v. wedstrijd. Niet: een ding kwijtraken):** [sn·ajt'] *PF* WWO. *snaytx*
- verliezer:** [snaj.tu] *PF* ZN. *snaytu* (afgeleid van **snaytx** *verliezen*)
- vermeerderen, verhogen:** [ʔ·ul] *PF* WWN. 'ul
- vermijden:** [ʔ·aw.nim] *PF* WWO. 'awnim (sam. van 'i'awn *blijven* en **alim** *afstand*)
- verminderen, verlagen:** [n·æn] *PF* WWN. *nän*
- vermist (als een niet-aanwezig iemand waar naar verlangd wordt), missend:** [lom] *PF* bn. *lom*
- vernederen:** [fwɪŋ s·i] *PF* WWN. *fwìng si* (afgeleid van **fwìng** *vernedering*)
- vernedering, verlegenheid, gezichtsverlies:** [fwɪŋ] *PF* ZN. *fwìng*
- vernietigen:** [sk·a.'ʔ·a] *PF* WWO. *ska'a*
- vernietiging:** [ti.ska.'ʔa] *PF* ZN. *tiska'a* (afgeleid van **ska'a** *vernietigen*)
- verontschuldigen:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ 's·i] *PF* WWN. *tsap'alute si* (afgeleid van **tsap'alute** *excuus*)
- verontschuldiging, excuus:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* ZN. *tsap'alute*
- verplaatsen:** [r·ik'] *PF* WWN. *rikk*
- verpletteren, vertrappen:** [sɾ·uʔ] *PF* WWO. *sru'*
- verplichting, plicht, opgelegd vereiste:** [tson] *PF* ZN. *tson*
- verraad:** [ka.'vukʔ] *PF* ZN. *kavuk*
- verraden:** [ka.'vukʔ 's·i] *PF* WWN. *kavuk si* (afgeleid van **kavuk** *verraad*)
- verrassend:** [ni.'lo.ho] *PF* BW. *nìloho* (afgeleid van **loho** *verrassend zijn*)
- verrassend zijn (met de verraste in datief):** [l·o.h·o] *PF* WWN. *loho*
- verrassing:** [ti.'lo.ho] *PF* ZN. *tiloho* (afgeleid van **loho** *verrassend zijn*)
- vers, lekker (eten):** [p'a.sul] *PF* bn. *pxasul*
- verschaffen, krijgen:** [k·a.n·om] *PF* WWO. *kanom*
- verschijnen, materialiseren, in zicht komen:** [sɾ·ɛɾ] *PF* WWN. *srer*
- verschil:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* ZN. *tiketeng* (sam. van **ke** *niet* en **teng** *gelijk*)
- verschillend:** [kɛ.tɛŋ] *PF* bn. *keteng* (sam. van **ke** *niet* en **teng** *gelijk*)
- verschillende, enkele:** [ʔa.'ʔaw] *PF* bn. 'a'aw (Gebruikt bij telbare zn. in enkelvoudige vorm)
- verschrikkelijk, vreselijk:** [ʔp'a.mo] *PF* bn. *fpxamo*
- verschrikkelijk, vreselijk:** [ni.'ʔp'a.mo] *PF* bw. *nifpxamo* (afgeleid van **fpxamo** *vreselijk, verschrikkelijk*)
- versie:** [sɾɛj] *PF* ZN. *srey*
- versiering of ceremonieel sieraad:** [i.'o.i] *PF* ZN. *ioi*
- verslaan, een verlies:** [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* ZN. *sälätxayn* (afgeleid van **lätxayn** *verslagen*)
- verslagen in gevecht, overwinnen:** [l·æ.'t'ajŋ] *PF* WWO. *lätxayn*
- verslagen zijn, opgeven, overgeven:** [v·ɛ.l·ɛkʔ] *PF* WWN. *velek*
- verslechteren, slechter worden:** [ʔɛ.'ʔ·ul] *PF* WWN. *fe'ul* (sam. van **fe'** *slecht* en 'ul *vermeerderen*)
- verslechtering (algemeen, abstract):** [ti.'ʔɛ.'ʔul] *PF* ZN. *tife'ul* (afgeleid van **fe'ul** *slechter worden*)
- verslechtering (specifiek geval):** [sæ.'ʔɛ.'ʔul] *PF* ZN. *säfe'ul* (afgeleid van **fe'ul** *slechter worden*)
- verspillen:** [ʔ·al] *PF* WWO. 'al
- verspillend:** [lɛ.'ʔal] *PF* bn. *le'al* (afgeleid van 'al *verspillen*) nvm.
- verspillend:** [ni.'ʔal] *PF* bw. *nì'al* (afgeleid van 'al *afval*)
- verspilling:** [ti.'ʔal] *PF* ZN. *tì'al* (afgeleid van 'al *verspillen*)
- verspreiden:** [v·i.'r·æ] *PF* WW. *virä*
- verstand, bewustzijn:** [ʔon.sɛm] *PF* ZN. *ronsem*
- verstandig (ding), slim:** [sil.'ʔon.sɛm] *PF* bn. *sìronsem* (sam. van **sìltsan** *goed* en **ronsem** *geest*)
- vertakking, vork, punt van afwijking:** [jakʔ] *PF* ZN. *yak*
- vertaling, interpretatie:** [ti.ral.pɛŋ] *PF* ZN. *tìralpeng* (afgeleid van **ral** *betekenis* en **peng**)

- vertellen*)
- vertellen:** [p·ɛŋ] *PF* wwo. *peng*
- verticaal:** [ni.'k'ɛm] *PF* bw. *nixem* (afgeleid van *kxem* *verticaal zijn*)
- verticaal oppervlak, muur:** ['k'ɛm.jo] *PF* zn. *kxemyo* (sam. van *kxem* *verticaal zijn* en *yo* *oppervlak*)
- verticaal zijn:** [k'·ɛm] *PF* wwn. *kxem*
- vertoning, tentoonstelling:** [sæ.wm.'t'u] *PF* zn. *säwintxu* (afgeleid van *wintxu* *tonen*)
- vertrappen, verpletteren:** [sɪ·uʔ] *PF* wwo. *sru'*
- vertrouwen op:** [m·oŋ] *PF* wwo. *mong*
- vertrouwend, zonder twijfel:** [ni.'mal] *PF* bw. *nimal* (afgeleid van *mal* *betrouwbaar*)
- vervangen, substitueren:** [ɾ·awn] *PF* wwo. *rawn*
- vervanging, het vervangen:** [ti.'rawn] *PF* zn. *tirawn* (afgeleid van *rawn* *vervangen*)
- vervanging, substituut, iets dat iets anders**
- vervangt:** [sæ.'rawn] *PF* zn. *särawn* (afgeleid van *rawn* *vervangen*)
- vervelen, lastig vallen:** [sɪ·æ't'] *PF* wwo. *sɾätx*
- verveling (door iemand), ergernis:** [sæ.'sɾæt'] *PF* zn. *säsɾätx* (afgeleid van *sɾätx* *vervelen*, *lastig vallen*)
- vervuld, tevreden, content, verzadigd:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- verwachten:** [sɾɛ.'f·ɛj] *PF* wwn., wwo. *sɾefey* (sam. van *sɾe+* *voor* en *pey* *wachten*)
- verwachten dat iets slechts gebeurt, gevreesd voelen, vrezen (met tsnì voor het gevreesde) (oi):** [feʔ.'p·ɛj] *PF* wwn. *fe'pey* (afgeleid van *fe'* *slecht* en *pey* *wachten*)
- verwarrend:** [ja.'jaɪɾ.ŋaʔ] *PF* bn. *yayayrnga'* (afgeleid van *yayayr* *verwarring*)
- verwarring:** [ja.'jaɪɾ] *PF* zn. *yayayr*
- verwerpen, afwijzen:** [tsj·æɪ] *PF* wwo. *tsyär*
- verwijderen, wegnemen, uittrekken:** [ʔ·a.k·u] *PF* wwo. *'aku*
- verwonden:** ['sk'ir 's·i] *PF* wwn. *skxir si* (afgeleid van *skxir* *wond*)
- verzadigd, tevreden, content, vervuld:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- verzamelen, vergaren:** ['st·aɪ.s·im] *PF* wwo. *starsim*
- verzamelplaats:** [mo.'ʔa.ɾa] *PF* zn. *mo'ara*
- verzegelen, ondoordringbaar maken:** [fj·ɛl] *PF* wwo. *fyel*
- verzoek:** [æ.'t'æ.lɛ] *PF* zn. *ätxäle*
- verzoek, vragen om:** [v·in] *PF* wwo. *vin*
- verzoeken:** [æ.'t'æ.lɛ 's·i] *PF* wwn. *ätxäle si* (afgeleid van *ätxäle* *verzoek*)
- vet (in vlees):** ['sjɛ.wɛ] *PF* zn. *syewe*
- vettig:** ['sjɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *syɛwenga'* (sam. van *syewe* *vet* (in vlees) en *nga'* *bevatten*)
- via, volgens:** ['i.læ] or ['i.'læ] *PF* adp. *ilä+*
- video, film:** [ɾɛl a.ru.'sɪkx] *PF* zn. *rel arusikx* (sam. van *rel* *afbeelding* en *rikx* *bewegen*)
- vier:** [tsɪŋ] *PF* get. *tsɪŋ*
- vierde (rangtelwoord):** [ʔtsɪ.vɛ] *PF* bn. *tsivɛ* (afgeleid van *tsɪŋ* *vier*)
- vieren:** [ft'o.'zæ s·i] *PF* wwn. *ftxozi si* (afgeleid van *ftxozi* *viering*, *feest*)
- vierenzestig:** [zɑm] *PF* get. *zam*
- vies, slecht smakend:** [ft'i.'væʔ] *PF* bn. *ftxivä'* (sam. van *ftxi* *tong* en *vä'* *vervelend*)
- vijand:** ['k'u.tu] *PF* zn. *kxutu* (afgeleid van *kxu* *onheil*, *schade*)
- vijf:** [mɾ] *PF* get. *mrr*
- vijfdaagse werkweek:** ['mɾ.tr] *PF* zn. *mrrtrr* (afgeleid van *mrr* *vijf* en *trr* *dag*)
- vijfde (rangtelwoord):** ['mɾ.vɛ] *PF* bn. *mrrvɛ* (afgeleid van *mrr* *vijf*)
- vinden, uitvinden:** [ɾ·un] *PF* wwo. *run*
- vinger:** [ʔɛk.wæ] *PF* zn. *zekwä*
- vingervlugheid, truuk, kunstje:** ['iŋ.jɛn.tsjɪp'] *PF* zn. *ingyentsyɪp* (afgeleid van *ingyen* *gevoel van mysterie*)
- violet, paars, magenta:** [ʔom.pin] *PF* zn. *'om-pin* (afgeleid van *'om* *paars*)
- violet, paars, magenta:** [ʔom] *PF* bn. *'om*
- vis:** [paj.'o.aŋ] *PF* zn. *payoang* (sam. van *pay* *water* en *ioang* *dier*)
- vis, jong (van een dier, vogel, insect):** ['li.ni] *PF* zn. *lini*
- visceus, gelatineachtig, dik:** [k'um] *PF* bn. *kx-um*
- visceuse vloeistof, gel:** ['k'um.paj] *PF* zn. *kx-umpay* (afgeleid van *kxum* *visceus*, *gelatineachtig*, *dik*)
- visie (spiritueel):** [æ.'i.ɛ] *PF* zn. *äie*
- visueel mooi:** [nar.'lor] *PF* bn. *narlör* (afgeleid van *nari* *oog* en *lor* *mooi*, *aangenaam voor de zintuigen*)
- vlak:** [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* bn. *'engeng*
- vlak voor:** [p'i.'sɾɛ] *PF* adp. *pxisre+* (sam. van *sre* *voor* (tijd) en *pxi* *scherp*)
- vlecht, staart:** [tswin] *PF* zn. *tswin*

- vlechtje, staartje:** [ˈtʰswin.tʰsjɪp] PF ZN. *tswint-syɪp* (afgeleid van *tswin vlecht*)
- vlees:** [tʰʂan] PF ZN. *tsngan*
- vlees eten, vleesetend zijn (oi):** [j·om.ˈvɛj] PF wwn. *yomvey* (sam. van *yom eten* en *vey vlees*)
- vlees, dierlijk voedsel:** [vɛj] PF ZN. *vey*
- vleesetend zijn (oi), vlees eten:** [j·om.ˈvɛj] PF wwn. *yomvey* (sam. van *yom eten* en *vey vlees*)
- vlek, blaam, misvorming:** [ˈfɛʔ.ran.vi] PF ZN. *feʹranvi* (afgeleid van *feʹran beschadigde natuur*)
- vleugel:** [tʰʂjal] PF ZN. *tsyal*
- vliegen:** [ˈtʰsw·aj·on] PF WWN. *tswayon*
- vloeiend (in een taal):** [naw.ˈfwɛ] PF bn. *nawfwe* Samentrekking van *na hufwe*
- vloeistof, water:** [pa:j] PF ZN. *pay*
- vlok, druppel:** [ˈil.va] PF ZN. *ilva*
- vlot, kort (tijd):** [ni.ˈjɔl] PF BW. *niyol* (afgeleid van *yol kort (tijd)*)
- vlucht (het vliegen):** [sæ.ˈtʰswaj.on] PF ZN. *säts-wayon* (afgeleid van *tswayon vliegen*)
- vluchten, ontsnappen:** [ˈh·i.fw·o] PF WWN. *hifwo*
- vochtig, nat:** [ˈpaj.ŋaʔ] PF bn. *payngaʹ* (afgeleid van *pay water* en *ngaʹ bevat*)
- voeden, voorzien van voeding:** [li.ˈswa s·i] PF wwn. *liswa si* (afgeleid van *liswa voeding*)
- voeding:** [li.ˈswa] PF ZN. *liswa*
- voedsel (collectief zn., kan niet in meervoud worden gebruikt):** [ˈsju.vɛ] PF ZN. *syuve*
- voegwoord:** [ˈti.li.ʔu] PF ZN. *tiliʹu* (sam. van *til verbinding* en *liʹu woord*)
- voelen:** [ˈʔ·ɛ.f·u] PF WWO. *ʹefu*
- voelen (niet doelbewust):** [z·im] PF WWO. *zim*
- voeren (met datief lijdend voorwerp) (oi):** [ˈjom.t·iɪ] PF WWN. *yomting* (sam. van *yom eten* en *ting geven*)
- voet:** [ˈvɛ.nu] PF ZN. *venu*
- voetstap (geluid):** [ti.ˈran.pam] PF ZN. *tiran-pam* (sam. van *tiran lopen* en *pam geluid*)
- vogel:** [ˈja.jo] PF ZN. *yayo* (sam. van *ya lucht* en *ioang dier*)
- vogel, jong (van een dier, vis, insect):** [ˈli.ni] PF ZN. *lini*
- vogelnest:** [ˈja.jo.tʰʂul] PF ZN. *yayotsrul* (sam. van *yayo vogel* en *tsrul nest*)
- vol:** [tɛ.ˈja] PF bn. *teya*
- vol vertrouwen, sterk (emotioneel, spiritueel, niet fysiek):** [sɛj.ˈkʰɛl] PF bn. *seykxel*
- vol vertrouwen, stevig:** [nik.lo.ˈnu] PF bw. *niklonu* (afgeleid van *ke lonu niet laten gaan*) lett.: ‘zonder het los te laten’
- vol zelf-trots:** [lɛ.sno.ˈnɪ.a] PF bn. *lesnonrra* (afgeleid van *snonrra zelf-trots*)
- vol, geen honger meer:** [ˈjɛ.hakʰ] PF bn. *yehakx* (afgeleid van *ye vol* en *ohakx honger*)
- volbrengen, tot een eind brengen:** [ha.ˈsɛj ˈs·i] PF WWN. *hasey si* (afgeleid van *hasey gedaan, beëindigd*)
- voldoen, dat is voldoende, oké:** [t·am] PF WWN., tw. *tam*
- volgen:** [n·oɪ] PF WWO. *nong*
- volgen, opsporen:** [s·utʰ] PF WWO. *sutx*
- volgend jaar:** [ˈzi.sit.a:j] PF ZN. *zisitay* (afgeleid van *zisit jaar*)
- volgend weekeinde:** [ˈmun.tɪ.a:j] PF ZN. *muntrray* (afgeleid van *muntrr weekeinde*)
- volgend(e):** [haj] PF bn. *hay*
- volgend(e):** [ni.ˈhaj] PF bw. *nihay* (afgeleid van *hay volgend(e)*)
- volgende keer:** [ha.ˈja.lo] PF bw. *hayalo* (sam. van *hay volgend(e)* en *alo tijd*)
- volgende maand:** [vo.sp.ˈi.a:j] PF ZN. *vospxiay* (afgeleid van *vospxi maand*)
- volgende week:** [ˈkin.tɪ.a:j] PF ZN. *kintrray* (afgeleid van *kintrr week*)
- volgens, via:** [i.læ] or [i.ˈlæ] PF adp. *ilä+*
- volgroeidheid, rijpheid:** [ti.ˈfjɛjn] PF ZN. *tifyeyn* (afgeleid van *fyeyn rijp, volgroeid*)
- volhouden:** [fm·al] PF WWO. *fmal*
- volledig bedekkend, overheen:** [ka] PF adp. *ka-*
- volwassen persoon:** [ˈfjɛjn.tu] PF ZN. *fyeyntu* (afgeleid van *fyeyn rijp, volgroeid*)
- volwassen, als een volwassene:** [ni.ˈfjɛjn.tu] PF bw. *nifyeyntu* (afgeleid van *fyeyntu volwassene*)
- volwassen, rijp:** [fjɛjn] PF bn. *fyeyn*
- vonk:** [ˈtʰɛp.vi] PF ZN. *txepvi* (afgeleid van *txep vuur*)
- voor (plaats):** [ˈɛ.o] PF adp. *eo-*
- voor (tijd):** [sɛɛ] PF adp. *sre+*
- voor altijd, oneindig:** [nit.ˈʔi.lu.kɛ] PF bw. *nitʹiluke* (sam. van *tiʹiʹa einde, conclusie* en *luke zonder*)

- voor commando(s), doe niet (negatief imperatief):** [ræ.'ʔæ] *PF* part. *rä'ä*
- voor de tijd, voordat, alreeds:** [sɾɛ.'kɾ] *PF* bw. *srekr* (sam. van *sre* voor en *krr* tijd)
- voor donker, schemering, na zonsondergang:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* zn. *txon'ongmaw* (sam. van *txon'ong* zonsondergang en *maw na*)
- voor een korte tijd terughouden, aarzelen:** ['hi.p.ɛj] *PF* wwn. *hipey* (afgeleid van *hi'i* klein en *pey* wachten)
- voor een lange tijd:** [t'aŋ.'kɾ] *PF* bw. *txankrr* (sam. van *txan* veel en *krr* tijd)
- voor het nut van, in het belang van:** [fpi] *PF* adp. *fpi+*
- voor middernacht:** [sɾɛ.'kam.t'on] *PF* zn. *sre-kamtixon* (sam. van *sre* voor en *kxamtixon* middernacht)
- voor niets, falend, vruchteloos, niet het gewilde of verwachte eind halend:** [ni.'nu] *PF* bw. *ninu* (afgeleid van *nui* falen)
- voor zonsopgang:** [sɾɛ.sɾ.'ʔoŋ] *PF* zn. *sresrr'ong* (sam. van *sre* voor en *trr'ong* zonsopgang)
- voor, tot, tot aan maar niet na:** ['li.sɾɛ] *PF* adp. *lisre+* (sam. van *li* reeds en *sre+* voor)
- voorbeeld:** [ti.'kɛ.noŋ] *PF* zn. *tikenong* (afgeleid van *kenong* representeren)
- voorbereiden:** [h.aɔw] *PF* wwo. *haw*
- voorbereidingen, plan:** [ti.'haw] *PF* zn. *tihaw* (afgeleid van *haw* voorbereiden)
- voorbij:** ['nu.æ] *PF* adp. *nuä+*
- voorbij perfectie, subliem:** ['fjo.lɛ] *PF* bn. *fyo-le*
- voordat:** ['sɾɛ.fwa] *PF* vw. *srefwa* (afgeleid van *sre+* voor en *fwa* dat)
- voordat, alreeds, voor de tijd:** [sɾɛ.'kɾ] *PF* bw. *srekr* (sam. van *sre* voor en *krr* tijd)
- voorde, oversteekplaats:** [em.'kæ.fja] *PF* zn. *emkäfya* (afgeleid van *emkä* oversteken en *fya'o pad*)
- voordeel, winst:** ['tsan.kum] *PF* zn. *tsankum* (sam. van *tsan'ul* verbeteren, beter worden en *kum* resultaat)
- voordelig:** ['tsan.kum.ŋaʔ] *PF* bn. *tsankumnga'* (afgeleid van *tsankum* voordeel, winst)
- voorgevoel, gok, intuïtie:** [ʔɛn] *PF* zn. 'en
- voorhoofd:** [za.'rɛʔ] *PF* zn. *zare'* (sam. van *zapxi* voorkant en *re'o* hoofd)
- voorkant (deel of sectie):** [za.'p'i] *PF* zn. *zapxi* (afgeleid van *hapxi* deel)
- voorkomen:** [ti.'lam] *PF* zn. *tilam* (afgeleid van *lam* lijken)
- voorouder:** ['pi.za.ju] *PF* zn. *pizayu*
- voorraad:** ['mɛk.rɛ] *PF* zn. *mekre*
- voorspellen:** [sɾɛ.s.ɛ.'ʔ.a] *PF* wwo. *srese'a* (sam. van *sre+* voor en *tse'a* zien)
- voorspoedig, gunstig:** ['ɛt.rɪp'] *PF* bn. *etrip*
- voorstel, suggestie:** [sæ.'mɔk'] *PF* zn. *sämok* (afgeleid van *mok* voorstellen)
- voorstellen (oi), representeren:** ['k.ɛ.n.oŋ] or ['kɛ.n.oŋ] *PF* wwn. *kenong* (sam. van *ke* niet en *nong* volgen)
- voorstellen, introduceren:** [mu.w.in.'t'u] *PF* wwo. *muwintxu* (afgeleid van *wintxu* tonen)
- voorstellen, suggereren:** [m.ɔk'] *PF* wwo. *mok*
- voortbrengen (letterlijk, openbaren, en als metafoor):** ['k.u.l.at'] *PF* wwo. *kulat*
- voortdurend, zonder stoppen:** [ni.l.kɛ.'ftaŋ] *PF* bw. *nilkeftang* (sam. van *luke* zonder en *ftang* stoppen)
- voorteken, omen:** [a.'u.ŋi.a] *PF* zn. *aungia*
- voortgangsmarkeerder:** [tut'] *PF* part. *tut*
- voortstuwen:** ['sp.u.l.ɛ] *PF* wwo. *spule*
- vooruit (van tevoren):** [ni.'li] *PF* bw. *nili* (afgeleid van *li* al, reeds)
- voorwaarde, benodigdheid:** [sæ.'fjoʔ] *PF* zn. *säfngo'* (afgeleid van *fngo'* vereisen)
- voorwerp, ding (fysiek of tastbaar):** [zum] *PF* zn. *zum*
- voorzichtig, stevig:** [nik.tuŋ.'zup'] *PF* bw. *nik-tungzup* (afgeleid van *ke tungzup* niet vallen) let.: 'zonder te laten vallen'
- voorzien van voeding, voeden:** [li.'swa s.i] *PF* wwn. *liswa si* (afgeleid van *liswa* voeding)
- vorig weekeinde:** ['mun.tr.am] *PF* zn. *muntrram* (afgeleid van *muntrr* weekeinde)
- vorig(e):** [ham] *PF* bn. *ham*
- vorige keer:** [ha.'ma.lo] *PF* bw. *hamalo* (sam. van *ham* vorig(e) en *alo* tijd)
- vorige maand:** [vo.sp'i.'am] *PF* zn. *vospxiäm* (afgeleid van *vospxi* maand)
- vorige nacht:** [t'o.'nam] *PF* bw. *txonam* (afgeleid van *txon* nacht en *ham* vorig(e))
- vorige week:** ['kin.tr.am] *PF* zn. *kintrram* (afgeleid van *kintrr* week)

- vork, vertakking, punt van afwijking:** [jakʷ] PF zn. *yak*
- vorm:** [ʔon] PF zn. *'on*
- vormen, (iets) vormgeven:** [ʔon s:i] PF wwn. *'on si* (afgeleid van *'on* vorm)
- vraag:** [ti.'pawm] PF zn. *tɪpawm* (afgeleid van *pawm* vragen)
- vragen:** [p·awm] PF ww. *pawm*
- vragen om, verzoek:** [v·in] PF wwo. *vin*
- vrede, geluk:** [fpom] PF zn. *fpom*
- vredig, blij, plezierig, aangenaam:** [lɛ.'fpom] PF bn. *lefpom* (afgeleid van *fpom* blijheid, vrede) nvm.
- vredig, kalm:** [nim.'wɛj] PF bw. *nɪmwɛj* (afgeleid van *mawɛj* kalm)
- vreemd:** [ni.'hɛkʷ] PF bw. *nɪhɛk* (afgeleid van *hɛk* vreemd zijn, afwijken) (oordeel, niet een manier van doen, bijwoordelijk gebruikt)
- vreemd (buitenaards):** [kɛ.won] PF bn. *kewong*
- vreemd, benieuwd zijn, onverwacht:** [h·ɛkʷ] PF wwn. *hek*
- vreemd, eng:** [sɛw.sjɛ] PF bn. *snewsjɛ* (sam. van *snew* beperken en *syeha* adem)
- vreemd, grappig:** [hi.jikʷ] PF bn. *hijik*
- vreemd, onbekend:** [st'on] PF bn. *stxong*
- vreemdeling:** [kɛ.tu.won] PF zn. *ketuwong*
- vrees, schrik, horror:** [ti.'fp'a.mo] PF zn. *tɪfpxamo* (afgeleid van *fpxamo* vreselijk, verschrikkelijk)
- vreselijk, verschrikkelijk:** [fp'a.mo] PF bn. *fpxamo*
- vreselijk, verschrikkelijk:** [ni.'fp'a.mo] PF bw. *nɪfpxamo* (afgeleid van *fpxamo* vreselijk, verschrikkelijk)
- vrezen (met tsnì voor het gevreesde) (oi), gevreesd voelen, verwachten dat iets slechts gebeurt:** [fɛʔ.'p·ɛj] PF wwn. *fɛ'pej* (afgeleid van *fe'* slecht en *pej* wachten)
- vriend:** [ʔɛj.lan] PF zn. *'eylan*
- vriendelijk, attent:** [tstun.wi] PF bn. *tstunwi*
- vriendelijk, mild, teder (mensen of dingen):** [flɪ] PF bn. *flrr*
- vriendelijk, teder:** [ni.'flɪ] PF bw. *nɪflrr* (afgeleid van *flrr* vriendelijk)
- vriendelijkheid:** [ti.'tstun.wi] PF zn. *tɪtstunwi* (afgeleid van *tstunwi* vriendelijk, aardig)
- vriendelijkheid, tederheid:** [ti.'flɪ] PF zn. *tɪflrr* (afgeleid van *flrr* vriendelijk)
- vriendschap:** [ti.'ʔɛj.lan] PF zn. *tɪ'eylan* (afgeleid van *'eylan* vriend)
- vrij, niet geblokkeerd, onbelemmerd:** [kaw.'k'an] PF bn. *kawkxan* (sam. van *ke'aw* niet een en *ekxan* barricade, obstakel)
- vrijdag:** [tr.'pu.vɛ] PF zn. *trɪpuve* (sam. van *trɪ* dag en *puve* zesde)
- vrije tijd:** [tik.'ʔm] PF zn. *tik'in* (afgeleid van *'in* bezig zijn)
- vrijwillig, met genoeg, gewillig:** [ni.'nɛw] PF bw. *nɪnew* (afgeleid van *new* willen)
- vroeg:** [lɛ.'jɛʔ.kɪ] PF bn. *leje'krr* (afgeleid van *je'krr* vroeg)
- vroeg:** [jɛʔ.kɪ] PF bw. *je'krr* (afgeleid van *je'rɪn* binnenkort en *krr* tijd)
- vroege namiddag, de tijd net na middag:** [k'am.tr.maw] PF zn. *kxamtrɪmaw* (sam. van *kxamtrɪ* middag en *maw* na)
- vroege ochtend, zonsopgang:** [tr.'ʔon] PF zn. *trɪ'ong* (sam. van *trɪ* dag en *'ong* ontvouwen)
- vrouw:** [fnɛ.lɛ] PF zn. *fnele* (afgeleid van *fnel* soort, type)
- vrouw (persoon):** [tu.'tɛ] PF zn. *tuté* (afgeleid van *tute* persoon)
- vrouw, echtgenote:** [mun.'t'a.tɛ] PF zn. *muntxate* (afgeleid van *muntxatu* ega)
- vrouwelijk:** [lɛ.'fnɛ.lɛ] PF bn. *lefnele* (afgeleid van *fnele* vrouw)
- vruchteloos, falend, voor niets, niet het gewilde of verwachte eind halend:** [ni.'nu] PF bw. *nɪnu* (afgeleid van *nui* falen)
- vuiligheid weghalen, schoonmaken:** [la.ro s:i] PF wwn. *laro si* (afgeleid van *laro* schoon)
- vuilnis, afval, troep:** [sɲɛl] PF zn. *sngel*
- vuilnisbelt, afvalhoop:** [sɲɛl.tɛɲ] PF zn. *sngeltseng* (sam. van *sngel* afval en *tseng* plaats)
- vulgair, grof, sociaal onacceptabel:** [ræp.'tum] PF bn. *ræptum*
- vulkaan:** [t'ɛp.'ram] PF zn. *txepram* (sam. van *txep* vuur en *ram* berg)
- vullen (met datief van een gevuld ding):** [tɛ.'ja 's:i] PF wwn. *teya si* (afgeleid van *teya* vol)
- vuur:** [t'ɛp] PF zn. *txep*
- vn., markeerder voor ja/nee vragen:** [srak(ɛ)] PF part. *srak(e)*

W

- 'Wat erg!', ongelukkig, van streek:** [kɛ.'ft'o] *PF* bn., tw. *keftxo*
- (was)krijtje:** [ʔo.pin.vul.tʃɪpʔ] *PF* zn. 'opinvultsyip (sam. van 'opin kleur en vultsyip stok)
- (was)krijtje:** [ʔpin.vul] *PF* zn. *pinvul* (sam. van 'opin kleur en vul tak (van een boom)) kort voor 'opinvultsyip
- waaninnig, gek:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* bn. *lekye'ung* (afgeleid van *keye'ung waanzin*)
- waar:** [ŋaj] *PF* bn. *ngay*
- waar:** [pɛ.'sɛŋ] *PF* vvn. *peseng* allomorf van **tsengpe**
- waar:** [ʔsɛŋ.pɛ] *PF* vvn. *tsengpe* allomorf van **peseng**
- waar, plaats waar:** [ʔsɛ.ŋa] *PF* vw. *tsenga* (afgeleid van *tseng plaats*)
- waarde hebben, iets waard zijn:** [l'ɛj] *PF* wwn. *ley*
- waardig:** [p'an] *PF* bn. *pxan*
- waarheid:** [ti.'ŋaj] *PF* zn. *tɪngay* (afgeleid van *ngay waar*)
- waarlijk, echt:** [ni.'ŋaj] *PF* bw. *nɪngay* (afgeleid van *ngay waar*)
- waarom:** [lum.pɛ] *PF* vvn. *lumpe* allomorf van **pelun**
- waarom:** [pɛ.'lun] *PF* vvn. *pelun* allomorf van **lumpe**
- waarop gejaagd wordt, prooi:** [smar] *PF* zn. *smar*
- waarschijnlijk:** [sk'a.kepʔ] *PF* bn., bw. *skxakep*
- waarschuwen:** [p·ɛŋ.'hr̩] *PF* wwn. *penghrr* (sam. van *peng vertellen* en *hrrap gevaar*)
- waarschuwen:** [p·l.'hr̩] *PF* wwn. *pllhrr* (sam. van *plltxe spreken* en *hrrap gevaar*)
- waarschuwing:** [sæ.pɛŋ.'hr̩] *PF* zn. *säpenghrr* (afgeleid van *penghrr waarschuwen*)
- waarschuwing:** [sæ.pl.'hr̩] *PF* zn. *säpllhrr* (afgeleid van *pllhrr waarschuwen*)
- wachten:** [p·ɛj] *PF* wwn. *pey*
- wachten, actie uitstellen:** [fp.akʔ] *PF* wwn. *fpak*
- wakker:** [t'ɛn] *PF* bn. *txen*
- wakker worden:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* wwn. *tɪtxen si* (afgeleid van *tɪtxen wakker*)
- wakker zijn, de staat van wakkerheid:** [ti.'t'ɛn] *PF* zn. *tɪtxen* (afgeleid van *txen wakker*)
- wakker**
- wang:** [flawm] *PF* zn. *flawm*
- wanhoop, gevoel van grote zorgen:** [t'an.'sɪŋum] *PF* zn. *txansngum* (sam. van *txan veel* en *sngum zorg*)
- wanhopig voelen:** [t'an.'sɪŋum s-i] *PF* wwn. *txansngum si* (afgeleid van *txansngum wanhoop*)
- wanneer:** [kɪ.pɛ] *PF* vvn. *krrpe* allomorf van **pehrr** (sam. van *krr tijd*)
- wanneer:** [pɛ.'hr̩] *PF* vvn. *pehrr* allomorf van **krrpe** (sam. van *krr tijd*)
- wanneer, als:** [t'o] *PF* vw. *txo*
- wanneer, op de tijd dat:** [ʔkɪ.a] *PF* vw. *krra* (afgeleid van *krr tijd*)
- warm:** [saŋ] *PF* bn. *sang*
- wassen:** [j·uɪ] *PF* wwo. *yur*
- wat plezier brengt, opwindend:** [ʔoʔ] *PF* bn. 'o'
- wat, welk (ding):** [pɛ.'u] *PF* vvn. *peu* allomorf van 'upe
- wat, welk (woord, uiting):** [ʔli.ʔu.pɛ] *PF* vvn. *li'upe* allomorf van **pelu'u**
- wat, welk (woord, uiting):** [pɛ.'li.ʔu] *PF* vvn. *pelu'u* allomorf van **li'upe**
- wat, welke (actie):** [kɛm.pɛ] *PF* vvn. *kempe* allomorf van **pehem** (sam. van *kem actie, daad*)
- wat, welke (actie):** [pɛ.'hɛm] *PF* vvn. *pehem* allomorf van **kempe** (sam. van *kem actie, daad*)
- water grens, kustlijn:** [paj.'t'ɛw] *PF* zn. *paytxew* (sam. van *pay water* en *txew limiet*)
- water, vloeistof:** [paj] *PF* zn. *pay*
- waterdrager:** [ʔpaj.smun] *PF* zn. *paysmung* (sam. van *pay water* en *smung transportinstrument*)
- waterdruppel:** [ʔpaj.i.va] *PF* zn. *payiva* (afgeleid van *pay water* en *ilva druppel*)
- waterig:** [lɛ.'paj] *PF* bn. *lepay* (afgeleid van *pay water*)
- watervat:** [ʔpaj.sɛ.na] *PF* zn. *paysena* (sam. van *pay water* en *sähena drager*)
- web, net:** [hæn] *PF* zn. *hän*
- weder, of:** [ft'ej] *PF* vw. *ftxey*
- wedijveren, deelnemen aan wedstrijd:** [wæ.s.ul] *PF* wwn. *wäsul*

- weefgetouw:** [ʔɛw.rɑŋ] *PF* zn. 'ewrang
- week:** [ʔkin.tr] *PF* zn. *kintrr* (afgeleid van *kinä zeven* en *trr dag*)
- weekeinde:** [ʔmun.tr] *PF* zn. *muntrr* (afgeleid van *mune twee* en *trr dag*)
- weer:** [ʔja.fkɛjkʔ] *PF* zn. *yafkeyk* (afgeleid van *fkeytok bestaan*)
- wees stil, stil zijn:** [fn.u] *PF* wwn. *fnu*
- weg (positie):** [mi.'so] *PF* bw. *miso* (afgeleid van *mi weg*)
- weg (richting):** [nɛ.'to] *PF* bw. *neto* (afgeleid van *ne naar*)
- weg ermee! (vulgair):** [ʔp'a.sikʔ] *PF* tw. *pxasik*
- weggaan:** [h.um] *PF* wwn. *hum*
- wegnemen, verwijderen, uittrekken:** [ʔ'a.k.u] *PF* wwo. 'aku
- wegstoppen, opbergen:** [n.opʔ] *PF* wwo. *nopx*
- weigeren (iets te doen):** [st.o] *PF* wwo. *sto*
- weinig:** [hol] *PF* bn. *hol*
- welk (ding):** [ʔu.pɛ] *PF* vvn. 'upe (sam. van 'u ding en *pe vvn. markeerder*)
- welk (ding), wat:** [pɛ.'u] *PF* vvn. *peu* allomorf van 'upe
- welk (woord, wat, uiting):** [ʔli.ʔu.pɛ] *PF* vvn. *li'upe* allomorf van *pe li'u*
- welk (woord, wat, uiting):** [pɛ.'li.ʔu] *PF* vvn. *pe li'u* allomorf van *li'upe*
- welk soort:** [ʔfnɛ.pɛ] *PF* vvn. *fnɛpe* allomorf van *pefnel*
- welk soort:** [pɛ.'fnɛl] *PF* vvn. *pefnel* allomorf van *fnɛpe*
- welke (actie), wat:** [ʔkɛm.pɛ] *PF* vvn. *kɛmpe* allomorf van *pehem* (sam. van *kɛm actie, daad*)
- welke (actie), wat:** [pɛ.'hɛm] *PF* vvn. *pehem* allomorf van *kɛmpe* (sam. van *kɛm actie, daad*)
- welke breedte, hoe breed?:** [pɛ.slo.'snɛpʔ] *PF* vvn. *peslosnep* (afgeleid van *snɛp smal*) (allomorf van *slosneppe*)
- welke breedte, hoe breed?:** [slo.'snɛ.pɛ] *PF* vvn. *slosneppe* (afgeleid van *snɛp smal*) (allomorf van *peslosnep*)
- welke temperatuur?:** [pɛ.som.'wɛw] *PF* vvn. *pesomwew* (afgeleid van *somwew temperatuur*)
- welke temperatuur? (meer gebruikelijk):** [som.'wɛw.pɛ] *PF* vvn. *somwewpe* (afgeleid van *somwew temperatuur*)
- wens (t.o.v. feit, met (im)perfectief aanvoegende wijs):** [ni.'ra.ŋal] *PF* bw. *nirangal* (afgeleid van *rangal wens*)
- wensen:** [ʔf.a.ŋ.al] *PF* wwn. *rangal*
- wereld (fysiek, solide):** [ki.'fkɛj] *PF* zn. *kifkey*
- werk:** [ti.'kaŋ.kɛm] *PF* zn. *tikangkem* (afgeleid van *kɛm actie, daad*)
- werken:** [ti.'kaŋ.kɛm 's.i] *PF* wwn. *tikangkem si* (afgeleid van *tikangkem werk*)
- werkstuk, project:** [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* zn. *tikangkemvi* (afgeleid van *tikangkem werk*)
- werkwoord:** [ʔkɛm.li.ʔu] *PF* zn. *kemli'u* (sam. van *kɛm actie* en *li'u woord*)
- weten:** [o.'m.um] *PF* wwo. *omum* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van invoegsel)
- wetenschap, de studie van de fysieke wereld:** [ti.fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftia kifkeyä* (sam. van *tiftia bestuderen* en *kifkey wereld*)
- wetenschapper:** [ti.fti'.a.tu ki.'fkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftiatu kifkeyä* (sam. van *tiftiatu onderzoeker* en *kifkey wereld*)
- weven:** [t.æ.'ft'.u] *PF* wwo. *täftxu*
- wever:** [tæ.'ft'.u.ju] *PF* zn. *täftxuyu* (afgeleid van *täftxu weven* en *-yu agens achtervoegsel*)
- wezen, creatuur:** [swi.'tæ] *PF* zn. *swirä*
- wie:** [pɛ.'su] *PF* vvn. *pesu* allomorf van *tupe*
- wie:** [ʔtu.pɛ] *PF* vvn. *tupe* allomorf van *pesu*
- wij:** [aw.'ŋa] *PF* vn. *awnga* (afgeleid van *ayoeng wij*)
- wij (exclusief):** [aj.'o.ɛ] *PF* vn. *ayoe* (afgeleid van *oe ik*)
- wij twee (exclusief), wij:** [ʔmo.ɛ] *PF* vn. *moe* (afgeleid van *me+ tweevoud* en *oe ik*)
- wij twee (tweevoudig inclusief):** [ʔwɛŋ] *PF* vn. *oeng* (afgeleid van *oe ik*)
- wij, ons (inclusief):** [aj.'wɛŋ] *PF* vn. *ayoeng* (afgeleid van *oe ik*) (*ayoenga-* basis voor achtervoegsels)
- wij, wij twee (exclusief):** [ʔmo.ɛ] *PF* vn. *moe* (afgeleid van *me+ tweevoud* en *oe ik*)
- wijd:** [ʔslo.a] *PF* bn. *sloa*
- wijds:** [ni.'ho.ɛtʔ] *PF* bw. *nihot* (afgeleid van *hoet wijds, uitgebreid*)
- wijds, uitgebreid:** [ʔho.ɛtʔ] *PF* bn. *hoet*
- wijs:** [ʔ't'an.tslu.sam] *PF* bn. *txantslusam* (sam. van *txan veel* en *tsklusam begrijpen*)

wijs: [la.'fjɔn] *PF* bn. *lafyon* (afgeleid van **hafyon wijsheid**) avm.

wijs: [ha.'fjɔ.ŋaʔ] *PF* bn. *hafyonga'* (afgeleid van **hafyon wijsheid**) nvm.

wijsheid: [ha.'fjɔn] *PF* zn. *hafyon*

wijsheid (zelden gebruikt): [ti.'t'an.t̪slu.sam] *PF* zn. *titxantslusam* (afgeleid van **txantslusam wijs**)

wijze, pad, manier: ['fja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*

wijziging, verandering (moment van), aanpassing: [sæ.'la.tɛm] *PF* zn. *sälatem* (afgeleid van **latem veranderen**)

wild, natuurlijk (iets in natuurlijke, onaangetaste staat): [jɪ] *PF* bn. *yrr*

willen: [n.ɛw] *PF* wwno. *new*

willen weten, nieuwsgierig zijn: [n.ɛw.'o.mum] *PF* wwsn. *newomum* (sam. van **new willen** en **omum weten**)

wind: [hu.'fwɛ] *PF* zn. *hufwe*

windje, bries: [hu.'fwɛ.t̪sjɪp'] *PF* zn. *hufwetsyɪp* (afgeleid van **hufwe wind**)

winnaar: [jo.'raʔ.tu] *PF* zn. *yora'tu* (afgeleid van **yora' winnen**)

winnen: [j.o.'r.aʔ] *PF* wwo. *yora'*

winst, voordeel: ['tsan.kum] *PF* zn. *tsankum* (sam. van **tsan'ul verbeteren, beter worden** en **kum resultaat**)

winter: [zɪ.skɪ.'wɛw] *PF* zn. *ziskrrwew* (sam. van **zìsikrr seizoen** en **wew koud**)

wit: ['tɛjɪ.pɪn] *PF* zn. *teyrpin* (afgeleid van **teyr wit**)

wit: [tɛjɪ] *PF* bn. *teyr*

Z

(zo)als: [na] *PF* adp. *na-*

(zo)als: [p'ɛl] *PF* adp. *pxel-*

zaad: [ri.'naʔ] *PF* zn. *rina'* (afgeleid van **atokirina' zaden van de Grote Boom**)

zaak: [t'ɛ.lɛ] *PF* zn. *txele*

zacht (ding): ['hɛw.nɛ] *PF* bn. *hewne*

zacht (geluid): ['ʔa.ŋo] *PF* bn. *'ango*

zand: ['nɛ.nɪ] *PF* zn. *neni*

zaterdag: [tɪ.'ki.vɛ] *PF* zn. *trrkive* (sam. van **trr dag** en **kive zevende**)

zee, oceaan: [t'am.'paɪ] *PF* zn. *txampay* (sam. van **txan veel** en **pay water**)

zege, overwinning: [tɪ.jo'raʔ] *PF* zn. *tìyora'* (afgeleid van **yora' winnen**)

wit-tinten, lichte kleuren: [nɛjɪn] *PF* bn. *neyn*

woede: [ti.'sti] *PF* zn. *tìsti* (afgeleid van **sti boos/kwaad zijn**)

woensdag: [tɪ.'tsɪ.vɛ] *PF* zn. *trrtsive* (sam. van **trr dag** en **tsive vierde**)

wolk: [pi.'wop'] *PF* zn. *pìwopx*

wond: [sk'ir] *PF* zn. *skxir*

wonder: [pa.'rul] *PF* zn. *parul*

wonderbaarlijk: [pa.'rul.ŋaʔ] *PF* bn. *parulnga'* (afgeleid van **parul wonder**) nvm.

wonen: ['kɛl.ku 's-i] *PF* wwn. *kelku si* (afgeleid van **kelku huis**)

woord: [li.ʔu] *PF* zn. *li'u*

woord-spel, woordgrap: [li.ʔu.van] *PF* zn. *li'uvan* (sam. van **li'u woord** en **uvan spel**)

woorden van een gedicht, tekst van een lied: [waj.æ ajli.ʔu] *PF* uit. *wayä aylì'u* (afgeleid van **way zingen (ceremonieel)**)

woordenboek: [li.ʔu.puk'] *PF* zn. *li'upuk* (sam. van **li'u woord** en **puk boek (leenwoord uit het Engels)**)

woordgrap, woord-spel: [li.ʔu.van] *PF* zn. *li'uvan* (sam. van **li'u woord** en **uvan spel**)

word gezond (oi), heel: ['zo.sl-u] *PF* wwn. *zoslu* (sam. van **zo goed zijn** en **slu worden**)

wordt gebruikt in volledige namen: [tɛ] *JC* part. *te*

worm: [ŋawŋ] *PF* zn. *ngawŋ*

wortel: [ŋɪ] *PF* zn. *ngrɪ*

woud, bos: ['naʔ.rɪŋ] *PF* zn. *na'ring*

wow, uitroep van verrassing en plezier: [tɛw.ti] *PF* tw. *tewti*

zegenen: [t-ɪŋ sjawn] *PF* wwn. *tìng syawn* (afgeleid van **syawn zegening**)

zegening: [sjawn] *PF* zn. *syawn*

zeker, duidelijk: [law] *PF* bn. *law*

zeker, overtuigd: [am.'ʔa.ke] *PF* bn. *am'ake* (sam. van **am'a twijfel** en **ke niet**)

zeker, overtuigd: [nam.'ʔa.ke] *PF* bw. *nam'ake* (afgeleid van **am'ake overtuigd**)

zeldzaam: [kɛl.'p'im.run] *PF* bn. *kelpxìmrùn* (afgeleid van **ke niet** en **lepxìmrùn gewoon**)

zelf-trots (negatieve benadering): [sno.'nr.a] *PF* zn. *snonrra* (sam. van **sno zijn/haar zelf** en **nr.a trots**)

- zelfcontrole:** [sno.'tip'] *PF* zn. *snotipx* (sam. van *sno* *zelf* en *tihipx* *controle*)
- zelfstandig naamwoord:** ['tst'o.li.'ʔu] *PF* zn. *tstxoli'u* (sam. van *tstxo* *naam* en *li'u* *woord*)
- zenden, sturen:** [fp.ɛʔ] *PF* wwo. *fpe'*
- zes:** ['pu.kap'] *PF* get. *pukap*
- zesde (rangtelwoord):** ['pu.vɛ] *PF* bn. *puve* (afgeleid van *pukap* *zes*)
- zeven:** ['ki.næ] *PF* get. *kinä*
- zevende (rangtelwoord):** ['ki.vɛ] *PF* bn. *kive* (afgeleid van *kinä* *zeven*)
- zich ergens bij neerleggen, ergens overheen komen, een feit accepteren, verder gaan:** [w.a.'l.ɛw] *PF* wwn. *walew*
- zich meester maken:** [tsul.'fæ 's.i] *PF* wwn. *tsulfä si* (afgeleid van *tsulfä* *meesterschap*)
- zich ontlasten (Op Aarde: naar het toilet gaan):** [fɪ.æʔ] *PF* wwn. *fngä'*
- zich voelen als:** [fk.an] *PF* wwn. *fkan*
- zich zorgen maken:** [sɪjəm s.i] *PF* wwn. *sngum si* (afgeleid van *sngum* *zorg*)
- zicht (zintuig), zien:** [tse.'ʔa.tswɔ] *PF* zn. *tse'atswo* (afgeleid van *tse'a* *zien*)
- zicht, uitzicht, aangezicht:** [ʔur] *PF* zn. *'ur*
- ziek:** [sp'in] *PF* bn. *spxin*
- ziek zijn, een ziekte hebben:** [ti.'sp'in] *PF* zn. *tispxin* (afgeleid van *spxin* *ziek*)
- ziekte:** [sæ.'sp'in] *PF* zn. *säspxin* (afgeleid van *spxin* *ziek*)
- ziel:** [vit.'ra] *PF* zn. *vitra*
- ziel, geest:** [ti.'re.a] *PF* zn. *tirea*
- zielenpad:** [ti.'re.a.'fja.'ʔo] *PF* zn. *tireafya'o* (sam. van *tirea* *ziel* en *fya'o* *pad*)
- zien (fysiek):** [tsɛ.'ʔa] *PF* wwo. *tse'a*
- zien, zicht (zintuig):** [tse.'ʔa.tswɔ] *PF* zn. *tse'atswo* (afgeleid van *tse'a* *zien*)
- zij:** [aj.'fo] or ['aj.fo] *PF* vn. *ayfo* (afgeleid van *po* *hij, zij*)
- zij:** [fo] *PF* vn. *fo* (afgeleid van *ay+* (*meervoudsvoorvoegsel*, *vervalt door lenitie*) en *po* *hij, zij*)
- zij (geen meervoudsvorm: gebruik (ay)fo):** [po.'ɛ] *PF* vn. *poe* (afgeleid van *po* *hij, zij*)
- zij, die twee:** [mɛ.fo] *PF* vn. *mefo* (afgeleid van *me+* *tweevoudmarkeerder* en *po* *hij, zij*)
- zij, hij:** [po] *PF* vn. *po*
- zijn (existentieel):** [l.u] *PF* wwn., wwsn. *lu* (existentieel werkwoord) (geeft bezit aan met datief van bezitter)
- zijn (plaats):** [t.ok'] *PF* wwo. *tok*
- zijn eigen, haar eigen, diens eigen:** [sne.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van *sno* *hemzelf, haarzelf, hetzelf*)
- zijn zoals het hoort, gezond zijn, goed functioneren:** [z.o] *PF* wwsn. *zo*
- zin:** ['li.'ʔu.kɪŋ] *PF* zn. *li'uking* (sam. van *li'u* *woord* en *king* *draad*)
- zingen:** [f.ol] *PF* ww. *rol*
- zingen:** ['waj 's.i] *PF* wwn. *way si* (afgeleid van *way* *lied*)
- zingen zonder woorden, neuriën:** [t.ɪŋ lawr] *PF* wwn. *ting lawr* (afgeleid van *ting* *geven* en *lawr* *melodie*)
- zinsdeel:** ['li.'ʔu.kɪŋ.vi] *PF* zn. *li'ukingvi* (afgeleid van *li'uking* *zin*)
- zintuig:** [i.'nan.fja] *PF* zn. *inanfya* (sam. van *inan* *lezen, kennis vergaren via zintuiglijke invoer* en *fya'o* *wijze, manier*)
- zitten:** [h.ejn] *PF* wwn. *heyn*
- zo (veel):** [fi.'t'an] *PF* bw. *fitxan* (afgeleid van *txan* *dit*)
- zo meteen, over een seconde:** [p'i.swaw.'aj] *PF* bw. *paxiswaway* (sam. van *swaw* *moment* en *ay* *toekomstige tijd*)
- zo, in zoverre:** [ni.'ft'an] *PF* bw. *niftxan* (afgeleid van *fitxan* *zo, in zoverre*)
- zo, op die manier:** [tsa.'fja] *PF* bw. *tsafya* (sam. van *tse-* *die* en *fya'o* *manier*)
- zo-zo, matig:** [ke.'sran] *PF* bn. *kesran* (sam. van *ke* *niet* en *sran* *ja*) (De herkomst van dit woord is niet duidelijk. Misschien was het oorspronkelijk *kesrankekehe*, letterlijk 'niet ja, niet nee', met betrekking tot of iets goed was gedaan of niet, en gedurende de tijd werd het afgekort tot enkel *kesran*, en toegepast op alles wat matig was in kwaliteit.)
- zoals bekend (spreektaal [naw.'no.mum]), zoals je weet:** [ni.aw.'no.mum] *PF* bw. *niawnomum* (afgeleid van «*awn*» *passief deelwoord invoegsel* en *omum* *weten*)
- zoals bij een drinkgebied, geur van levende dieren:** [a.'t'ar] *PF* bn. *atxar*
- zoals dit, op deze manier:** [fi.'fja] *PF* bw. *fitfya* (afgeleid van *fya'o* *pad*)
- zoals je weet, zoals bekend (spreektaal [naw.'no.mum]):** [ni.aw.'no.mum] *PF* bw. *niawnomum* (afgeleid van «*awn*» *passief deelwoord invoegsel* en *omum* *weten*)

- zoals wij (spreektaal [naj.'wɛŋ]):** [ni.aj.'wɛŋ]_{PF} bw. *n̄ayoeng* (afgeleid van *ayoeng wij* (inclusief))
- zoals, gelijk aan:** [tɛŋ]_{PF} bn. *teng*
- zodat:** [ftɛ]_{PF} vw. *fte* (met de subjunctieve wijs in de afhankelijke clausule)
- zodat niet:** ['ftɛ.kɛ]_{PF} vw. *fteke* (sam. van *fte zodat* en *ke niet*) (met subjunctief werkwoord in de afhankelijke zinsdeel)
- zoeken:** [fw.ɛw]_{PF} wwo. *fwew*
- zoenen, kussen:** [p.ɔm]_{PF} wwo. *pom*
- zoet (smaak):** [ka.'lin]_{PF} bn. *kalin*
- zoet aromatisch (evt. ook Na'vi kruiden voor bij het koken):** [un.'jɔɾ]_{PF} bn. *unyɔɾ*
- zoet besje (koosnaam):** [pa.ska.'lin]_{PF} zn. *paskalin* (afgeleid van *pasuk bes* en (a)*kalin zoet*)
- zomer:** [zi.skr.'sɔm]_{PF} zn. *ziskrrsom* (sam. van *ziskrr seizoen* en *som warm*)
- zon; Alpha Centauri A:** ['tsaw.kɛ]_{PF} zn. *Tsaw-ke*
- zondag:** [tɾ.'ʔaw.vɛ]_{PF} zn. *trr'awve* (sam. van *trr dag* en *'awve eerste*)
- zonder:** ['lu.kɛ]_{PF} adp. *luke-*
- zonder genoeg energie, lethargisch, lui:** [ŋɔŋ]_{PF} bn. *ngong*
- zonder grenzen, eindeloos, zonder limiet:** ['t'ɛw.lu.kɛ]_{PF} bn. *txewluke* (sam. van *txew limiet*, *grens* en *luke without*)
- zonder kleding, naakt:** [luk.'pɛn]_{PF} bn. *lukpen* (sam. van *luke zonder* en *pen kleding* (meervoud))
- zonder limiet, eindeloos, zonder grenzen:** ['t'ɛw.lu.kɛ]_{PF} bn. *txewluke* (sam. van *txew limiet*, *grens* en *luke without*)
- zonder stoppen, voortdurend:** [ni.l.kɛ.'ftaŋ]_{PF} bw. *nilkeftang* (sam. van *luke zonder* en *ftang stoppen*)
- zonder twijfel:** [am.'ʔa.lu.kɛ]_{PF} bw. *am'aluke* (afgeleid van *am'ake verzekerd*)
- zonder twijfel, vertrouwend:** [ni.'mal]_{PF} bw. *nimal* (afgeleid van *mal betrouwbaar*)
- zonder waarschuwing, plotseling:** [tsik]_{PF} bw. *tsik*
- zonsondergang:** [t'on.'ʔɔŋ]_{PF,Pr} zn. *txon'ong* (sam. van *txon nacht* en *'ong ontvouwen*)
- zonsopgang, vroege ochtend:** [tɾ.'ʔɔŋ]_{PF} zn. *trr'ong* (sam. van *trr dag* en *'ong ontvouwen*)
- zoon:** ['ʔi.tan]_{JC,PF} zn. *'itan*
- zorg:** [sŋum]_{PF} zn. *sngum*
- zorgbarend, zorgelijk:** [sŋu.ŋaʔ]_{PF} bn. *sngunga'* (afgeleid van *sngum zorg*)
- zorgelijk:** [ni.'sŋum]_{PF} bw. *n̄isngum* (afgeleid van *sngum zorg*)
- zorgelijk, zorgbarend:** [sŋu.ŋaʔ]_{PF} bn. *sngunga'* (afgeleid van *sngum zorg*)
- zouden:** ['swej.l.u]_{PF} ww. *sweylu* (afgeleid van *swey beste* en *lu is*)
- zout:** [wipʔ]_{PF} bn. *wip*
- zoveel als, gelijk aan:** [kɛŋ]_{PF} bw. *keng*
- zulk (een):** [na.fi.'ʔu]_{PF} bn. *nafi'u* (sam. van *na als* en *fi'u dit*)
- zus:** [tsmu.kɛ]_{PF} zn. *tsmuke* (afgeleid van *tsmuk broer/zus*)
- zuur:** ['wɛ.ʔaj]_{PF} bn. *we'ay*
- zwaar (fysiek gewicht):** ['ku.ʔupʔ]_{PF} bn. *ku'up*
- zwaar, moeilijk:** [ŋæ.zikʔ]_{PF} bn. *ngäzìk*
- zwak:** [mɛjpʔ]_{PF} bn. *meyp*
- zwak, losjes:** [ni.'mɛjpʔ]_{PF} bw. *n̄imeyp* (afgeleid van *meyp zwak*)
- zwakheid:** [ti.'mɛjp]_{PF} zn. *timeyp* (afgeleid van *meyp zwak*)
- zwakkeling:** [mɛjp.tu]_{PF} zn. *meyptu* (afgeleid van *meyp zwak*)
- zware regen, stortbui:** [t'an.'tom.pa]_{PF} zn. *txantempa* (sam. van *txan veel* en *tompa regen*)
- zwart:** [la.'ʔon]_{PF} bn. *layon*
- zwart:** [la.'ʔom.pin]_{PF} zn. *layompin* (afgeleid van *layon zwart*)
- zwemmen:** ['sl.ɛ.l.ɛ]_{PF} wwn. *slele*
- zwemmend, door te zwemmen:** [ni.'slɛ.lɛ]_{PF} bw. *n̄islele* (afgeleid van *slele zwemmen*)
- zweven in de lucht:** [l.ɪŋ]_{PF} wwn. *l̄ing*

é

- één:** [ʔaw]_{PF} get. *'aw*
- één persoon:** [ʔaw.po]_{PF} vn. *'awpo*
- één stap onder leider, onderbaas:** [ɛjk.ta.'naj]_{JC,PF} zn. *eyktanay* (afgeleid van *eyktan lei-*

der)

- éénpersoons hangmat:** [sno.ni.vi]_{PF} zn. *sno-nivi* (sam. van *sno hemzelf*, *haarzelf*, *hetzelf* en *nivi slaap hangmat*)